

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI

**AVRUPA'DA AŞIRI SAĞIN YÜKSELİŞİ VE AVRUPA
PARLAMENTOSU'NA ETKİSİ**

SÜLEYMAN GÖÇKÜN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman:
Prof. Dr. Şaban TANIYICI

KONYA- 2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI

**AVRUPA'DA AŞIRI SAĞIN YÜKSELİŞİ VE AVRUPA
PARLAMENTOSU'NA ETKİSİ**

SÜLEYMAN GÖÇKÜN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman:
Prof. Dr. Şaban TANIYICI

KONYA- 2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	SÜLEYMAN GÖÇKÜN
	Numarası	148104011016
	Ana Bilim / Bilim Dalı	SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Şaban TANIYICI
	Tezin Adı	AVRUPA'DA AŞIRI SAĞIN YÜKSELİŞİ VE AVRUPA PARLAMENTOSU'NA ETKİSİ

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan "Avrupa'da Aşırı Sağın Yükselişi ve Avrupa Parlamentosu'na Etkisi" başlıklı bu çalışma 07/06/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Prof. Dr.	Şaban Taniyıcı	<i>[Signature]</i>
2	Prof. Dr.	Mehmet Göküş	<i>[Signature]</i>
3	Dr. Öğr. Üyesi	Endal BAYRAKCI	<i>[Signature]</i>

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	---	--

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Süleyman GÖÇKÜN
	Numarası	148104011016
	Ana Bilim/ Bilim Dalı	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
	Program	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Şaban TANIYICI
	Tezin Adı	Avrupa'da Aşırı Sağın Yükselişi ve Avrupa Parlamentosu'na Etkisi

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerine yararlanması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı soyadı
Süleyman GÖÇKÜN
İmzası

 <p>KONYA</p>	<p>T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	 <p>SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ</p>
--	--	--

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Süleyman GÖÇKÜN
	Numarası	148104011016
	Ana Bilim/ Bilim Dalı	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
	Program	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Şaban TANIYICI
	Tezin Adı	Avrupa’da Aşırı Sağın Yükselişi ve Avrupa Parlamentosu’na Etkisi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Avrupa’da Aşırı Sağın Yükselişi” başlıklı bu çalışma 07/06/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

 <p>KONYA</p>	<p>T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	 <p>SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ</p>
--	--	--

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	SÜLEYMAN GÖÇKÜN
	Numarası	148104011016
	Ana Bilim/ Bilim Dalı	SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ
	Program	YÜKSEK LİSANS
	Tez Danışmanı	PROF. DR. ŞABAN TANIYICI
	Tezin Adı	AVRUPA'DA AŞIRI SAĞIN YÜKSELİŞİ VE AVRUPA PARLAMENTOSU'NA ETKİSİ

Özellikle 2000’li yılların başından itibaren sosyal bilimlerde daha fazla tartışılan Avrupa aşırı sağ öncelikle Avrupa’nın ve daha geniş çerçevede tüm dünyanın sosyal, siyasal ve kültürel bir problemi haline gelmiştir. Bu tez çalışmasının amacı Avrupa’da yükselen aşırı sağın ideolojik, sosyolojik ve siyasal boyutları ile incelenmesidir. İlk bölümde aşırı sağın ortaya çıkışı tarihsel süreci ile incelenmiştir. İkinci bölümde küreselleşme, göçmenlik gibi olgularla bağlantılı olarak yükseliş nedenleri ve aşırı sağ ideolojinin etkileri ülkelerden örneklerle tartışılmıştır. Son bölüm olan üçüncü bölümde ise aşırı sağ partilerin Avrupa parlamentosundaki varlıkları ve son yıllardaki faaliyetleri ele alınmıştır.

 <p>KONYA</p>	<p>T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	 <p>SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ</p>
--	--	--

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	SÜLEYMAN GÖÇKÜN
	Student Number	148104011016
	Departman	POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION
	Study Programme	MASTER'S DEGREE
	Supervisor	PROF. DR. ŞABAN TANIYICI
	Title of the Thesis/Dissertation	THE RİSE OF RADİCAL RİGHT İN EUROPE AND İT'S İMPACT ON THE EUROPEAN PARLIAMENT

Especially discussed in the social sciences since the beginning of the 2000s, the European extreme right has become a social, political and cultural problem of the whole world, primarily in Europe and in the wider frame work. The aim of this thesis is to examine the rising extreme right in Europe with ideological, sociological and political dimensions. In the first part, the emergence of far right is investigated with historical process. In the second part, the reasons of rise in connection with the phenomenon like globalization and immigration are emphasized and the effects of far right ideology are discussed with examples from countries. The third chapter, the last chapter, deals with the assets of the far right parties in the European parliament and their activities in recent years.

İÇİNDEKİLER

Tablolar Listesi	x
Grafikler Listesi	xi
Şekiller Listesi	xii
Önsöz ve Teşekkür.....	xiii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

AŞIRI SAĞIN TANIMI VE AVRUPA'DAKİ TARİHSEL SÜRECİ

1.1. Siyaset Biliminde Aşırı Sağın Tanımı.....	4
1.2. Aşırı Sağın İdeolojik Özellikleri	6
1.3. Aşırı Sağın Tarihsel Gelişimi.....	7
1.3.1 II. Dünya Savaşı Öncesi Dönem	9
1.3.2 II. Dünya Savaşı Sonrası Dönem.....	12
1.4. Aşırı Sağ Partilerin Ortak Özellikleri.....	18
1.5. Aşırı Sağ Partilerin Ülkelere Göre Ayrılan Özellikleri.....	22

İKİNCİ BÖLÜM

AVRUPA'DA AŞIRI SAĞIN NEDENLERİ GELİŞİMİ VE ETKİLERİ

2.1 Aşırı Sağın Yükselme Nedenleri.....	26
2.1.1 Artan Kitleysel Göç.....	27
2.1.2. Küreselleşme	30
2.1.3. Avrupa Bütünleşmesi (Derinleşme ve Genişleme).....	32
2.1.3.1. Derinleşme Anlamında Bütünleşme	33
2.1.3.2. Genişleme Anlamında Bütünleşme.....	34
2.1.4. Ekonomik Problemler	35
2.1.5. Artan Terör Olayları ve Radikal İslam.....	36
2.1.6. Alınan Önlemlerin Etkinsizliği	39
2.1.7. Suç ve Göçmenlik İlişkisi	41

2.1.8. Komünizmin Çöküşü İle Kan Kaybeden Sol	42
2.1.9. Sorunun Siyasallaşması.....	44
2.1.10. Aşırı Sağ Düşüncenin Temel Karşılığı: Çokkültürlülük.....	46
2.2 Avrupa'da Aşırı Sağın Gelişimi ve Ülkelerden Örnekler.....	50
2.2.1. Almanya	51
2.2.2. Fransa	52
2.2.3. İsveç	54
2.2.4. Hollanda	55
2.2.5. Avusturya	56
2.3. Avrupa Kimliği	58
2.3.1. Kimlik Sorunları ve Arayışlar	59
2.3.2. Avrupa Bütünleşmesinin Yıpranması	60
2.4. Ayrılcıkçı Hareketlerin Avrupa Birliği'ne Etkileri.....	61

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AŞIRI SAĞ PARTİLERİN AVRUPA PARLAMENTOSUNDAKİ VARLIĞI VE FAALİYETLERİ

3.1 Avrupa Parlamentosu ve İşleyişi.....	66
3.2 Avrupa Parlamentosu Siyasi Parti Gruplarının Oluşumu	69
3.2.1 Avrupa Parlamentosu İç Tüzüğünde Yer Alan Siyasi Parti Gruplarına İlişkin Düzenlemeler	69
3.2.2 Siyasi Parti Gruplarının Önemi	71
3.2.3 AP'de Temsil Açığı.....	71
3.2.4 Siyasi Parti Gruplarının Organizasyonel Yapısı.....	72
3.2.5 Grupların Siyasi Yönelimleri	74
3.2.6 Parlamenterler.....	74
3.3 Avrupa Parlamentosu Seçimleri.....	76
3.3.1 1979 Seçimleri.....	77
3.3.2 1984 Seçimleri.....	77
3.3.3 1989 Seçimleri.....	78
3.3.4 1994 Seçimleri.....	81
3.3.5 1999 Seçimleri.....	82

3.3.6	2004 Seçimleri.....	83
3.3.7	2009 Seçimleri.....	84
3.3.8	2009-2014 Seçimleri	84
3.4	Avrupa Parlamentosunda Aşırı Sağ Söylemlerde Bulunan Gruplar	85
3.4.1	Avrupa Halk Partisi (Hıristiyan Demokratlar)	86
3.4.2	Avrupa için Liberal ve Demokrat İttifakı Grubu.....	89
3.4.3	Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu.....	92
3.5	Avrupa Parlamentosunda Aşırı Sağ Gruplar	94
3.5.1	Avrupa Özgürlük ve Demokrasi Grubu (EFDD)	94
3.5.1.1	Avrupa Özgürlük ve Demokrasi Grubunun Ekonomik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri.....	97
3.5.1.2	Avrupa Özgürlük ve Demokrasi Grubu ve Doğrudan Demokrasi	98
3.6	Özgürlükler ve Uluslar Avrupası (ENF)	101
3.7	Avrupa Parlamentosu'nda Aşırı Sağ ve Brexit	103
3.8	Aşırı Sağ ve Avrupa Şüpheliği.....	105
3.9	Aşırı Sağın Avrupa Parlamentosu Politikalarına Etkisi	107
	SONUÇ.....	109
	KAYNAKLAR	111
	ÖZGEÇMİŞ	118

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1.	1980'den 2012'ye Batı Avrupa'daki Aşırı Sağ Partilerin Ulusal Parlamento Seçimlerinde Aldıkları Oy Oranlarının Yüzdesi.....	50
Tablo 3.1.	Avrupa Parlamentosu Ülke Bazlı Parlamenter Sayısı Dağılımı.....	66
Tablo 3.2.	Ülkelere Göre Sandalye Sayıları	77
Tablo 3.3.	1989 Avrupa Parlamentosu Seçimleri Sonuçları.....	78
Tablo 3.4.	1989 Avrupa Parlamentosu Seçimleri Ükelere Göre Sandalye Dağılımı.....	80
Tablo 3.5.	1999 Avrupa Parlamentosu Seçimleri Ükelere Göre Sandalye Dağılımı.....	82
Tablo 3.6.	Avrupa Parlamentosu Seçimlerinin Sonuçları.....	85

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 3.1. Avrupa Parlamentosu Seçimlerine Genel Katılım Oranları.....	69
Grafik 3.2. Avrupa Parlamentosu 1984 Seçim Sonuçları.....	78
Grafik 3.3. Avrupa Parlamentosu 1994 Seçim Sonuçları.....	81
Grafik 3.4. Avrupa Parlamentosu 2004 Seçim Sonuçları.....	83

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1. Avrupa Parlamentosu Siyasi Parti Gruplarının İçyapısı.....	72
---	----

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AB: Avrupa Birliği

AKÇT: Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu

AET: Avrupa Ekonomik Topluluğu

EURATOM: Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu

EUMC: Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığını İzleme Merkezi

RAXEN: Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı Bilgi Ağı

FN: Fransa Ulusal Cephe

IMF: Uluslararası Para Fonu

NY: İsveç Yeni Demokrasi Partisi

SD: İsveç Demokratları

BP: Hollanda Çiftçiler Partisi

RVP: Sağcı Halk Partisi

PVV: Hollanda Özgürlük Partisi

FPÖ: Avrupa Özgürlükçü Partisi

GRECE: Avrupa Uygarlığı Araştırma ve Çalışma Grubu

AP: Avrupa Parlamentosu

SOC: Sosyal Demokratlar

EPP: Hristiyan Demokratlar

ED: Muhafazakârlar

EFDD: Avrupa Özgürlük ve Doğrudan Demokrasi Grubu

ENF: Özgürlükler ve Uluslar Avrupası

COM: Komünistler ve Aşırı Sol

LD: Liberaller ve Liberal Demokratlar

EPD: Ulusal Muhafazakârlar

CDI: Heterojen Grup

NI: Bağımsızlar

LDR: Liberal ve Liberal Demokratlar

LU: Komünistler Ve Aşırı Sol

G: Yeşiller

RWB: Yeşiller ve Bölgeciler

DR: Aşırı Sağ Milliyetçiler

GEF: Sosyal Demokratlar

UEN: Avrupa Milletleri Birliği

TGI: Karışık İttifak

ALDE: Avrupa için Liberaller ve Demokratlar İttifakı

EDD: Euroseptikler

EFA: Yeşiller/Avrupa Özgür İttifakı

EPP: Avrupa Halk Partisi

ÖNSÖZ

2000’li yıllardan sonra dünya bilişim teknolojilerindeki gelişme nedeniyle toplumsal, siyasal ve kültürel bir dizi değişime uğramıştır. Avrupa kıtasında dikkate değer değişimlerden biri ise aşırı sağ politikaların daha fazla tartışılır hale gelmesidir. Bu tartışmanın önümüzdeki yıllarda da devam edeceği ve kıtanın politik dönüşümüne etki edeceği düşünülmektedir. Bu tez çalışmasında tarihsel, siyasal ve ekonomik boyutlarıyla Avrupa kıtasında son yıllarda yükselişe geçen aşırı sağ akım, Avrupa Parlamentosundaki varlığı ve faaliyetleri incelenmiştir.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde değerli bilgileriyle kıymetli zamanını ayırarak benimle görüş ve önerilerini paylaşan değerli danışman hocam Prof. Dr. Şaban Tanıyıcı’ya her şeyden önce teşekkürü bir borç bilirim. Bugüne gelmemde maddi manevi katkılarını esirgemeyen ve bana olan inançlarını yitirmeyen sevgili aileme teşekkür ederim.

Süleyman GÖÇKÜN

GİRİŞ

Birçok düşünür Avrupa'da görülen aşırı sağ ideolojiyi tanımlamaya çalışırken, ideolojinin geçirdiği evrimleri ve yükseliş dönemlerini referans alarak bir inceleme yapma gayreti içine girmiştir. Temelleri 1789 Fransız İhtilali'ne dayandırılan aşırı sağ, ortaya çıktığı bu dönemin ardından I. Dünya Savaşı ile ilk yükselişini gerçekleştirmiştir. İkinci yükselme dalgası ise daha çok faşizm çatısı altında II. Dünya Savaşının hemen öncesinde gerçekleşmiştir. 1950'lerle birlikte bazı dayanak noktalarını kaybeden ve insanların korkuyla yaklaştığı bir ideoloji olarak aşırı sağ, bir değişim geçirmiştir. Ekonomik anlamda liberalizm ile uzlaşan ve daha çok muhafazakâr çizgide yer alan bir düşünce akımı olarak siyaset sahnesinde yerini almaya başlamıştır(Vardar, 2004:101).

İdeolojilerinde yaptıkları değişim sonrası aşırı sağcı partileri sadece milliyetçi veya ırkçı olarak nitelenmek mümkün değildir. Muhafazakârlık, yabancı düşmanlığı, İslam karşıtlığı, Anti-semitizm ve göçmen karşıtlığı gibi birçok fikri benimsemişlerdir. Çoğu zaman faşist veya milliyetçi olduklarını bile kabul etmemiş, ısrarla merkez sağda yer alan bir parti olduklarını dile getirmişlerdir. İdeolojik yapıda yer alan bu değişimler, aşırı sağ partilerin çeşitli uygulamalarında da yansımalarını bulmuştur. Vardar tarafından “popülist radikal sağ” Taguiffe'in tanımlamasıyla “ulusal popülist”, Ignazi'nin anlatımıyla “yeni aşırı sağ” olarak nitelenen bu partiler, yeni ideolojilerini popülizm vasıtasıyla toplumun her kesimine yaymışlardır. Özellikle göçmenlik, çokkültürlülük, suç, Avrupa bütünleşmesi, ekonomik kriz gibi konuları popülist bir söylem aracı olarak kullanıp bir oy elde etme aracılı olarak görmüşlerdir. 1970'lerin sonlarıyla beraber elde etmeye başladıkları başarılı seçim sonuçları, günümüzde de yüksek oy oranlarına sahip olan aşırı sağ partilerin kemikleşmiş bir seçmen kitlesine sahip olduklarını göstermiştir. Bu noktada çalışmanın temel amacı; Avrupa coğrafyasında aşırı sağ ideolojinin yayıldığı ve siyasal alanda belirleyici bir konuma geldiği savını ispatlamaktır.

1950 sonrası düşünsel yapının değişimini etkileyen en önemli unsur “göç”tür. Aşırı sağ partiler tarafından çokkültürlülük, işsizlik, suç oranlarındaki artış ve gettolaşma kavramları çerçevesinde siyasal ve toplumsal bir sorun olarak

tanımlanan göç olgusu, Avrupa ülkelerinin önemli gündem maddelerinden birini oluşturmaktadır. Her yıl binlerce insanın daha iyi hayat şartları, iş imkânları gibi çeşitli nedenlerle göç ettiği Avrupa ülkeleri, konuyla ilgili benzer bakış açılarına sahiptirler. Farklı kültürlerle, inançlarla ve fiziksel özelliklere sahip insanlarla beraber yaşama noktasında, Avrupalıların bir tepkisi mevcuttur. Avrupalı aşırı sağ partilerce “öteki” ve “yabancı” olarak nitelenen göçmen gruplara karşı, Avrupalılarca yabancı düşmanı ve ayrımcı eylemler gerçekleştirilmektedir. Gerek aşırı sağın gerekse yabancı düşmanlığı fikrinin öznesi olan göçmen kavramı, Avrupa'da aşırı sağ ideolojinin yükselmesinin nedeni göçmenler midir? Sorusunun sorulmasına neden olmaktadır.

Küreselleşmenin siyasi boyutu, Avrupa Birliği'nin derinleşme anlamıyla bütünleşmesi ve çokkültürlü toplumlarda oluşan kültürel yurttaşlık tanımlamalarının ortaya çıktığı bir yapıyı gündeme getirmektedir. Ulus devlete ait bazı yetkilerin Avrupa Birliği kurumlarına devredilmesi, insan hakları ve çevre gibi konuların ulusüstü bir nitelik kazanmış olması siyasal küreselleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Avrupalı halkların kendi değerlerini ve haklarını, başka bir irade ile paylaşma yönündeki isteksizlikleri, aşırı sağ partilerin Avrupa Birliği'ne olan karşıtlıklarında ifadesini bulmuştur. Özellikle ekonomik ve siyasal kriz dönemlerinde aşırı sağ partilerin oy oranlarında belirgin artışların yaşanması ile paralellik gösteren yabancı düşmanı, göçmen karşıtı ve ayrımcı tutumlardaki artış araştırılması gereken bir diğer sorunsaldır.

Aşırı sağ düşüncenin temel karşıtlıklarının çokkültürlülük ve göçmenlik kavramları üzerine yoğunlaştığı söylenebilir. Tüm bu kavramların gelecekte göçmenler üzerinde bir “çokkültürcülük” algısı yaratması korkusu, aşırı sağın yükselmesinin temel faktörü olarak görülmüştür.

Avrupa coğrafyasında aşırı sağ ideolojiye sahip partilerin güçlenmesi ve başarılı seçim sonuçlarına imza atmaları, Avrupa toplumu içinde de gelişen bir aşırı sağ düşüncenin varlığını göstermiştir. Göçmen grupları hedefine alan bu ideoloji, zaman zaman şiddet olaylarına ve hakarete varacak eylemler gerçekleştirerek, Avrupa medyasında adından sıklıkla söz ettirmektedir.

Çalışmanın ilk bölümünde, aşırı sağın tanımı, ideolojik özellikleri, sosyolojik temelleri, aşırı sağın tarihsel gelişimi incelenirken, 1789 Fransız İhtilali ile ortaya çıkan milliyetçilik düşüncesinin günümüze kadar geçirdiği evrimler ve II. Dünya Savaşı sonrası oluşan aşırı sağ kimliği tanımlanmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde aşırı sağın yükselme nedenlerinden kitlesel göç, küreselleşme, Avrupa bütünleşmesi, ekonomik problemler, artan terör olayları ve radikal İslamcılık, suç ve göçmenlik ilişkileri ayrı ayrı ele alınmıştır. Buna ek olarak bölümde de aşırı sağın gelişimi ve ülkelerden örneklere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise Avrupa Parlamentosunda aşırı sağ partilerin yeri, faaliyetleri ve etkileri incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

AŞIRI SAĞIN TANIMI VE AVRUPA'DAKİ TARİHSEL SÜRECİ

Aşırı Sağ ideolojinin Avrupa kıtasında gelişiminin ortaya konulması ve çeşitli boyutları ile incelenebilmesi, konuyla ilgili net bir tanımın yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Kavramsal tartışmanın önemi, tanımlamanın kapsamı ile görünürlük kazanabilmektedir. Öte yandan konuyu tarihsel süreci ile ele almak ideolojinin dayandığı temelleri görebilmek açısından önemli görünmektedir. Bu bağlamda birinci bölümde Aşırı sağın tanımı ve tarihsel süreci çeşitli açılardan ele alınmıştır.

1.1. Siyaset Biliminde Aşırı Sağın Tanımı

Radikal sağ ya da aşırı sağ, ideolojik ya da siyasi olarak yeni bir olgu değildir. Nitekim radikal sağın tarihinde 19.yüzyılın sonlarına kadar uzanan farklı dönemlerden bahsetmek mümkündür. 19. yüzyılda radikal sağ devrimci solun örgütsel ve eylemsel örneklerinin sağcı fikirlerle iç içe geçmesiyle ortaya çıkmıştır. 20.yüzyılın başlarında özellikle İtalya ve Fransa'da ortaya çıkan yeni bir muhalif radikal milliyetçi dalgası muhafazakârlığa, komünizme ve liberalizme saldırarak onların yerine ulus miti üzerine inşa edilmiş melez bir “devrimci” ideolojinin propagandasını yapmıştır (Kallis,2015:10).

1980'lere kadar bu alandaki tartışmalar çoğunlukla geçmiş deneyimlerle ilgili olurken, 1980'lerde yeni sağ partilerin sahneye çıkması ve bazılarının şaşkırtıcı biçimde yükselmesi, bu alana yönelik ilgiyi yeniden canlandırmıştır. 1980'lerin sonlarında bu yeni partiler üzerine belirli bir literatür oluşmaya ve canlı bir tartışma ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu tartışmada öncelikle, bu partilerin faşist geleneklerle bağlantısı konu edilmiş ve yeni bir faşist dalgayı temsil edip etmedikleri ya da liberal demokrasilere karşı aynı türden bir tehdit içerip içermedikleri sorgulanmaya başlanmıştır (Mudde,1996:227).

Radikal sağın tartışılmasının Avrupa kamuoyunu etkilemesinin önemli sebeplerinden biri, Avrupa Birliği'ni insan haklarının temel unsurlarına dayandıran çok kültürlü Avrupa düşüncesinin zayıflamasına yol açmaya başlaması olmuştur.

“Çeşitlilik içinde birlik” sloganıyla yola çıkan AB özellikle 1980’li yıllardan itibaren bu tehlikenin farkına varmış ve konu daha kapsamlı şekilde tartışılmaya başlanmıştır.

Batı Avrupa özelinde aşırı sağ kavramı değerlendirilirken son yıllarda yaşanan gelişmelerle birlikte, bu hareketlerin diğer aşırı sağ hareketlerden farklılığı vurgulanmaktadır. Birincisi aşırı sağ parti ve örgütlenmelerin çeşitliliği ve Batı Avrupa ülkelerindeki sayısı; ikincisi siyasi çıktı ve söylemlere etki etme şekilleri; üçüncüsü de elde ettikleri siyasi konumlarıyla kendilerinden önceki aşırı sağ akımlardan farklı olduğu görülmektedir. Buradan hareketle Betz, aşırı sağ akımı şöyle tanımlamıştır; Demokratik sistemin kurallarını, eşitlik ilkesini, bireysel özgürlüğü ve siyasi aktörlerin tamamının eşit haklardan yararlanmasını reddeden ve bunun yerine ırk, etnik köken, din gibi kişisel özelliklere dayalı otoriter bir sistemin savunuculuğunu yapan, hem kendi ülkesinde hem dış politikada siyasi amaçlarına ulaşmak için “şiddeti” gerekli bir araç olarak kabul eden görüştür(Betz,1998:1).

Aşırı sağ hareketlerin farklı ülkelerde farklı şekillerde ortaya çıkması tanımlamayı zorlaştırmaktadır. Mudde, mevcut tanımlamalarda ayırt edici özelliklere yer verildiğini belirtmektedir. Bu özelliklerden beşi, tüm tanımlamalarda tekrar etmektedir: Milliyetçilik, ırkçılık, yabancı korkusu, antidemokrasi ve güçlü devlet savunusu. Bunun yanında kimi yazarlar listelerindeki bütün özelliklerin bir arada bulunduğu durumları ararken; kimileri de başlıcalarının, örneğin yabancı korkusu ve güçlü devlet savunusunun bulunmasını yeterli görmektedir(Mudde,1996:230).

Literatürde tanımlamaya ilişkin tartışma devam etse de bu konuda yazarların belli noktalarda görüş birliğine vardıkları söylenebilir. Tanımlamanın dar bir kapsamda ele alınması aşırı sağ hareketlerin geniş etkilerini gözden kaçırmaktadır. Öte yandan kapsamlı bir tanımlamada ise bu hareketlerin analiz edilmesi zorlaşmaktadır. Aşırı sağ hareketlerin farklı ülkelerde farklı şekilde varlıklarını sürdürdüğü görülmektedir. Bazı ülkelerde siyasi parti olarak politik sürece etki ederlerken bazı ülkelerde sivil toplum kuruluşları olarak etki etmektedirler. Bu bakımdan tanımlamaya ilişkin görüşler de Avrupa geneline dair bir çerçeve çizmektedir.

1.2. Aşırı Sağın İdeolojik Özellikleri

Aşırı sağ parti ve hareketlerin ulusal temelde çeşitlilik ve işleyiş farklılıklarına izin verecek şekilde birtakım ana ideolojik ve siyasi özelliklerini Kallis, “aşırı milliyetçilik, insanların eşitsizliği, etnik çoğulculuk, liderlik ve karizma, liberalizm eleştirisi ve otoriterlik, sıfır toplamlı perspektif” olarak sınıflandırmıştır(Kallis,2015:10). Bu kavramlar şu şekilde açıklanabilmektedir:

Aşırı Milliyetçilik: Aşırı sağ partiler ideolojilerini aşırıcılık temelinde ultra milliyetçi bir şekilde konumlandırarak buradan çok kültürlülük, kozmopolitlik ve ulusötesi girişimler gibi modern olgulara artan biçimde saldırmaktadır. Radikal milliyetçilikleri ve ulusçulukları renk, din etnik köken veya kültürle tanımlanan “ötekilere” karşı hâlâ giderilememiş ön yargılara dayanan güçlü etnik-merkezli ve ırkçı temayüller de içerebilmektedir(Mudde,2000:178).

İnsanların eşitsizliği: Aşırı sağın dünya görüşü çoğunlukla insanların eşitliğiyle ilgili liberal öğretinin şiddetle reddine dayanmaktadır. Bu ayrımcı görüş insanlık tarihine ırkçı bir şekilde bakarak yerli olmayan grupların dışlanmasını savunmakta ve insan haklarını belirli bir hiyerarşi içine yerleştirerek bizden olanı ötekiler karşısında kayırmaktadır(Fennema,2005:4).

Etnik Çoğulculuk: Aşırı sağ partiler insanların eşitliğini kabul etseler bile bu eşitliği farklı kültürel ve dini grupları coğrafyaya ve tarihe bağlayan “etno-pluralist” bir süzgeçten geçirerek algılamaktadır. Bu bakış açısına göre insanlar farklı ve sözde kalıcı kültürel karakteristiklerden oluşan gruplara ait olup bu gruplar içinde yaşamalıdır. Böylece çok dar bir ulus ve “Avrupalı” kimliğine inanarak grupların bir arada yaşamalarını reddetmektedirler(Lang,2007:146).

Liderlik ve Karizma: Radikal sağ partiler genellikle aşırı derecede hiyerarşikler ve lider şahsiyetlere muhtaçtırlar. Yirminci yüzyıl boyunca karizmatik liderlik aşırı sağ için elzem bir ideolojik özellik olmuştur. Mussolini, Hitler, Haider ve Le Pen gibi liderlerle aşırı sağın izlediği yol, siyasi liderlerinin karizmalarının radikal değişimleri hızlandırabileceği konusunda takipçilerinin keskin bir inanca sahip olması olmuştur(Eatwell,2005:101).

Liberalizm eleştirisi ve otoriterlik: Aşırı sağ kanat partiler artan bir şekilde liberal demokrasinin temel kurumlarını kabul etmiş olmalarına rağmen, liberal demokrasinin birtakım temsil ilkelerini sert bir şekilde eleştirmeye devam etmektedirler. Çoğu aşırı sağ parti otoriter bir dış görünüme sahiptir. Bu görünüş güçlü devlet ihtiyacı özellikle ötekilere karşı insan hakları aşınmalarını temize çıkarabilecek bir kanun, düzen ve güvenlik kavramlarına bağlılık, geleneksel değerlerin ciddi şekilde savunulması ve bu savunmanın gelenek karşıtı gruplarla oluşturduğu çatışma şeklinde kendisini göstermektedir(Kallis,2015:15).

Sıfır Toplamlı Perspektif: Aşırı sağ partiler genellikle kimlik siyasetlerini “sıfır toplamı” vizyonla desteklemektedirler. Bunun temel varsayımlarından biri şudur: Ekonomik ve sosyal kaynaklar sınırlıdır ve bu yüzden herhangi bir ülkede göçmen sayısının artması o ülkedeki kaynakları çok ciddi şekilde baskı altına almaktadır. Bu görüş bir grubun kazancının öteki grubun kaybı olduğunu öngörmektedir(Kallis,2015:15).

1.3. Aşırı Sağın Tarihsel Gelişimi

Her ne kadar milliyetçiliğin geçmişi 18. yüzyıl ortalarına ve ırkçılıktan en az yüz yıl öncesine gitmekteyse de, milli devletin gelişimi bundan çok önce başlamıştır. Ulusal devlet Avrupa tarihinin içinde doğmuştur. Milletin, üzerinde yaşadığı toprağa ilkel biçimde duygusal yatırım yapması Avrupa'nın tarihi gelişim sürecinde aşırı derecede artış göstermiştir. (Bu yatırım, feodal beyler arasında toprak için yapılan iç savaşlarla, devletlerarasında yaşanan savaşlarda çekilen acılardan, kahramanlıklardan ve yıkıntılardan oluşmaktadır.) Bu olay özel mülkiyet ile el ele başlamış ve gelişmiştir. Sonuç olarak, eski imparatorlukların gevşek sınırları; günümüzün iyi belirlenmiş, katı bir şekilde korunup saygı gösterilen sabit sınırlarına dönüşmüştür. Şurası açıktır ki, ülke sınırları bilinçaltı düzeyde, bireyin kendi beden sınırları ile özdeşleşmiştir(Volkan,1998:128).

Başka bir deyişle, milli devlette daha iyi belirlenmiş olan ülke sınırları, bilinçaltı düzeyde bireyin ve grubun sınırları ile özdeş olmuştur. Bu, devletin önceki türlerinde görülmeyen biçimde, daha belirgin ve güçlü birey ve millet kimliğinin

oluşmasına katkıda bulunmuştur. Politik birliği amaçlayan Avrupa bütünleşmesi (yani milli sınırların önemini kaybederek ortak Avrupa sınırlarının ağırlık kazanması), psikolojik olarak bilinçaltı düzeyde, devlet sınırlarına yapılan bu etkin yatırımı tehdit etmektedir. Tarihte devlet sınırlarına yapılan bu yatırımın bir nevi boşaltılması sonucu açığa çıkan duygular, telafi olarak milli grup kimliğine yönelip onu güçlendirmekte ve bu olgu bazı grupları aşırı milliyetçilik ve hatta ırkçılığa itmektedir(Aktan,2015:3).

Kılıçbay'a göre Batıda cumhuriyet olgusunu ortaya çıkaran toplumsal dinamikler feodaliteye dayanmaktadır. Bireylerin üstün bir devlet otoritesiyle değil bölgesel otoritelerle ve lortlarla ekonomik temelli bir sözleşme yapması, bugünün cumhuriyetinde hukuksal bağın ve hukuk kurallarının güçlü bir şekilde oluşmasını sağlamıştır(2001:40-47). Ulus devletlerin ortaya çıkmasıyla sözleşme geleneği hukuka sirayet etmiştir. Bu durum ekonomik çıkarların korunması geleneğini oluşturmuş ve Avrupa halklarının birey temelli ideolojilere toplumsal destek vermelerini ortaya çıkarmıştır.

Avrupa'nın imparatorluk deneyimleri tüm Avrupa'yı kapsayacak şekilde bir imparatorluk sınırına ulaşmamıştır. Bu durum Avrupalı halkların farklı türden etnik, dini gruplarla ilişki kurmalarına ve bir arada yaşama kültürünün gelişmesine engel olmuştur. Bu durum 19.yüzyılın sonlarına kadar devam etmiştir. Ancak özellikle 20. yüzyılda Avrupa Birliği ile Avrupalı kimliği oluşmuş, oluşan Avrupalı kimliği Avrupalı milletlerin bilinçaltında bütün Kıta Avrupa'sının doğal sınırlar olarak benimsenmesine neden olmuştur. 14 Haziran 1985 yılında imzalanan Schengen Antlaşması ile vizeler karşılıklı kaldırılmıştır(<https://eur-lex.europa.eu/leg>) . Böylece sınırların esnetilmesiyle, Avrupalı milletler birbirlerinin kültürlerini, kimliklerini daha yakından tanıma ve bütün kıtayı kapsayan yeni bir Avrupalı kimliğinin öne çıkmasına neden olmuştur. Bu durum, ulus devletlerin ortaya çıktığı döneme göre aşırı sağ radikalizmini geriletmiştir. Ancak bu kimliğin tanımladığı sınırları aşarak dışarıdan gelen, farklı kimlik, kültür ve dinlere mensup göçmenlerin durumu karşısında gerilemiş olan sağ radikalizm aradığı fırsatı bulmuş ve yeni ideolojik düşmanlarını tanımlamıştır. 20.yüzyıla gelindiğinde aşırı sağ hareketlerin

güçlenmesine bu sebepler etki edeceklerdir. Farklı ülkelerden göç alan bu devletlerde halk 'öteki'ni görmeye başlamış ve özellikle farklı dinden olan gruplara tahammül göstermemeye başlamıştır.

Aşırı sağ ideolojinin tarihsel gelişimini incelemek için, tarihi bazı dönemlere ayırmak, ideolojinin geçirdiği değişimleri bu dönemler özelinde incelemek gerekmektedir. Literatürde yapılan araştırmaya dayanılarak yaygın şekilde yapılan sınıflandırma kullanılmıştır. Aşağıda yer alan bölümde II. Dünya Savaşı'nın öncesi ve sonrası olarak aşırı sağ düşüncenin evriminden söz edilmiştir. Aşırı sağ düşüncenin tarihi II. Dünya Savaşı öncesi dönemde, 1918 yılına kadar milliyetçilikte, 1918–1945 yılları arası ise hem milliyetçilik hem de faşizmle bir arada gitmektedir. İkinci Dünya savaşının hemen sonrasında ise kendini milliyetçi ve faşist olarak tanımlamayan, liberalizm ve muhafazakârlıkla ideolojik anlamda bir birliktelik kuran partilerin ortaya çıkması yeni aşırı sağın tarihini göstermektedir.

1.3.1 II. Dünya Savaşı Öncesi Dönem

Bu döneme ilişkin incelemeler değerlendirildiği zaman, özellikle Fransa tarihinin Avrupa'yı ne kadar çok etkilediği görülmektedir. 1789 Fransız İhtilali, Napolyon Bonapart'ın imparatorluk dönemi ve ardından yaşanan 1830 ve 1848 Devrimleri, 18. ve 19. yüzyılda ortaya çıkan Endüstri Devrimi Avrupa tarihini etkileyen ve milliyetçiliğe yön veren olaylardır .

Gellner milliyetçiliği, tarihi beş ana bölüme ayırarak incelemiştir: (Akt: Noi, 2007:27).

- İmparatorluklar döneminde görülen çokuluslu milliyetçilik (Westphalia Barışı ile başlayıp Fransız Devrimi'ne kadar olan dönem),
- Endüstrileşme ve modernleşme ile başlayan, halkların aynı dili kullanmasının ve devletin gerekli olduğu dönemde yaşanan milliyetçilik,

- İkinci maddenin sonucu olarak ortaya çıkan ve ulus devletlerin kurulmaya başlaması ile sonuçlanan dönem (I. Dünya Savaşı ve sonrası)
- Hitler ve Stalin tarafından II. Dünya Savaşı öncesi uygulanan asimilasyon, göçe zorlama ve öldürme gibi yöntemleri kullanan milliyetçilik,
- Uluslarüstü bütünleşmeye ve yerel yetki devrine imkân tanıyan gelişmiş endüstri toplumunun ortaya çıkışı ile ortaya çıkan milliyetçilik.

İngiliz tarihçi Carr ise milliyetçiliği üç bölüme ayırmıştır: (Akt: Özkırımlı, 2008:27-28)

İmparatorlukların ve kilisenin gücünü yitirmesi ve ulus devletin kurulması ile başlayan dönem; bu dönemde millet, egemen halk olarak tanımlanmıştır. Uluslararası ilişkiler ise krallar ve prensler arasındaki ilişki ağı olarak tarif edilmiştir.

İkinci dönem Fransız İhtilalinin bir sonucu olarak ortaya çıkan, kurumları 1870 sonrasında zayıflamış da olsa 1914'e kadar süren dönemdir. Bu dönem popüler demokratik milliyetçilik fikrinin ortaya çıktığı dönemdir. Döneme Rousseau tarafından geliştirilen milliyetçilik düşüncesinin etkisi hâkimdir.

Üçüncü dönem 19. yüzyıl sonlarında gelişmeye başlayan (1870 sonrası) ve 1914 -1939 yılları arasında Avrupa kıtasında uygulama alanı bulan milliyetçilik dönemidir. Bu dönem, ayrıca uluslararasıılığın düşüşe geçtiği ve yıkıcı milliyetçiliğin yükselişinin yaşandığı dönem olarak ifade edilmektedir.

Bu iki tipolojiye bakıldığında Fransız devrimi öncesi dönem bir imparatorluklar çağı olarak değerlendirilmektedir. Devrimle beraber bir kopuş yaşanmış, hükümdar bazı yetkilerini halka devretmiş, eşitlik, adalet ve özgürlük kavramları yayılmaya başlamış, İnsan Hakları Bildirgesi yayımlanmış ve belki de en önemlisi milliyetçilik fikrinin ortaya çıkmış olmasıdır. İmparatorluklar çağına son

veren ve her milletin bir devleti olması fikrini esas alan bu ilke sayesinde Avrupa'da birçok yeni devlet kurulmuştur.

Tipolojiler de dikkati çeken ikinci unsur ise I. Dünya Savaşı'dır. Endüstri Devrimi'nin etkisiyle oluşan kapitalizm ve sömürgecilik, bu savaşın temel nedenidir. Bu savaş sonrası çizilen yeni sınırlar ise bizi faşizmle beraber II. Dünya Savaşı'na götüren nedeni oluşturmaktadır. İki dünya savaşı arası dönemde iktidarı ele geçiren İtalya, Portekiz, Almanya ve İspanya faşist partileri, günümüzde faşizme karşı duyulan korku ve nefretin en önemli nedenidir (Özkırımlı, 2008:27-28).

Milliyetçilik tarihsel gelişimi sırasında çok farklı biçimlerde kollara ayrılmıştır. Bunlardan bazıları bir ulusu özgürlüğüne götüren, bağımsızlığını kazanmasını sağlayan bir birlik ruhu oluştururken; bazıları ise diğer ulusların egemenliğini hiçe saymış ve üstün ırk olma inancını benimseyerek yayılcı bir politika izlemiştir. İlk grup milliyetçilik Fransız Devrimi'yle ortaya çıkmış ve Avrupa'da var olan imparatorlukların dağılmasına neden olmuştur. İkinci grupta bahsedilen akım ise II. Dünya Savaşı'nın çıkmasına ve belki de günümüzde milliyetçiliğe şüpheyle bakılmasına neden olmuştur.

1789 Fransız İhtilali ile başlayan ve amacı ulus devlet yaratmak olan milliyetçilik, I. Dünya Savaşı sonunda imparatorluklara son vermiş ve Avrupa başta olmak üzere tüm dünyada yeni devletlerin kurulmasına neden olmuştur. İmparatorluk bayrağı altında yaşayan farklı milletten insanlar, kendi milletlerine ait bir devlet kurmak için isyan etmişlerdir. Liberal milliyetçilik olarak da adlandırabileceğimiz bu tarz milliyetçiliğin en önemli amacı self-determinasyonu gerçekleştirebilmektir. Bunun için de devletler ulusları değil, uluslar devleti yaratır ilkesine bağlıdırlar. I. Dünya Savaşı sonunda (8 Ocak 1918) Amerika Birleşik Devletleri başkanı Woodrow Wilson'ın ABD Kongresi'nde bir konuşma yapmıştır(<https://www.ourdocuments.gov/doc/>). Bu konuşmada bahsettiği ilkelere özgürleştirici milliyetçilik fikrini görmek mümkündür.

1.3.2 II. Dünya Savaşı Sonrası Dönem

II. Dünya Savaşı Sonrası dönem ele alındığında Avrupa Birliği'nin oluşum sürecinin Avrupa'da aşırı sağın yükselmesi üzerindeki en önemli etkenlerden biri olduğu görülmektedir. Ayrıca Avrupa'da gelişen sanayi ve çok kültürlülük politikalarında yaşanan başarısızlık da diğer etkenler olarak sayılabilir.

Birleşik bir Avrupa'nın oluşturulması düşüncesi, siyasi bir proje halini almadan önce sadece bazı filozofların ortaya attığı bir düşünceden ibaret olan bir ütopya olarak tanımlanmıştır. Bu ütopya, barış içinde yaşayan Avrupa devletlerinin bir ifadesi olmuştur. Yüzyıllar boyunca birçok savaşın yaşandığı, modern anlamda siyasal birlikteliklerin kurulmasının uzun zamanlar aldığı Avrupa coğrafyasında bu tip düşüncelerin varlığı doğal karşılanmıştır. Ancak birleşik bir Avrupa düşüncesi için somut adımların atılması II. Dünya Savaşı sonrasına rastlamaktadır. Birçok savaşın yaşandığı Avrupa'da, sadece 1870-1945 yılları arasında Fransa ve Almanya üç kez savaşmışlardır. Birçok insanın hayatını kaybetmesinin yanı sıra ekonomik ve siyasal istikrarsızlığa da neden olan savaş yılları, Avrupa'da barışı tesis edebilmenin tek yolu olarak, Avrupa'da yer alan ülkelerin ekonomik ve siyasal işbirliğine gitmesi görülmüştür. II. Dünya Savaşı ile görülen, totaliter rejimlerin her zaman Avrupa barışı için bir tehdit unsuru oluşturduğudur. Dolayısıyla bu dönemde gerçekleştirilen direniş hareketi, birleşik Avrupa düşüncesinin de temeli olmuştur. (<http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=105>)

İkinci Dünya Savaşı sonrasında, Avrupa'da kalıcı bir barış oluşturmaya yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Robert Schuman (Fransa Dışişleri Bakanı), Eski Milletler Cemiyeti Genel Sekreteri Jean Monnet'in önerisi çerçevesinde, 9 Mayıs 1950 tarihinde, Avrupa Devletlerini, kömür ve çelik üretiminde alınacak olan kararları bağımsız ve uluslarüstü bir kuruma devretmek şeklindeki öneriyi iletmiştir. Schuman Planında, Avrupa'da tam ve sürekli bir barışın tesis edilebilmesinin Fransa ve Almanya arasında yüzyıllardır devam eden çekişmenin son bulmasına bağlı olduğuna yer verilmiştir. Bu çekişmenin son bulmasının yolu ise, öneride adı geçen kurumun gözetiminde, ortak kömür ve çelik üretimini sağlamak ve bu örgütlenmeyi

tüm Avrupa ülkelerinin katılımına açık tutarak güçlendirmek olarak görülmüştür. (<http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=105>)

Jean Monnet tarafından hazırlanmış olan Schuman Planında, ekonomik birliktelik dışında aslında siyasi bir yetki devrinden de söz etmek mümkündür. Planın esas amaçları ise; Fransa ve Almanya arasında yüzyıllardır var olan anlaşmazlıkları çözmek, savaşın hammaddesi olan kömür ve çeliği ulusüstü bir kurumun idaresine bırakarak Avrupa'da çıkacak muhtemel bir savaşı önlemek, birleşen ekonomik menfaatlerin daha sonraki yıllarda yaşam koşullarına yansımaları neticesinde tüm Avrupa'da bir denge oluşturulması ve tüm Avrupa ülkelerinin katılımına açık olan topluluğun siyasi birlikteliğin ilk adımı olarak düşünülmesi olmuştur (Bozkurt vd.2004:15)

Schuman Planı'nın bir sonucu olarak, 1951 yılındaki Paris Antlaşması ile Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg'dan oluşan 6 ülke ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) kurulmuştur. Söz konusu topluluğun başkanlığına ise, Schuman Deklarasyonu'na ilham veren fikrin sahibi Jean Monnet getirilmiştir. Böylece, savaşın ham maddeleri olarak kabul edilen kömür ve çelik, barışın tesisi için kullanılmaya başlanmıştır. Bu antlaşma ile dünya tarihinde ilk defa olarak devletler, kendi iradeleri ile egemenliklerinin bir bölümünü oluşturulan ulusüstü kuruma devretmişlerdir. Kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun verimli bir şekilde çalışması sonucunda altı üye devlet, işgücü, mal ve hizmetlerin serbest dolaşımına izin veren bir ekonomik topluluk kurmaya karar vermişlerdir. Böylece, kömür ve çeliğin yanında diğer sektörlerde de ekonomik bir birliktelik kurmak amacıyla, 1957'de Roma Antlaşması imzalanmıştır. Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) adını taşıyan yeni oluşumun amacı, malların, işgücünün, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaştığı bir ortak Avrupa pazarının kurulması ve siyasi bütünlüğe giden yolda ikinci adımın atılması olmuştur. Avrupa Ekonomik Topluluğu gibi, Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) da 1 Ocak 1958 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren Roma Antlaşması ile kurulmuştur. Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunun amacı ise nükleer enerjinin barışçıl amaçlar doğrultusunda ve güvenli biçimde kullanılmasını sağlamak olmuştur. Kurulan üç topluluğun daha

verimli çalışmasını sağlamak için 1965 yılında, bu topluluklara üye ülkeler tarafından Füzyon (Birleşme) Antlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma neticesinde, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu, Avrupa Toplulukları adı altında birleştirilmiştir. Böylece topluluklar tek bir konsey ve komisyon tarafından idare edilmeye başlanmıştır. (<http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=105>).

3 Kasım 1990'da Berlin Duvarı'nın yıkılması sonucu Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesi, Aralık 1991'de de Sovyetler Birliği'nin çözülmesi neticesinde Merkez ve Doğu Avrupa coğrafyasında bulunan ülkelerin üzerindeki Sovyet baskısının ortadan kalkması ve bu ülkelerin demokratikleşme sürecine girmeleri gibi gelişmeler Avrupa'nın siyasi yapısında bazı değişmelere neden olmuştur. Bu nedenlerle Avrupa Topluluklarından istenilen verimin alınamaması sonucu oluşan kamuoyunun baskısı da eklenince, 9-10 Aralık 1991 tarihinde Maastricht'te toplanan Avrupa Birliği Zirvesi'nde yeni bir sürecin ilk adımları atılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda 1 Kasım 1993'te imzalanan Maastricht, bilinen adıyla Avrupa Birliği Antlaşması ile ekonomik birliğin yanında siyasal birlik de kurulmuştur. Maastricht Antlaşması ile Avrupa Birliği üç sütunlu bir hale gelmiştir. Bunlardan ilki AKÇT, AET, ve EURATOM'dan meydana gelen Avrupa Topluluklarıdır. İkinci sütun ortak bir güvenlik ve dışişleri politikası üçüncü sütun ise adalet ve içişleri konularından oluşan ortak bir yapıdır (Tatoğlu, 2006:13-33).

Yukarıda bahsedilen bu gelişim ve değişim süreci Avrupa'yı bir çekim merkezi haline getirmiştir. 1945 sonrası başlayan ve Avrupa Kömür Çelik Topluluğunun kurulması neticesinde ortaya çıkan ağır sanayi hamlesi sonucunda, her yıl artan oranda insan Avrupa'ya göç etmeye başlamıştır. Önceleri misafir işçi olarak kabul edilen bu insanların birçoğu aile birleşmeleri, Avrupa'nın yaşam koşullarının memleketlerinden daha iyi olması ve misafir oldukları ülkelerde iş kurmaları gibi nedenlerle ülkelerine dönme konusunda isteksiz davranmışlardır. Her ne kadar buraya kadar bir sorun yokmuş gibi görünse de Avrupa devletleri için sorun bu noktada başlamıştır. Çünkü Avrupa'nın misafir işçi olarak istihdam ettiği kişilerin çoğunluğu Orta Doğu veya Afrika kökenli olup siyahî veya Müslüman'dırlar.

Çoğunluğu beyaz ve Hıristiyan olan Avrupa, göçmenleri geldikleri günden itibaren kabullenememiştir. Avrupa Devletleri tarafından, önce misafir işçilerin dönecekleri düşünülmüş ama dönmemişler, daha sonra ise asimile edilmeye çalışılmış ama o da başarılammamıştır.

Avrupa'da ikamet eden Müslüman ve siyahi kişilere karşı, özellikle ekonomik ve siyasi kriz dönemlerinde ortaya çıkan ayrılıkçı söylem, şiddet, hakaret ve taciz gibi olaylara karşı ne yazık ki Avrupa devletleri ve Avrupa Birliği çok geç önlem almaktadır (Tatoğlu, 2006:13-33).

Avrupa'da ırkçılık ve yabancı düşmanlığı konusunun, Avrupa Topluluklarına ait bir metinde yer alması ilk defa 1977 yılında olmuştur. 5 Nisan 1977 tarihinde yayımlanan Temel Haklara İlişkin Ortak Deklarasyon, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı konusuna doğrudan değinmemiş olsa da, Avrupa kurumlarının temel haklar ve özgürlüklerin korunması konusundaki tutumunu belirtmesi açısından önemli bir yere sahip olmuştur. Deklarasyonda Avrupa kurumlarının ve üye ülkelerin anayasalarının, Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi'nden doğan temel hakların korunması yönünde hükümler içermesi vurgulanmıştır. Bunun yanında, Avrupa Topluluklarının yetkilerini kullanması sırasında, söz konusu haklara saygı gösterdiği ve göstermeye de devam edeceği belirtilmiştir. 11 Haziran 1986 tarihinde yayımlanan Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığına Karşı Deklarasyon ile Avrupa kurumları, konu ile ilgili ilk önemli gelişmeyi sağlamıştır. Topluluğa üye ülkelerde ivme kazanmaya başlayan, göçmenlere yönelik yabancı düşmanı tavır, hareket ve şiddet eylemleri bu deklarasyonla tanınmıştır. Deklarasyon temel olarak ırk ayrımcılığını ortadan kaldırmak ve insan onuruna saygı ilkeleri etrafında şekillenmiştir. Bu iki unsur Avrupa'nın kültürü ve geçmişten gelen mirası olarak nitelendirilmiştir. Irk, din ve kültür gibi çeşitli farklılıklar nedeniyle, kişi ya da kişi gruplarına karşı gösterilen hoşgörüsüzlük, düşmanlık ve güç kullanımı bu belge ile kınanmıştır. Deklarasyonda belirtilen hususlar hakkında gerekli önlemlerin alınmasının önemi ve aciliyeti ile ırkçılık ve yabancı düşmanlığı tehlikesinin tüm vatandaşlar tarafından fark edilmesinin önemi belirtilmiştir (Yılmaz, 2008:128).

Her ne kadar bu iki belge bir milat olması açısından önemli ise de, yabancı düşmanlığı konusundaki örgütlü faaliyetler 1977 yılının öncesine dayanmaktadır. Ancak bu döneme ait olarak elde pek fazla resmi belge bulunmamaktadır. Gerek işlenen suçların gizlenmesi gerekse, suç tanımının farklılaştırılarak başka bir olaymış gibi gösterilmesi bu döneme yönelik yapılan araştırmalarda karşılaşılan zorluklardan bazılarıdır. Buna benzer engellerle günümüzde de karşılaşılmaktadır. Yasadışı aşırı sağ örgütlerin özellikle güvenlik ve adalet kurumları içinde bulunan üyeleri, kendi örgütlerini ve amaçlarını korumak adına yabancılara karşı işlenen suçların tanımını nefret suçu olacak biçimden çıkartarak basit bir hırsızlık, kavga, yangın veya taciz olayı olarak göstermektedirler. Ayrıca 1977-1986 yılları arasında kalan 9 yıllık zaman dilimi içerisinde Avrupa Birliği'nin konu ile ilgili pasif tutumu da düşündürücüdür.

1986 yılında alınan kararlar akabinde 1990'lı yıllar hareketli geçmiş ve 1990, 1994, 1995, 1996 yıllarında Avrupa Birliği üye ülkeleri, çeşitli toplantılarda konuyu masaya yatırmışlardır. Ancak ırkçılık ve yabancı düşmanlığı ile ilgili olarak Topluluk genelinde etkin bir mücadele sağlamak amacıyla atılan ilk somut adım, 1997 yılının Irkçılığa Karşı Avrupa Yılı olarak ilan eden İlke Kararı'nın Konsey tarafından kabul edilmesi olmuştur. Avrupa Yılı'nın ilanını duyuran metinde Konsey, konu ile ilgili olarak alınacak önlemlerin ana çerçevesini birkaç madde ile belirlemiştir. (Kihtir, 2003:392)

Karar'da belirtilen hedefler şunlardır: (Yılmaz, 2008:143)

- Irkçılık, yabancı düşmanlığı ve anti-semitizm gibi konuların insan haklarına saygı ve Topluluk içindeki ekonomik, sosyal ve siyasal bağlılık konuları önünde ciddi bir engel oluşturduğunu belirtmek,
- Avrupa coğrafyasında ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve anti-semitizm ile mücadele için gerekli önlemlerin alınmasını teşvik etmek,
- Irkçılık, yabancı düşmanlığı ve anti-semitizm ile mücadele konusunda yerel, ulusal ve Avrupa düzeyinde etkili stratejiler

oluşturmak ve iyi uygulamalara ilişkin deneyimlerin diğer ülkelerle paylaşılmasını sağlamak,

- Irkçılık, yabancı düşmanlığı ve anti-semitizm konusundaki eylemlerin etkinliğini arttırmak amacıyla, bu konularda çalışan kişi ve kurumlar arasında, kullanılan strateji ve uygulamaların paylaşımının sağlanması,
- Ulusal düzeyde özellikle istihdam, eğitim ve barınma alanlarında uygulanan entegrasyon politikalarının sorunun çözümüne katkısını anlatmak,
- Irkçılık, yabancı düşmanlığı ve anti-semitizm nedeniyle çeşitli dışlayıcı davranışa maruz kalan ya da bu tarz bir davranışa maruz kalma ihtimali muhtemel kişilerin deneyimlerinden mümkün olduğu ölçüde yararlanmak ve bu kişilerin topluma entegrasyonunu sağlamak.

Irkçılık ve yabancı düşmanlığı ile mücadeleye yönelik olarak Avrupa Birliği tarafından atılan somut adımların ikincisi, Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığını İzleme Merkezi'nin (European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia-EUMC) kurulması olmuştur. 1995 yılında Cannes Zirvesi'nde, 1996 yılında ise Floransa Zirvesi'nde gündeme gelen konu 1997 yılında Viyana'daki zirvede karara bağlanmış ve Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığını İzleme Merkezi kurulmuştur. (Yılmaz, 2008:144-145)

Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığını İzleme Merkezinin amacı, Topluluk ve üye ülkelere ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve anti-semitizme karşı önlem alacakları ya da eyleme geçecekleri zaman yardımcı olmak amacıyla Avrupa düzeyinde güncel, güvenilir, tarafsız ve karşılaştırılabilir veri sağlamak olarak belirtilmiştir. Bunların dışında merkezin, ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve anti-semitizm konularının gelişimi ve boyutları üzerine çalışmak, nedenlerini, sonuçlarını ve etkilerini analiz etmek ve üye ülkelerce gerçekleştirilen uygulama örneklerini incelemek ve paylaşmak gibi amaçları da vardır. Bu amaçlara ulaşabilmek için

Merkeze, çok çeşitli görevler verilmiştir. Bunların en önemlileri, görev alanına giren konular hakkında veri toplamak, bilimsel araştırmalar ve anketler düzenlemek, Topluluk içindeki ırkçılık ve yabancı düşmanlığı durumunu belirten yıllık raporlar yayınlamak ve düzenli olarak halka açık toplantılar yaparak halkı bilinçlendirme görevleridir. Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığını İzleme Merkezi çatısı altında ulusal araştırma merkezleri, hükümet-dışı kuruluşlar ve uzmanlaşmış merkezler ile işbirliğini kuracak bir birim olarak tasarlanan Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı Bilgi Ağı'nın (European Racism and Xenophobia Information Network-RAXEN) kurulması da planlanmıştır. 1 Mart 2007 tarihinde görev alanı genişleyen Temel Haklar Ajansı, Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığını İzleme Merkezi'ni de çatısı altına almıştır. Günümüzde Avrupa Birliği ırkçılıkla mücadele konusunda Temel Haklar Ajansı aracılığıyla faaliyette bulunmaktadır. (Yılmaz, 2008:145-146)

1.4. Aşırı Sağ Partilerin Ortak Özellikleri

Avrupa'da kurulmuş aşırı sağ partiler birçok açıdan birbirlerine benzer özellikler göstermektedir. Farklı ülkelerde kurulmuş olmalarına rağmen söylemlerindeki ve politikalarındaki benzerlikler, konuyu siyaset bilimi açısından araştırmaya değer kılmaktadır. Bunun dışında aşırı sağ partilerin siyaset arenasındaki varlıklarının “bir görünür bir görünmez” oluşu, devamlılık konusunda bazı sorunlar yaşamaları, farklı adlarda aynı tip partilerin tekrar tekrar kurulması, Avrupa coğrafyası özelinde bir aşırı sağ parti kültürünün varlığına işaret etmektedir. Dolayısıyla var olan ortak noktaların incelenmesi de çalışmanın ana hedefleri arasında yer almaktadır.

Aşırı sağ partiler, müdahil oldukları her konuda açıkça mevcut sistem karşıtı bir söylem geliştirmektedirler. Bu karşıt tavır parti programlarından, partinin yayın organlarına kadar her türlü platformda açıkça gösterilmektedir. Burada mevcut sistem olarak bahsedilen parlamentarizm ve çok partili siyasal hayattır. İstikrarsızlığa neden olduğu ve aşırı sağın amaçlarının uygulanması yönünde bir engel teşkil ettiği için bu iki siyasal kuruma bir tepki beslerler. Ancak demokrasi karşıtı değildirler. Resmi söylemlerinde sıklıkla demokrasi yanlısı bir çizgide hareket ederler. Faşizm ise mümkün olduğunca uzak kalınan bir ideolojidir. Geçmiş dönem faşizminin

toplumsal hafızada kötü izler bırakmış olması, Nazi ve Mussolini dönemine ilişkin atıfta bulunmaları konusunda bir çekince yaratmaktadır(Hançer, 2005:18-19).

Hans George Betz, aşırı sağ üzerine yapmış olduğu çalışmasında bu yeni oluşan sağ akımın geçmiş dönemde görülen aşırı sağ akımdan ve merkez sağdan farklı olduğunu ifade etmektedir. Bu akıma mensup partilerin ekonomik ve kültürel konularda radikal değişimlere karşı çıkmamaları ve karşılaştıkları sorunlar karşısında sergiledikleri popülist tavır, ayırt edici noktaları olmaktadır. Betz sergilenen bu popülist yaklaşımı kendi ifadesiyle “modern dünyanın en karmaşık sorunları için çok basit çözüm yolları olduğuna inanmak” ve “sıradan insanın kolayca ifade edemediği fikir, istek ve duyguları ile ilgilikonuşmak, net olarak tanımlanmış bir düşmana ya da düşmanlara karşı nefret duygularını harekete geçirmek” şeklinde tanımlanmaktadır(Hançer, 2005:19-20).

Bir diğer siyaset bilimci MichelWieviorka, popülizm ve milliyetçilik üzerine yaptığı çalışmada, bu unsurun birbiriyle etkileşimini incelemiştir. Yaptığı incelemeler sonucu “popülizm, kimlik ve değişimin sentezini vaat ederek, insanlara hem değişip, hem de aynı kalabileceklerini söyler. Kendi felsefesinden gelen iç çelişkileri aşmak içinse, inandırıcılığı yüksek, güçlü, karizmatik liderlere gereksinim duyar” şeklinde bir tanımlama yapmıştır(Hançer, 2005:21).

Lider etrafında örgütlenen parti, çoğu zaman liderin malı olarak görünebilir. Çünkü aşırı sağ partiler incelendiğinde görülen şey, partinin kurucusu veya kurucularının uzun dönem partinin karar organlarında hatta liderlik koltuğunda kaldıklarıdır. Parti çok uzun bir geçmişe sahip olsa dahi başarısızlık sonucu suç hiçbir zaman lidere yüklenmez. Aksine parti geçmişinde yaşanan anlık bir başarı veya partinin halk arasında popüler olduğu günler hatırlatılır. Son olarak ise partilerin ömürleri, iktidar süreleri veya başarılı olduğu zamanlar bu kurucu-lider kadroya bağlıdır. Onlar olmazsa parti de yoktur.

İki dünya savaşı arası dönemde görülen klasik faşist ideoloji “popülist sağ” ekonomi konusunda kapitalizme yakın bir çizgidedir. Küreselleşen dünyada kaçınılmaz olarak gelişen serbest piyasa ekonomisi modern aşırı sağ akımı da etkisi

altına almıştır. Bireysel girişimcilik ve yatırım konusu, partilerin söylemlerinde sıklıkla yer almaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesini, Avrupa halklarının refahı ve olumlu bir ekonomik gelecek için kaçınılmaz olarak görmekteyiz. Diğer yandan kamu harcamalarında kesintiye gidilip büyük ölçekli özelleştirmelerin yapılması, vergi oranlarının düşürülmesi ve tarım ve sanayi sektörüne uygulanan çeşitli desteklemelerin kaldırılması ekonomi politikalarının diğer ana başlıklarıdır. Ancak her ne kadar bu yeni sağ akıma yakın bir ekonomik politika izliyor olsalar da, sosyal refah ve toplumsal kalkınma temelli olarak azınlıklar, göçmenler gibi dezavantajlı gruplar için uygulanan çeşitli fon, kredi ve program gibi uygulamalara karşıdır. “Eşitliğe aykırı” olduğunu öne sürdükleri bu uygulamalar çok çeşitli gruplar tarafından eleştirilmektedir(Hançer, 2005:22).

Aşırı sağın yukarıda bahsedilen liberalizm çelişkisi hareketin ideolojik tutarsızlığına örnek gösterilebilmektedir. Liberalizmin ekonomik tarafıyla ilgilenirken serbest piyasa kurallarının kendi uluslarına ait kimlikler için geçerli olabileceğini savunmaktadırlar. Söz konusu göçmenler olduğunda bu hak ve özgürlükleri tanımamaktadırlar. Bu anlamda aşırı sağ savunduklarından çok karşı olduklarıyla varlığını koruyabilmektedir.

Betz tarafından yapılan çalışma bu partilerin ekonomik olarak hedefleri hakkında da çeşitli ipuçları vermektedir. Küreselleşmenin ve kapitalizmin etki alanlarını oldukça fazla genişletmeleri ve bu iki akımın uygulamaları neticesinde ortaya çıkan memnuniyetsiz kesim, aşırı sağın bir numaralı hedefi haline gelmiş, seçmen beklentisini popülizmle birleştiren aşırı sağ partiler “milliyetçi ekonomi” veya “milli ekonomi” denilen bir söylem geliştirmişlerdir. Milliyetçi ekonominin karşısında yer alan kurumlar ise, “para tacirleri, sıcak para, ulus-ötesi şirketler ile Batı Avrupalılar için Brüksel bürokrasisidir”. Bu kurumlar milliyetçi ekonomi için bertaraf edilmesi gereken bir tehdit olarak görülmüştür. Bu amaçla sistemi koruyan önlemler almak ve uluslararası ekonomik piyasaların yeniden şekillendirilmesi bu partiler için büyük önem arz etmektedir(Hançer, 2005:22-23).

İkinci Dünya Savaşı sonrası yaşanan göç dalgaları ile Avrupa'ya gelen göçmenler 1980'lerdeki siyasal ve ekonomik krizler nedeniyle Avrupa'da görünür

hale gelmişlerdir. Bu dönemde özellikle seçim başarıları ile gündeme gelen aşırı sağ akımın yükselmesine neden olan en önemli özelliklerden birisi de “tek mesele tezi”dir. Bu tez sayesinde aşırı sağ akım, toplumda yabancılara karşı var olan memnuniyetsiz ve düşmanca tavrı, kendi “dışlayıcı kimlik siyaseti” felsefesi ile uzlaştırmıştır. Avrupa'da yer alan aşırı sağ partiler üzerine yapılan çalışmalarda da görülen şudur ki; yabancı karşıtı söylem üzerinden gerçekleştirdikleri propaganda ve popülist tavırları ile bu partiler diğer partilerden ayrılmaktadır. Seçmen kitleleri daha çok göçmenlik meselesini bir problem olarak görmektedir ve bu konuda çözüm beklemektedir. Yabancı düşmanlığı ve göçmen sorunu Avrupa'daki aşırı sağ partilere “günah keçileri” yaratmaktadır. Farklı kültür, farklı dil, inanç ve ten rengine sahip göçmen azınlık, Avrupa ülkelerinde baş gösteren her türlü sorunun sebebi olarak görülmektedir. Artan suç oranlarından ekonomik gerilemeye, kültürel değişimden sosyal refah seviyesinde yaşanan düşüşe kadar her problem bu grupların suçu olarak yansıtılmaktadır (Hançer, 2005:24).

Aşırı sağ partilerin sahip olduğu diğer ortak özellik ise “protesto tezi”dir. Bu yaklaşım ile mevcut siyasal sisteme karşı olan memnuniyetsizliğin dışavurumu sağlanmaktadır. Protesto tezi sayesinde aşırı sağ akım, sahip olduğu popülist tutum ile “yerleşik temsili demokratik siyasete karşı” olan memnuniyetsiz tutumu uzlaştırmayı başarmıştır. Siyasal sisteme karşı olan bu memnuniyetsizlik, ilk olarak 1970'lerde ortaya çıkan “popüler sol” akımının itici gücü olmuştur. Seçim sistemine, temsil sistemine ve parlamenter sisteme karşı olma fikri, bu dönemde özellikle kadın hareketleri içinde çok yaygın olarak kullanılmıştır. “antipolitika” olarak isimlendirilen bu hareket biçimi, 1980 sonrası sol yelpazede yer alan örgütlerden ziyade aşırı sağcı partilerce kullanılmaya başlanmıştır.

Bunda, sol kanadın mevcut siyasal partilerle çalışmaya devam etmesinin, ekonomik krizler karşısında tutarlı siyasal ve ekonomik programlar geliştirememelerinin ve sol örgütlerin kurumsallaşmaya başlamasının etkisi olmuştur. Yükselişe geçen bu sağ partiler her ne kadar klasik anlamda bir parti örgütlenmesine sahip olsalar da, parti yerine daha çok “hareket” olarak adlandırılmayı tercih etmişlerdir. Tabi ki bu partilerin yalnızca mevcut siyasal

düzene karşı olan memnuniyetsiz tutumu kullandıklarını söylemek yeterli olmayacaktır. Aynı zamanda “yaşamın kötüye gidişi karşısında duyulan çaresizlik ve acizden beslenen içleme duygularından” da yararlanmışlardır (Vural,2005:79).

Aşırı sağ partilerin bir diğer ortak özelliği ise “faaliyet alanlarında da benzerlik” göstermeleridir(Taş, 1999:79). Kendilerine karşı olan gruplara karşı sözle ve beden gücü kullanarak şiddet göstermekten kaçınmamışlardır. Söylemlerinin en sertleştiği yerler ise konser, miting ve futbol müsabakaları gibi kalabalık gruplara hitap ettikleri alanlardır. Kişi aşırı sağcı bir örgüte mensup olan ya da sadece sempati besleyen biri de olsa kalabalık içinde çok daha rahat hareket edebilmekte ve grup psikolojisi ile çeşitli şiddet eylemlerinin içinde yer alabilmektedir. Aşırı sağcı müzik gruplarının konserlerinde söylenen ırkçı şarkılar, futbol sahalarında siyahi futbolculara karşı aşağılayıcı hareketlerde bulunmak grup içinde daha kolay ifadesini bulmaktadır. Özellikle parti dışı örgütler tarafından gerçekleştirilen şiddet olayları ve müzik gruplarınca yapılan konserlerde yaşananlar, hem aşırı sağın sürekli gündemde kalmasını hem de düşmanları olarak nitelendirdikleri göçmenler ve azınlıklar üzerindeki baskılarının artmasını sağlamaktadır.

Aşırı sağ partilerin ortak özelliklerinden belki de en önemlisi, gelişimlerini bir karşıtlık üzerinden sağlıyor olmalarıdır. Ancak bu soyut bir ideoloji karşıtlığından çok somut olarak bir gruba yönelik olarak beslenen düşmanca tavır olarak ifade edilebilir. Belirlenen bir “iç düşman veya dış düşman” üzerinden söylem geliştirilerek yapılan siyaset, hem başarı kazandırmak hem de devamlılık sağlamak açısından önemlidir. Günümüzde Fransa'da siyahiler, Danimarka'da göçmenler, İsviçre'de Müslümanlar birer iç düşman yaftalaması ile karşı karşıyadır. Her sorunun suçlusu gibi gösterilerek bu gruplara karşı bir karalama kampanyası yürütülmektedir. Bu anlayış aynı zamanda toplumu her zaman uyanık ve tedirgin tutmak için başvurulan bir yoldur.

1.5. Aşırı Sağ Partilerin Ülkelere Göre Ayrılan Özellikleri

Aşırı sağ akımın bazı ortak özellikleri olmasına rağmen ülkeden ülkeye farklı uygulamalar ve söylemlerin geliştiğini de görülmektedir. Bu farklılıkların

nedeni, ırkçı hareketin değişken ve çeşitli bir yapıya sahip olmasından ileri gelmektedir. Bu çeşitlilikten dolayı Avrupa coğrafyasında kurulan aşırı sağ partilerin benzerliklerinin yanında birbirlerinden farklılaşmalarına neden olan özelliklerden de söz etmek gerekmektedir.

Aşırı sağın farklı ülkelerde biçim değiştirilmesi “ülkelerin sanayi geçmişleriyle, sosyal ve politik tarihleriyle demokratik kurumların oluşumuyla, totaliter ve diktatörlük dönemleriyle” birebir bağlantılıdır. Bununla beraber kültürel yapı, geçmiş dönemlere ait sömürge deneyimi ve milli kimliğe bağlılık gibi etmenlerde aşırı sağın biçim değiştirilmesine neden olan diğer etmenler olarak dikkat çekmektedir. İngiltere, Fransa ve Belçika gibi ülkelerde aşırı sağ daha çok göçmenleri inanç boyutunda eleştirmektedir. Bunun nedeni, bu ülkelerin Sanayi Devrimi sonrası emperyalist tutumları nedeniyle işçi sınıfının haklarında ve ekonomik şartlarında yaşanan gerilemedir. Bu gerileme neticesinde göçmenler hiçbir zaman bir işçi grubu olarak görülmemiş daha ziyade bir dini ve etnik topluluğun üyesi olarak nitelendirilmişlerdir. Daha da önemlisi adı geçen ülkelerin milli kimlikle ilgili olarak yaşadıkları sorunlar, aşırı sağın sadece parti düzeyinde sınırlı kalmamasını sağlamaktadır. Özellikle devlet örgütünün ve siyasetin içinde olan bazı kişiler aşırı sağa büyük sempati beslemektedir(Taş, 1999:81).

Avrupa ülkelerinde sol ideolojilerin önemli bir geçmişi ve yeri olmasına rağmen bu ülkelerde azınlıklara karşı tutumunun sınıfsal farklılıklardan ziyade ırksal ve kültürel farklılık şeklinde gelişmesi ilginçtir. Bu durum aşırı sağın politik alana etkisine örnek teşkil ederken sol partilerin güç kaybına da işaret etmektedir. sosyolojik sınıflandırmanın ekonomik sınıflandırmayla iç içe geçtiği “sınıf” kavramı yukarıda bahsedilen durumla bağlantılı olarak “azınlık grubu” haline gelmiştir.

Taş, Avrupa ülkelerinde faaliyetlerini sürdüren aşırı sağ partileri ırkçılık düzeylerine göre gruplandırmaya çalışmıştır. Üç grupta incelediği ırkçılık düzeylerine “kendini savunma, yabancı düşmanlığı ve saldırgan ırkçı-faşist partiler” adını vermiştir. Bu şekilde ülkelerin tarihlerinin ve siyasal geleneklerinin aşırı sağın nasıl farklılaştırdığını göstermeye çalışmıştır. Kendini savunma grubu içine İskandinav ülkeleri ve Avrupa Birliği'nin oluşturduğu kurumlar dâhil edilmektedir.

İskandinav ülkelerinin bu grupta yer alması Norveç İlerici Partisi, Danimarka İlerici Partisi ve İsveç Yeni Demokrasi Partisi'nin kendilerini ırkçı saymadıkları, ancak ülkelerin ekonomik durumunun kötülüğünden ötürü yabancıları istemediklerini açıklamalarından dolayıdır. Çok eski bir geçmişe sahip olmayan bu partilerin siyaset arenasında görülmeleri, 1970 yılında ekonomik temelli göçün yasaklanması sonucu bir azalma eğilimine geçtiği ve siyasal temelli göçün hızlandığı döneme rast gelmektedir. Ancak siyasette var olan bu partilerin çeşitli başarılar elde etmeleri 1980 sonrasını bulmaktadır. Çünkü 1970'li yıllarda göçmenlik karşıtı söylemin bir oy getirisinden söz etmek mümkün değildir. Aşırı sağ partiler, göçmenlerin halkı ekonomik olarak zarara soktuğu görüşünü popülist bir tutumla anlatmayı henüz başaramamışlardır. 1970'lerde yapılan seçimlere Danimarka İlerici Partisi “Yabancılar fare gibi çoğalıyorlar” sloganıyla hazırlanmış ancak büyük bir başarısızlık elde etmiştir. 1983 yılında Fransa'da gerçekleştirilen seçimlerde Front National'ın (Ulusal Cephe) büyük bir başarı elde etmesi, Avrupa'da yer alan diğer aşırı sağ partilere de bir ivme kazandırmıştır. 1980'lerin ikinci yarısında bir değişim yaşayan aşırı sağ daha önce karşı çıktığı vergi sistemi, bürokrasi, devletin müdahalesi gibi konuların yanına serbest pazar ekonomisi ve göçmen sorununu da ekleyerek yeni bir söylem ve program geliştirmiştir (Taş, 1999:82).

Yabancı düşmanlığı grubu içinde “Lega Nord, Vlaam Block, Freiheit Partei, Republikaner ve Front National” gibi bazı partilere yer verilmektedir. Bu partileri diğer aşırı sağ oluşumlardan ayıran nokta ise ırkçılığı geliştirme yönünde bir çaba göstermeleridir. Ancak bu ırkçı tavrı geliştirmeye çalışırken terör vb. şiddet olaylarından kaçınmaktadırlar. Çokkültürlülüğe ve birden fazla ırkın yaşadığı bir Avrupa'ya karşıdırlar. Amaçları homojen ve tek ırk felsefesi üzerine kurulmuş bir Avrupa yaratmaktır. Beş parti içinden Front National, pazar ekonomisi kavramı yerine milli ekonomi kavramını temel amaçları arasına alması yönünden diğerlerinden ayrılır. Oluşturdukları ekonomi modeli aile temeline dayanan bir milli ekonomi modelidir. Siyasal alanda ise göçmen karşıtı ve yabancı düşmanı bir politika izlemektedir. Göçmenlerin geldikleri ülkelere geri gönderilmesi ve vatandaşlığa geçmede kan bağı esasının kabul edilmesi gibi çeşitli söylemleri vardır. Avrupa Birliği'ne üyeliğin sorgulanması en sık başvurduğu araçlardan biridir. Taş

tarafından saldırgan ırkçı partiler grubuna ise British National Party, National Front, National Action, Movimento Sociale Italiano ve National Democratic Party gibi partiler alınmıştır. Bu tip örgütler ırk üstünlüğü felsefesi çerçevesinde bir programa sahiptirler. Daha çok geçmiş döneme ait faşist parti geleneklerine ve Nazi Almanyası dönemine ait olan uygulama ve söylemlere sıklıkla yer verirler. Diğer ırk ve kültürlere karşı düşmanca bir tutum sergilerler. Özellikle son yıllarda Avrupa'da rastlanan göçmenlere yönelik şiddet olaylarının arkasında bu partiler veya bu partilerle ilişkili yasadışı bazı örgütler vardır(Taş, 1999:84-86).

İKİNCİ BÖLÜM

AVRUPA'DA AŞIRI SAĞIN NEDENLERİ GELİŞİMİ VE ETKİLERİ

Avrupa'da aşırı sağın tüm ülkelerde benzer nedenleri olmasının yanın da ülkeden ülkeye değişen farklı nedenler de mevcuttur. Bu farklılıklar ülkelerin sosyolojik, kültürel yapısı ve tarihsel geçmişiyle yakından bağlantılıdır. Bu bölümde Avrupa'da gelişim nedenleri üzerinde durulurken ülkelere örnekler verilerek farklı gelişim süreçleri de incelenmiştir.

2.1 Aşırı Sağın Yükselme Nedenleri

Avrupa'nın ırkçı eğilimlerini doğuran farklı koşullar karşılaştırıldığında benzer pek çok unsur bulunabildiği gibi, değişen koşullar -Avrupa Birliği entegrasyon süreci gibi- yeni nedenler de yaratabilmektedir(Hançer,2005:24). Bu bakımdan Avrupa'daki aşırı sağ hareketler de ülkelerin kendi iç dinamikleri, kültürel, siyasi yapılarına göre değişiklik göstermektedir.

Aşırı sağ partilerin ortaya çıkışı ve yükselişinin sebepleri üzerine farklı görüşler mevcuttur. Akademideki ve medyadaki en popüler argüman “modernleşmenin kaybedenleri” tezidir. Bu teze göre aşırı sağ, modernleşmenin sonuçlarından zarar gördüğünü düşünen kitlelerin oylarıyla yükselmektedir. Küreselleşmenin yarattığı kültürel, ekonomik ve politik güvensizlik, aşırı sağın oylarının artmasına neden olmaktadır(Mudde,2000:12).

Aşırı sağ akımların yükselişi konusunda bir başka açıklama “protesto tezi”olarak adlandırılmaktadır. Burada açıklama siyasete karşı olumsuz kanaat ve tutumların yaygınlaşmasından hareketle geliştirilmiştir. Bu tez, radikal sağ partilerin başarılı olanlarının başvurduğunu gördüğümüz popülist çağrıyla yerleşik temsili demokratik siyasete karşı duyulan bıkkınlığın bağlantısını kurması bakımından önemli görülmektedir(Vural,2005:205).

Bireysel özerkliğin artması ve toplumda fonksiyonel farklılaşma üzerinden anlaşılabilir modernleşmeye karşı sağ-kanat radikalizm, bu sosyal değişimi geri döndürmenin radikal bir çabası olarak yorumlanabilmektedir. Sosyal farklılaşmanın

karşısına ulusal olarak tanımlanan bir topluluk fikrini koyan aşırı sağ; bireyselleşmeye karşı da topluluk içindeki bireyin geleneksel statülerinin söz konusu olduğu eski duruma geri dönüşü savunmaktadır(Minkenberg,2000:12).

Geriye doğru bakıldığında Avrupa'daki aşırı sağ akımların özellikle 1990'lı yıllardan itibaren güç kazandığı görülmektedir. Daha çok soğuk savaş koşullarının sona ermesiyle ortaya çıkan ve Avrupa'nın bütünleşme sancılarının başladığı döneme rastlayan bu yeni durum toplumsal dönüşüm ve entegrasyon politikalarıyla yakından ilişkilidir. Avrupa bütünleşmesinin toplumsal dalgalanmalara yol açmasıyla birlikte kimlik sorunları, sosyal dışlanmışlık ve erişilen refahın paylaşımına bağlı endişeler farklı kültür gruplarıyla etkileşimi güçlendirmiştir. Böylece bütünleşmeden daha çok ekonomik düzeyde etkilenen Avrupa vatandaşlarının gerilemeye karşı olan tutumları da aşırı sağın yükselişine zemin hazırlamıştır(İnanç ve Çetin,2011:7).

2.1.1 Artan Kitlesele Göç

Göçün tarihi, insanoğlunun dünya üzerinde var olmasıyla başlamaktadır. Çeşitli ekonomik, siyasal, dini, sosyal veya diğer sebeplerle insanlar bir yerden başka bir yere, yaşamak ve yeni bir düzen kurmak amacıyla yerleşmişlerdir. Kavimler göçüyle başlatılabilecek büyük göç süreci günümüzde hala doğudan batıya doğru bir hareket halindedir. Çeşitli dönemlerde doğudan gelen halkların hedefi haline gelen ve asker olarak kıtalarını korumak için mücadele eden Avrupalı krallar bunda kimi zaman başarısız olmuşlardır. Özellikle Hun İmparatoru Attila'nın ve Osmanlı İmparatorluğunun akınları siyasal, sosyal, ekonomik ve dini açıdan Avrupa'nın çeşitli farklılıklarla tanışmasını sağlamıştır. 20. yüzyıl ise Avrupa için bir savaşlar tarihidir. Avrupa kıtası temelinde yapılan savaşlar tüm dünyayı etkilemiştir. Ancak esas yıkım, Avrupa'da olmuştur. Bu yüzyılda iki dünya savaşı gören Avrupa, hem ekonomik hem de siyasal açıdan büyük krizler yaşamıştır. İkinci Dünya Savaşı ertesinde büyük sanayi hamleleri yapılmış olmasına rağmen büyük bir işgücü eksikliği yaşamıştır. Bu sorunu çözmek adına gerek eski sömürge ülkelerinden gerekse kalkınmasını henüz tamamlayamamış ülkelerden işçi ithalatı gerçekleştirilmiştir. Görülmektedir ki kavimler göçü ile başlayan süreçte Avrupa'nın göç alması halen ekonomik temelli olarak ilerlemektedir. İncelenecek konu açısından odaklanması gereken dönem ise;

İkinci Dünya Savaşı sonrası farklı renk, inanç ve kültüre sahip insanların Avrupa kıtasına önce misafir işçi olarak kabul edilip, daha sonra yerleşik olarak bir statü kazanmaları ile sonuçlanan dönemdir. Bu sürecin devam ettiği görülmektedir.

Avrupalı ülkelerin uygulamış oldukları misafir işçi alma programları, dönem itibari ile Avrupa'da beliren acil işgücü ihtiyacını geçici işçiler ile kapatmak temelli olmuştur. Avrupalı ülkelerin esas amacı bu işçilere gerek kalmadığında işçileri geldikleri ülkelere geri göndermek şeklindedir. Ancak ülkelerin uygulamak istedikleri bu politika başarılı olmamış aksine; aile birleşmeleri, artan doğum oranı, yeni göç dalgalarının oluşması ve göç edenlerin bu ülkelerde ticari yatırımlar yapması göçmen nüfusun daha da artmasına neden olmuştur. Bu durum 1970'li yıllardan itibaren “dinsel-kültürel boyut” açısından incelendiğinde bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Farklı inanç ve kültüre mensup olan göçmenlerin “ev sahibi” ülke vatandaşları ile ilişkileri çeşitli sosyal krizlere neden olmaya başlamıştır. Bunlara 1973 ve 1979 yıllarında yaşanan petrol fiyatlarındaki artış nedeniyle oluşan ekonomik kriz ortamı eklenince, Avrupa devletleri daha fazla göçmenin ülkelerine gelmesini önleyecek tedbirler almıştır(Ünver Noi, 2007:121).

İkinci Dünya Savaşı sonrası başlayan göç akınları “homojen ulus-devlet” yapısı şeklinde örgütlenmiş olan Avrupa'yı farklı inanç, ırk ve kültürlerle tanıştırmıştır. Göçmenlerin Avrupa'da sayıları arttıkça ırk, inanç ve kültür temelli farklılıkları homojen Avrupa'nın heterojen bir yapıya bürünmesine neden olmuştur. Artan göçmen nüfusu ve hükümetlerin konuyla ilgili olarak uyguladığı politikaların başarısız olması, göçmenlerin topluma entegre olamamasına ve farklılıkları konusunda farkındalığın artmasına deyim yerindeyse yerel toplum tarafından göze batmasına yol açmıştır. Dolayısıyla göçmen nüfus konusunda böyle bir algılamanın olduğu ülkelerde, ülkede yaşanan herhangi bir ekonomik, siyasal ya da sosyal sorunun kaynağı olarak bu gruplar işaret edilmektedir (Yılmaz, 2008:102-103).

Kültürel entegrasyon sağlanamaması sebebiyle kentlerin benzer bölgelerinde benzer şekillerde gettolaşan göçmenler bulunmaktadır. Bu durum aşırı sağ partilerin eleştirilerine malzeme olmaktadır. Somut verilere dayanmaksızın gettoların suç merkezleri halini alarak toplumun huzurunu bozduğunu iddia etmektedirler.

Bununla birlikte entegrasyon politikalarının düzeltilmesini istemek yerine asimilasyona varacak çözümler sunmaktadırlar. Göçmenler politik tartışmalardan etkilenecek daha kapalı topluluklar haline gelmektedir ve yerli halklar için bu durum yeni ön yargılar oluşturmaktadır. Böylelikle göçmenlerin entegrasyon sorunu kısır bir döngü haline gelmektedir.

11 Eylül 2001 saldırıları ile beraber “göçün güvenlikleştirilmesi” konusu önemli bir hal almıştır. Göçün güvenlikleştirilmesi söylemi çerçevesinde devlet eliyle alınan bir takım önlemler bir iç ve dış düşman algısı yaratılarak devletin meşruiyetinin ispatlanması ve toplumsal bütünleşmenin sağlanması amaçlanmaktadır. Yoksulluk, işsizlik, yabancı düşmanlığı, ayrımcılık, milliyetçilik, ırkçılık gibi olumsuz bazı özellikler bu söylem arkasına saklanmaya çalışılmaktadır. Göç olgusu terör, uyuşturucu kaçakçılığı, insan kaçakçılığı ve hırsızlık gibi suçlarla beraber ele alınarak bir tehdit olduğu iddia edilmektedir (Kentel ve Kaya, 2008:18-19).

Aşırı sağ partilerin söylemlerinde kullanmış oldukları göçmenlerin topluma uyum, istihdam ve gettolaşma sorunları yanında gözden kaçan bir olumlu yönü de bulunmaktadır. Avrupa her ne kadar güçlü bir ekonomiye sahip olsa da bu durum gelecek açısından tehlikedir. Çünkü Avrupa'da nüfus artış hızı azalan bir çizgide seyretmektedir. Dolayısıyla Avrupa nüfusu giderek yaşlanmaktadır. Mevcut güçlü ekonomik düzenin korunması ve iş dünyasının ihtiyacı olan işgücünün karşılanması açısından ise genç bir nüfusa ihtiyaç vardır. Avrupa'da son 25 yıl içerisinde doğurganlık oranı anne başına çocuk şeklinde hesaplanan istatistiklerde 2.5-3 seviyelerinden 1.3-1.8 seviyelerine kadar gerilemiştir. Dolayısıyla Avrupa'nın nüfus artış hızının büyük oranda dış göçe bağlı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır (Ünver Noi, 2007:129). Sözü edilen bu durum aslında gelişmiş ülkeler açısından kronik ancak pek de istenilmeyen bir durumdur. Çünkü doğum oranlarında yaşanan düşüş, ekonomik olarak fayda sağlaması beklenen genç nüfusun azalmasına neden olmaktadır. Bu durumda büyüme hızının yavaşlamasına ve ülke ekonomilerinin üzerine yük binmesine neden olmaktadır. Sonuç olarak Avrupa'da görülen bu demografik görünüm, gelecekte Avrupa'nın daha fazla yabancı işgücüne bağımlı

olacağı anlamına gelmektedir. Avrupa'da ayrımcılığa ve toplumsal dışlanmaya maruz kalan göçmen gruplara Avrupa'nın daha çok ihtiyacı olacaktır. Zira Avrupa nüfusunun gelecek 50 yıl içinde 40 milyon kadar düşüş yaşaması öngörülen “Avrupa'da, yaşlı nüfusun (65 yaş ve üzeri) çalışan nüfusa (15-64 yaş) bağımlılık oranının 2050 yılı itibariyle %25'ten %50'ye çıkarak 2 kat artacağı hesaplanmaktadır.” (<http://www.economist.com>)

2.1.2. Küreselleşme

Küreselleşme kavramı günümüzde “dünyada yaşanan değişimleri” açıklamak için kullanılmaktadır. Bazıları küreselleşmeyi bir mit veya uluslararası şirketlerin propaganda aracı olarak tanımlarken bazıları ise ulus devletlerin sınırlarını ortadan kaldıran bir yapı olarak görmektedir. Ayrıca kavram kimi zaman neo-liberalizm, teknolojik ve ekonomik gelişmeler gibi başka anlamları karşılayacak biçimde de kullanılmaktadır (Atasoy, 2005:128). Ancak genel olarak “dünya çapındaki sosyal ilişkilerin yüzlerce mil uzaklıktaki yerel olaylarca şekillenip yoğunlaşması veya tam tersine gerçekleşmesi” şeklinde tanımlanmıştır. McLuhan tarafından söylenen “dünya küresel bir köy olma yolunda giderek küçülüyor” sözü küreselleşmenin tanımlanması açısından önemli bir noktayı oluşturmaktadır. Teknoloji, ulaşım ve iletişim gibi alanlarda yaşanan değişimler hem benzerlikler hem de farklılıklar yaratmaktadır. Ekonomik, siyasal ve kültürel alanlarda yaşanan küreselleşme, farklılıkların farkındalığının artmasına neden olmuştur. Küreselleşmenin etkisi görülen diğer bir alan ise “milliyetçilik ve milli kimlik” üzerinde olmuştur. Küreselleşmenin milliyetçiliğe yaptığı etkilerin aşırı sağın yükselişine ne gibi etkileri olduğu tartışılmaktadır (Ünver Noi, 2007:112).

İkinci Dünya Savaşı sonrası hem çok uluslu ekonomik güçlerin oluşmaya başladığı hem de Keynesyen politikalarla müdahaleci bir devlet yapısının hüküm sürdüğü bir dönem olmuştur. 1970'li yıllara kadar bu şekilde uygulanan sistemde her devlet çeşitli müdahalelerle kendi ekonomi politikasını yürütmeye hem de ülke ekonomisini uluslararası piyasaya entegre etmeye çalışmıştır. Ancak 1980'lerde yaşanan teknolojik dönüşüm nedeniyle ulusötesi güçler ulus devlet yapılanmasının önünde yer almaya başlamışlardır. Üretimin artması ve bu üretilen malların ülke

içinde sınırlı olarak tüketilebilmesi neticesinde uluslararası pazar ihtiyaçları ortaya çıkmıştır. Bu durum “küresel ölçekte mal, sermaye ve hizmetin dolaşımının serbestleşmesini zorunlu kılmış ve bu da ekonomik açıdan ulusal sınırların kalkmasını gerektirmiştir.” Ekonomide gerçekleşen bu değişimler kurumsal anlamda da bazı değişimlere yol açmıştır. Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü gibi kurumların ortaya çıkması finansal kontrolü ve para akışını ulus-devletin elinden alarak daha çok bu kurumların eline bırakmıştır. Dolayısıyla değişen dünyada küreselleşmeye ayak uydurabilmek için, esnek bir yapılanma, bilgi teknolojilerinin yakından takibi ve rekabet anlayışı gerekmektedir(Koray, 2005:228-339).

Ekonomik küreselleşme ulus devletlerin ülke ekonomileri üzerindeki kontrolünün zayıflaması olarak tanımlanmaktadır. Küreselleşmenin ana ekonomik hedefi, devletin üretici olmaktan çıkarak daha çok kural koyan ve denetim yapan bir mekanizma olarak işlev görmesidir. Sosyal politikalardan vazgeçilmesi ve tam rekabet piyasası ilkesinin benimsenmesi çok kısa bir dönem içinde toplum içinde eşitsizlikleri ve “ekonomik güvensizliği” yaratmıştır (Özdemir, 2004:183). Dolayısıyla toplum içinde var olan bu ekonomik eşitsizlikler dolaylı bir şekilde de olsa aşırı sağ olumlu yönde etkilemiştir. Ekonomik küreselleşmenin yanında siyasal küreselleşmede önemli bir etmen olarak karşımıza çıkmaktadır. Ulusüstü siyasal kurumların ortaya çıkması temel hak ve özgürlükler ve uluslararası hukuk gibi kurumların yardımıyla ulus devletlerin egemenlik sahasına müdahale etmektedir. Bu bağlamda klasik ulus devlet yapısının siyasal olarak da bir değişim geçirdiğini söylemek yanlış olmayacaktır (Unat, 2002:278).

Ekonomik küreselleşmenin bir başka boyutu da kendini fason üretim adıyla göstermektedir. Yüksek vergi oranları, işçi ve malzeme maliyetleri nedeniyle bazı firmalar üretim tesislerini emek gücünün ucuz olduğu az gelişmiş ülkelere taşımaktadırlar ya da uluslararası bir kimliğe sahip olan firmalar farklı farklı ülkelerde üretim tesisi açabilmektedir. Bu firmaların AR&GE veya yönetim bölümü daha çok şirket merkezlerinin olduğu ülkelerde yer alırken üretim tesisleri pazara en yakın ve en ucuz başka bir ülkeye taşınabilmektedir. Dolayısıyla üretim yerlerinin

farklı ülkelere taşınması nedeniyle “ülkelerinden fabrikaları taşınan kesim işsizlikle karşı karşıya kalabilmektedir.” (Yılmaz, 2008:70)

Ekonomik ya da siyasal küreselleşmenin toplum üzerinde neden olduğu etkiler dolaylı bir şekilde de olsa yabancı düşmanlığını tetikler bir hal almıştır. Özellikle ekonomik kriz ve işsizlik dönemlerinde mevcut durumu halka anlatamayan iktidarlar, sorunun göçmenler ya da diğer azınlıkların üzerine kalmasına da engel olamamaktadır. Ulus devlet yapısının küresel ekonomiye müdahale edememesi ve ekonomik değişimler sonucu ortaya çıkan krizler veya işsizlik oranlarındaki artış, tepkinin daha önceki bölümlerde bahsedildiği üzere, günah keçileri olarak nitelendirilen göçmenlere yönelmesine neden olmaktadır. Aşırı sağ partilerin söylemlerinde yer verdiği bu durum büyük bir oy kaynağı olarak görülmektedir(Yılmaz, 2008:73).

2.1.3. Avrupa Bütünleşmesi (Derinleşme ve Genişleme)

Roma Antlaşması neticesince ortaya konulan derinleşme iradesi ve 1973 yılında gerçekleşen ilk genişleme dalgası ile birlikte ulus devletlerin siyasal ve ekonomik otoritelerinde yaşanan dönüşüm çeşitli tartışmaları da beraberinde getirmiştir. 2004 yılında 10 yeni ülkenin Birliğe dâhil olması ve birçok ülkenin aday ülke sıfatıyla sırada beklemesi genişleme kavramı üzerine farklı yaklaşımları beraberinde getirmiştir. Bu tartışmalar daha ziyade Roma Antlaşması ile ortaya konulmak istenilen sistemin bu kadar fazla ülke ile gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceği ve refah seviyesinde yaşanacak olan bir düşüşten korkan Avrupa halklarının mevcut yüksek ekonomik standartlarını paylaşmak istememeleri üzerine yoğunlaşmaktadır. Dolayısıyla çeşitli siyasal yetkileri bünyesinde toplayan derinleşme ve yeni ülkelerin katılımını esas alan genişleme fikirlerinin ifade ettiği Avrupa bütünleşmesi, Avrupa coğrafyasında yaşayan insanların ortak bir refah seviyesine gelmesini amaçlamışken aynı zamanda da ayrımcı hareketlerin merkezinde yer almaktadır (Yılmaz, 2008:49).

Avrupa bütünleşmesi, Avrupa'da aşırı sağ partilerin yükselmesini açıklayan unsurlar arasında farklı bir yöne sahiptir. Diğer unsurlarda yabancı düşmanlığının

yönelmiş olduğu kesim Müslümanlar, göçmenler, azınlıklar ya da mülteciler iken bu başlık altında incelenen bölümde yabancı düşmanlığının yöneldiği kesim Avrupa coğrafyasında yaşayan, ekonomik olarak henüz yeterince gelişmemiş, sosyo-kültürel olarak daha alt kategoride yer alan ülkelerde yaşayan insanlardır. Başka bir deyişle, Avrupa'nın öteki olarak ifade ettiği kesim, bu defa Avrupalı halklar arasından belirlenmiştir.

2.1.3.1. Derinleşme Anlamında Bütünleşme

Avrupa birliği açısından derinleşme kavramı, üye devletlerin mevcut bazı siyasal, ekonomik ve sosyal yetkilerini birliğine devretmesi şeklinde tanımlanabilir. Derinleşme ile amaçlanan, belirlenen hedeflere ulaşmak için yapılacak çalışmaların ortaklaştırması ve daha verimli hale getirilmesidir. Ayrıca genişleme süreci ile Birliğe yeni katılan ülkelerin yapısal olarak uyumunun daha rahat olması da diğer önemli amaçlardan biridir (İKV, www.ikv.org.tr/sozluk2.php.?ID).

Yüzyıllarca çok büyük savaşlar gören Avrupa, ana nedeni milliyetçilik olan iki dünya savaşını da tüm acılarıyla yaşamıştır. Bu acıları tekrar yaşamak istemeyen Avrupa, endüstri gelişimi ve silah sanayinin hammaddesi olan kömür ve çelik üretimini birlikte yapma kararı almıştır. Bu amaçla öncelikle Avrupa Kömür Çelik Topluluğu (AKÇT) kurulmuştur. Bu kurumun sorunsuz işlemesi Avrupalı devletleri diğer konularda da işbirliği yapmaya teşvik etmiş, Avrupa Ekonomi Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu'nun (EURATOM) temelleri atılmıştır. Dönemin Fransa Dışişleri Bakanı, Robert Schuman'ın deyişiyle “AKÇT ile savaş sadece düşünülemez değil aynı zamanda materyal olarak da imkânsız” bir hal almıştır. (Ünver Noi, 2007:132) Bu dönemde kurulan bu birlikler esasen birkaç amaca hizmet etmiştir. Öncelikle Avrupa'da tekrar bir Alman-Fransız savaşı önlenmek istenmiştir. Bunu gerçekleştirmenin en iyi yolu ise bu iki ülkeyi aynı çatı altında buluşturmaktır. İki kutuplu sistemde Avrupa da 3. bir güç olarak belirmek istiyordu. Ancak bunun için ekonomik ve siyasal bazı birlikteliklere ihtiyaç duyuluyordu. Son neden ise komünizmi ve iki dünya savaşının çıkmasına neden olan milliyetçi fikirleri bastırmak olmuştur. 1980 yılına gelindiğinde ise Avrupa bütünleşmesi tekrar ivme kazanmaya başlamıştır. Uygulamaya konulan Avrupa Tek

Senedi ile hükümetler bazı egemenlik haklarını Birliğe devretmeye başlamışlardır. Maastricht Antlaşması ile birlikte de ulus devlete ait birçok siyasal görev Avrupa Birliği'ne geçmiştir. Ulus devletin siyasal ve ekonomik birçok yetkisini devretmesi, bir ulus devlet krizine yol açmıştır. Özellikle Maastricht Antlaşması'nda değinilen Avrupa vatandaşlığı konusu, Avrupa Birliği'nin ulusal egemenlik alanlarına müdahale edeceği ve ulusal kimlik yapılarını hiçe sayacağı yönünde bir algılamının yerleşmesine neden olmuştur (Ünver Noi, 2007:132-134).

Derinleşme sürecinin Avrupa halklarıyla tanıştığı kurumlar ise Tek Pazar ve Schengen olmuştur. Bu iki kurum sınırların daha geçirgen ve farklılıkların daha belirgin hale gelmesine neden olmuştur. Özellikle yurtdışında ucuza üretilen mallar Avrupa Birliği'ne üye herhangi bir ülkeye girdiğinde rahatlıkla bütün Avrupa'ya pazarlanabiliyordu. Bu durum Avrupalı üretici için ekonomik bir kayıp olarak görülüyordu. Özellikle yoğun işsizliğin olduğu dönemlerde Schengen uygulaması nedeniyle görülen serbest dolaşım ekonomi ve rekabet piyasası üzerine ayrı bir yük oluşturmaktadır. Sınırlar ve gümrükler üzerinde ulus devletin söz hakkının kısıtlanması yine aşırı sağ partilerin söylemlerinde yer bulmuş ve bu partilerce bir oy maksimizasyonu hedeflenmiştir.

2.1.3.2. Genişleme Anlamında Bütünleşme

Avrupa bütünleşmesinin diğer ayağını, Birliğe yeni katılan üyelerle birlikte genişleme süreci oluşturmaktadır. Bugüne kadar beş genişleme dalgası geçiren Avrupa Birliği'nin 28 üyesi bulunmaktadır. Ekonomik olarak güçlenme, istikrar, siyasal güç elde etme, iç ve dış güvenlik gibi nedenlerle genişleme sürecine giren Birliğin, derinleşmeye karşı olan tepkileri yumuşatmak amacıyla da böyle bir süreci yaşadığı iddia edilmektedir (Yılmaz, 2008:55).

Avrupa Birliği'ne üye olan devletler genellikle büyük genişleme dalgalarına karşı olumsuz tutum sergilemektedirler. Özellikle Doğu Avrupa genişlemesi öncesi yapılan araştırmalar, yeni üyeler nedeniyle Birliğin ekonomisinde sorunlar yaşanacağı ve refah seviyesinde düşüş yaşanacağı şeklindeki korkuların genişleme çabaları karşısında engel teşkil ettiğini göstermektedir. Refah seviyesinde yaşanan

düşüş ve üye devletlerin Avrupa Birliği fonlarından aldıkları paylardaki düşüş, dolaylı olarak yeni üye devletlere karşı olan önyargıları beslemekte ve yabancı düşmanlığının artmasına neden olmaktadır. Ancak bu tepkilere rağmen Avrupalı elitler, ekonomik pazarın büyümesi, Avrupa'nın küresel bir güç olarak daha iyi konuma gelmesi ve pan-Avrupa anlayışını hayata geçirmek gibi amaçlarla genişleme süreçlerine büyük destek vermektedirler (Yılmaz, 2008:55). Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığını İzleme Merkezi adına Eurobarometer tarafından 2000 yılında yapılan inceleme sonucu yabancı düşmanlığını tetikleyen en önemli noktalardan birinin refah seviyesindeki düşüşten duyulan kaygı olduğu dile getirilmiştir. “Çoğunluğa büyüyen bir ekonomi içindeki refah artışına kendilerinin de katılacağı hissi veren politikalar üretilmesi önerilmiştir”(Commission, 2012:18-19)

Özetle derinleşen Avrupa'da gözden kaybolan sınırların farklılıkları belirginleştirmesi, genişleme dalgasının neden olduğu refah seviyesinde olası bir düşüşten korku ve entegrasyonun ekonomik temelli alınması gibi süreçler, ırkçılık ve yabancı düşmanlığını dolaylı da olsa etkilemektedir. Avrupa bütünleşmesine karşı olan aşırı sağ partilerin konuyu sürekli gündeme taşımaları, entegrasyon süreçlerinin olumsuz yanlarına değinerek bunların göçmenler ve mülteciler üzerinden açıklanmaya çalışılması, yabancılara yönelik önyargıları daha da geliştirmektedir. Doğal olarak, sarmal bir yapı içinde, yabancı korkusu bir yandan bütünleşmeye olan desteğin azalmasına neden olurken, öte yandan bütünleşme karşıtlığı da yabancı düşmanlığının nedenlerinden birine dönüşmektedir (Yılmaz, 2008:63).

2.1.4. Ekonomik Problemler

Irkçılığın veya yabancı düşmanlığının yükselmesine neden olan unsurlardan biri de toplumda yaşanan sosyo-ekonomik krizlerdir. Bu yaklaşıma göre aşırı sağın konuyu şiddete varacak şekilde sıklıkla gündeme getirmesinin ana nedeni, ülke kaynaklarını göçmen nüfus ile paylaşmak istememesidir (Taş, 1999:94).

İki dünya savaşı arası dönem ve İkinci Dünya Savaşı sonrası dönem incelendiğinde, bu dönemlerde ortaya çıkan ekonomik kriz, enflasyon ve işsizlik gibi sorunlar dolaylı da olsa faşist ideolojinin yükselmesine, göçmenlerin toplumdan

dışlanmasına, yabancı düşmanlığına ve ayrımcılığa uğramasına sebebiyet vermiştir. Faşist ideolojinin ekonomik krizlerin ürünü olduğuna dair olan inanç da esasen bu nedenden dolayıdır. Konuyla ilgili olarak Hollanda'da aşırı sağ çizgide siyaset yapan Hollanda Halkın Birliği Partisi'nin lideri Glimmerveen, kriz ortamlarının faşizmin iktidarı ele geçirmesi için en iyi zaman olduğunu, zira büyük devrimlerin kriz ortamlarında meydana geldiğini belirtmiştir. “Hitler bir kriz döneminde iktidara gelmedi mi? Ya Hz. İsa? Eğer Roma İmparatorluğunda bir kriz baş göstermeseydi Hıristiyanlıktan hiçbir şey duyulmayacaktı. Ulus milliyetçiliği yeniden doğmalıdır, hem de en saf biçimiyle” (Canatan, 1990:82).

2000 sonrası dönemde aşırı sağın ekonomik temelli yükselişini anlamlandırmak için Kuzey Avrupa'da yapılan bir ankette ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilmelidir. Ekonomik nedenler sadece göçmenlere değil, aynı zamanda Euro bölgesinde yer alan ülkelerin birbirlerine karşı bile düşmanlık beslemesine neden olmaktadır. Anket sonuçlarına göre sağ partilere oy veren insanlar, bunun gerekçesini genel olarak artan göç, tek para birimi ve kültürel bir engel olarak siyasal İslam gibi nedenlere bağlamışlardır. Ancak son dönemlerde kriz yaşayan ülkelere borç veya hibe şeklinde yardımlarda bulunulması insanları aşırı sağa yönlendiren diğer etmendir. Keza 2000-2006 yıllarında Kuzey Avrupa'dan Güney Avrupa'ya 250 milyar Euro yardım yapılmıştır. Bu rakamın 2007-2013 yıllarında 283 milyar Euro'ya yükselmesi beklenmektedir. (www.bbc.couk/turkce/multimedia)

2.1.5. Artan Terör Olayları ve Radikal İslam

1400 yıllık bir zaman dilimi boyunca İslamiyet ve Hıristiyanlık, bazen düşman bazen rakip olarak ama yan yana yaşamlarını devam ettirmişlerdir. Günümüzde ve geçmişin belli dönemlerinde birbirleri açısından tehdit olarak algılanan bu iki inanç sistemi aslında, birbirlerini sanat, kültür, bilim ve felsefe gibi tamamlayarak insanlığın gelişimine katkı sağlamışlardır. Oluşan bu ortak kültür yapısı üç semavi dinin ortaklaşa girişimleri sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak günümüzde Avrupa'daki Müslüman göçmen nüfusun artması sonucu, Avrupalı Hıristiyanlar geçmişten beri yaşanan bu diyalog ortamını görmezden gelip, sanki

İslamiyet ve İslami kültür yeni ortaya çıkmış gibi bir algılama içine girmişlerdir (Ünver Noi, 2007:171).

Bu düşmanca tavrı daha iyi anlayabilmek için son 20-30 yıllık bir dönemi incelemek yeterli olacaktır. Sorun, esas itibarıyla terör ve İslam'ın birbirine özdeş olarak kullanılmasıyla başlamaktadır denilebilir. 11 Eylül 2001 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri sınırları içinde yer alan Dünya Ticaret Merkezine, Madrid ve Londra metrolarına yapılan bombalı saldırılar sonucu Avrupa'da İslam algılaması bir şekil değişikliğine gitmiştir. Ortaya çıkmış olan bu terörist gruplar aynı zamanda radikal İslam hareketi de ateşleyen unsur olmuştur. Avrupa'da yaşayan Müslümanlar arasında destek bulan terörist gruplar ve yaşanan terör olayları nedeniyle "İslamofobi" denilen kavram ortaya çıkmıştır. Avrupa'da yaşayan Müslüman göçmen gruplar, Avrupa medeniyetinin bir parçası olmamakla suçlanmış, kültürel ve inanç farkları aşırı sağ parti tarafından sıklıkla kullanılmıştır (Ünver Noi, 2007:172).

Konuya tarihsel perspektiften bakacak olursak, bütünleşmiş bir Avrupa ya da "Avrupa kimliği" gibi kavramlardan Hıristiyanlık öncesi dönemde söz etmek mümkün değildir (Yılmaz, 2008:88) Hıristiyanlık bu birleştiricilik misyonunu ise 7. yüzyıldan yani İslamiyet ortaya çıktıktan sonra yerine getirmeye başlamıştır. Bunun nedeni Hıristiyanlığın İslam'ı "öteki" olarak tanımlayarak onunla karşıtlık üzerine büyüyecek olmasıdır. Hıristiyanlığın birleştirici bir unsur olarak ilk defa vücut bulması, çeşitli yazarlar tarafından Haçlı seferleri olarak değerlendirilmiştir. İstanbul'un Müslümanlar tarafından fethedilmesi Avrupa'nın kısa bir dönem için de olsa Hıristiyanlık kimliğinden sıyrılmasına neden olmuştur. Coğrafi keşiflerle birlikte yönünü okyanus ötesine çeviren Avrupa, bu dönemde Müslümanlar yerine "barbar" kavimleri ötekileştirmiştir. Barbar nitelendirilmesine maruz kalan kimi unsurların Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da yaşayan Müslümanlar olması aslında dolaylı olarak ötekileştirmenin yine Müslümanlar üzerine olduğunu göstermiştir. Rönesans ve reform sonucu dinin ikinci plana atılması, ortaya milliyetçilik anlayışı nedeniyle ulus devletlerin oluşum sürecine girmesi Avrupa'da ötekinin tekrar değişime girmesine neden olmuştur. Bu dönemde sınır çatışmaları yaşayan Avrupa devletleri 'öteki'yi Avrupa coğrafyası içinden belirlemişlerdir. İkinci Dünya Savaşı'na kadar geçen bu

dönemde Avrupa'da daha ziyade milliyetçi fikirler yaygın olarak kullanılmıştır. Sömürge faaliyetlerinin artması, üstün ırk ve insanların ırk temelli olarak sınıflandırılması gibi yaklaşımlar, İkinci Dünya Savaşı ile son bulmuştur. Dolayısıyla İslam, ikinci plana atılan bir öteki halini almıştır. Savaş sonucu ekonomik, sosyal ve siyasal büyük yıkımlar yaşayan Avrupa, daha sonraki dönemlerde aşırı milliyetçi fikirleri bir kenara bırakmış ve Avrupa bütünleşmesi planını ortaya koymuştur. Derinleşme ve genişleme anlamında bütünleşme arttıkça İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemin “öteki”leri üçüncü dünya kökenli göçmenler ve Müslümanlar haline gelmeye başlamıştır”(Erdenir, 2005:53-92).

Küreselleşme, göç, ekonomik krizler, sosyal refah politikalarının uygulanmamaya başlaması gibi etmenler nedeniyle son elli yıllık zaman dilimi içerisinde Avrupa coğrafyasında milliyetçilik yeniden görünür hale gelmiştir. Ayrıca radikal İslam kaynaklı bazı terör örgütlerinin faaliyetleri de bu süreci etkilemiş ve “Avrupa'da Müslümanlar eski öteki olarak yeniden en ciddi tehdit olarak algılanmaya” başlanmıştır. Siyasal olarak bulunmaz bir malzeme olan konuyu ise aşırı sağ partiler çok iyi kullanarak büyük bir oy potansiyeli elde etmişlerdir(Yılmaz, 2008:89).

Bir dönüm noktası olarak kabul edilebilecek 11 Eylül 2001, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'da yaşanan terör olayları ile gündeme gelmiştir. Bu olaylar sonrası Avrupa'da yaşayan Müslümanların hepsi birer terörist gibi yaftalanmaya başlanmış, Batı'da din ve şiddet arasındaki bağ sorgulanmıştır. Medyanın yürüttüğü yanlı kampanyalar, çeşitli kurumlarca yayımlanan önyargılı raporlar, yargının ve kolluk güçlerinin aşırıya kaçan uygulamaları, konunun aşırı sağ partilerce kullanılması İslam dini ve terör arasında bir özdeşleştirme yapılmasına neden olmuştur. Dolayısıyla Avrupa'da yaşayan ve herhangi bir Avrupa ülkesi vatandaşı olan olmayan tüm Müslümanlar “öteki” olarak tanımlanmasının yanı sıra “içerideki düşman ya da tehdit” olarak da yaftalanmaya başlamışlardır(Yılmaz, 2008:92).

2.1.6. Alınan Önlemlerin Etkinsizliği

Avrupa bütünleşmesi sonucu oluşan çokkültürlü yapı, Avrupa toplumlarında “çeşitliliğin dinamizmi” anlamında yorumlanırken, bunun tam aksine sürdürülebilir bir gelişme sağlanamaz ise “neden olduğu sosyal marjinalleşme ile bütünleşmenin önünde engel oluşturabilmektedir.” Bu nedenle Avrupa Birliği için geniş kapsamlı bir bütünleşme projesi üretmek kaçınılmaz olmuştur. Keza ekonomik, siyasal, yasal ve kültürel nedenlerle ortaya çıkan yabancı düşmanlığı ile ancak bu yolla mücadele edilebilir. 1990'lı yıllarla beraber ekonomik yapının siyasal yapıya dönüştüğü Avrupa Birliği'nde, temel hak ve özgürlükler konusu daha da önemli bir hal almıştır. Birleşimin ilk yıllarında ağırlık verilen konuların tek pazar ve serbest dolaşım gibi daha pragmatik konular olması ve ülkelerin konuya ilişkin yaklaşımlarında görülen farklılıklar “genelde temel hak ve özgürlükler özelde ise ırkçılık ve yabancı düşmanlığı lehine” siyasal ve hukuksal kuralların alınmasını geciktirmiştir. Bu yaklaşım nedeniyle Avrupa'da görülen göçmenlikle ilgili sorunlar karşısında geç hareket edildiği şeklinde bir suçlama, Avrupa Birliğine yöneltilmiştir(Ruzza, 2000:146).

Avrupa Topluluğundan Avrupa Birliği'ne giden süreç incelendiğinde, topluluğun ana amacının tek pazar hedefine ulaşmak olduğu görülmüştür. Sosyal haklar ve temel hak ve özgürlükler gibi konular, topluluğun sorumlulukları dışında bırakılarak üye ülkelerin kendi yasal düzenlemelerini uygulamaları kararı alınmıştır. Ancak üye ülkelerin vatandaşlarına karşı ırk kökenli bir ayrımcılık gösterilmesi ve kadın erkek işgücü arasında eşit bir ücretlendirme sistemi oluşturulması, topluluk kararı ile garanti altına alınmıştır. Farklı tanımlamalara konu olan ayrımcı yaklaşımlar ise üye ülkelerin kendi tasarruflarına bırakılmıştır. 1990 sonrası dönemde ise yabancı düşmanlığı ve ırkçılıkla ilgili çeşitli adımların atıldığı görülmüştür. Konu, birçok antlaşma ve toplantıda ele alınmış, çeşitli fonlar ve kurumsal mekanizmalar oluşturularak önleme faaliyetleri ve durum tespitleri yapılmıştır. Bu değişimin gerek Avrupa bütünleşmesi projesi nedeniyle gerekse dönemin oluşturduğu konjonktür nedeniyle oluşan çeşitli sebepleri vardır.

Monar, yabancı düşmanlığı ve ırkçılığın ulusal boyuttan uluslararası boyuta atlamasının nedenlerini üçlü bir sınıflandırma yaparak açıklamıştır. Bunlardan ilki, yabancı düşmanlığı ve ırkçılığın giderek yayılması ve Avrupalı devletlerin ortak bir problemi haline gelmesidir. Artan göç nedeniyle oluşan işsizlik ve ekonomik problemler, sosyal ve siyasi bazı krizlerin oluşmasına neden olmuştur. Bu krizler neticesinde ortaya çıkan saldırgan ırkçı gruplar ve bunların yaptıkları şiddet eylemleri konuyu daha belirgin hale getirmiştir. İkinci neden Avrupa'nın temel hak ve özgürlüklere verdiği önemdir. Avrupa Birliği hukukun üstünlüğü, temel hak ve özgürlüklere saygı ve demokrasi gibi kavramlar üzerine kurulmuştur. Dolayısıyla bu ilkelerin Avrupa'da yaşayan herkese eşit olarak uygulanması zaruri bir hal almıştır. Üçüncü neden ise konunun uluslararası bir boyut kazanmış olması ve çözüm için sınır ötesi işbirliğinin kaçılmaz olarak uygulanması konusunda üye ülkelerin fikir birliğine varmış olmasıdır(Akt.Yılmaz, 2008:125-127). Tüm bu nedenlerden ve eleştirilerden dolayı Avrupa Birliği Temel Haklar ve Özgürlükler Beyannamesi, 2000 yılında kabul edilmiştir.

Beyannameye yer alan 20, 21, 22 numaralı maddeler Avrupa Birliği üye ülkelerini “cinsiyet, renk, ırk, etnik köken, sosyal köken, genetik özellikler, dil, din ve inanç, siyasi veya herhangi bir fikir, bir azınlığın üyesi olmak, mülk, doğum, yaş ve cinsiyet tercihe dayalı ayrıcalıkların her türünü yasaklamayı amaçlamıştır.” (Ünver Noi, 2007:182).

Yasal düzenlemelerin çok geç kabul edildiği bir yana bırakılırsa, bu kez de mevcut düzenlemelerin uygulanmasındaki sorunlarla karşılaşmıştır. Avrupa ülkelerinde yaşanan olaylar, göçmen vatandaşların anlattıkları, çeşitli dönemlerde yapılan anket çalışmaları ve tabii ki aşırı sağ partilerin aldıkları oy oranları dikkate alındığında görülen, günlük hayata tam olarak entegre olamamış bir yabancı düşmanlığı politikasıdır. Özellikle suç oranları, göç ve ekonomik problemler etrafında oluşturulan popülist söylem, aşırı sağ partilerin yükselişlerinde büyük rol oynamıştır. Dolayısıyla gerek hükümetler gerekse Avrupa Birliği üye ülkeleri tarafından alınan önlemler, aşırı sağın muhalefeti ile karşılaşmaktadır.

2.1.7. Suç ve Göçmenlik İlişkisi

Avrupa ülkelerinde yaşanan ekonomik krizler ve refah devleti politikalarının ikinci plana itilmesi, işsizliği arttırmış ve gelir dağılımında dengesizliklere neden olmuştur. Bu nedenler de dolaylı olarak Avrupa ülkelerindeki suç oranlarını ve kaçakçılığı arttırmıştır. Özellikle ülkelerindeki suç oranlarındaki düşüklük ile övünen, her fırsatta ülkelerinin ne kadar huzurlu olduğunu dile getiren Avrupalılar, bu tablo karşısında bir “günah keçisi” olarak göçmenleri seçmişlerdir. Medyanın ve aşırı sağ partilerin bu konuyu çok sık olarak söylemlerinde dile getirmeleri, Avrupa toplumlarında böyle bir algılamının oluşmasında büyük oranda etkili olmuştur. Radikal İslami terör örgütlerinin Avrupa’da yaptığı eylemlerden sonra gözler daha çok Müslüman nüfusa çevrilmiş, konu ile ilgili olarak alınan tedbirler özellikle bu kesim üzerine yoğunlaşmıştır.

2008 yılında İngiltere Polis Şefliğinin bir milyon göçmen üzerinde yaptığı araştırmada göçmenlik ve suç oranı arasında bir ilişki olmadığı görülmüştür. Raporda göçmenlik ve suç ilişkisinin bir efsaneden ibaret olduğu da ayrıca vurgulanmıştır. Araştırmaya göre göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde suç oranı nüfusa göre diğer bölgelerle kıyaslandığında önemli bir farklılığın olmadığı görülmüştür(<https://www.theguardian.com>).

Yabancı düşmanlığı ve ırkçılıkla ilgili Avrupa Birliği’nin var olan kurumları bile sağlıklı veriler elde edememektedir. Çünkü kolluk güçlerinden, hastanelerden ve yarıdan alınan raporlarda suç tanımlamasıyla ilgili birtakım sorunlar yaşanmaktadır. Yabancı düşmanlığı, ırkçılık veya nefret suçu kapsamına giren bir suç, adı geçen kurumlarda, basit bir kavga gibi tanımlanarak ya da suçun faili, ev sahibi ülke vatandaşı değil de bir başka yabancıymış gibi gösterilerek sanıklar korunmaya çalışılmaktadır(Ünver Noi, 2007:164-165).

2.1.8. Komünizmin Çöküşü İle Kan Kaybeden Sol

Soğuk Savaş Dönemi Avrupası'nda, diğer bir deyişle iki kutuplu uluslararası sistem içinde kapitalizm ve komünizm arasındaki rekabetin varlığı, Avrupa coğrafyasında başka ideolojilerin gelişmesine engel olmuştur. Kapitalist ve komünist devletler kendi ideolojilerinin yayılmasını ve ülkelerindeki hâkim ideolojinin korunmasını sağlamak amacıyla gerektiğinde ideolojilerine ters gelen çalışmalar yapmışlardır. Bu nedenle aslında pek önem verilmemiş olsa da, kapitalizmi benimseyen ülkeler, bazı sosyal refah devleti modellerini benimsemeye, işçilere sendikal haklar vermeye ve alt gelir grubuna mensup insanları desteklemeye çalışmışlardır. Tabi bu harcamalar Avrupalı devletlerin ekonomileri için büyük bir yük oluşturmuştur. Bunun yanı sıra 1973 ve 1979 yıllarında yaşanan petrol fiyatları temelli ekonomik krizler ve Asya'da ekonomik olarak güçlenmeye başlayan Japonya ve Çin ekonomileri, Avrupa Ekonomik Topluluğu ile rekabet edecek boyutlara erişmiştir. Bu durum sonucu dünya üzerindeki ekonomik dengelerde bozulmalar meydana gelmiştir.

Soğuk Savaş Dönemi Sovyetler Birliği'nin ve Varşova Paktı'nın dağılması sonucu nihayete ermiştir. Sonuç olarak artık kapitalizmin önünde ne komünizm ne de Sovyetler Birliği gibi bir engel kalmıştır. Komünizmin gelişmesini engellemek adına kapitalist devletlerce kullanılan refah devleti politikaları bir anda rafa kalkmıştır. Aynı dönemde Maastricht Antlaşması'nın yürürlüğe girmesi ve Tek Pazar ekonomi programının uygulamaya konulması, Keynesyen politikalardan da vazgeçilmesine neden olmuştur. Bu durumun en açık göstergesi, Avrupalı devletlerin kamu harcamalarında kesintiye gitmiş olmalarıdır. Kapitalist partiler dışında aynı dönemde iktidarda bulunan sol partiler de uyguladıkları refah politikası anlayışında değişime gitmiştir. Eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve işsizlik gibi alanlarda uygulanan birçok yardımda ya kesintiye gidilmiş ya da tamamen ortadan kaldırılmıştır(Ünver Noi, 2007:156).

Neo-liberalizmin, Keynesyen ekonomiler karşısında güçlenmesi, Komünizm ve onun uygulama alanı olan Sovyetlerin çökmesi, sol partileri ideolojik olarak kısırlaştırmıştır. Marksizm ve Keynesyenizm gibi iki önemli dayanak noktasını

kaybeden sol ideoloji, özellikle ekonomi alanındaki uygulamaları ile sağ ideolojiye yaklaşmıştır. Dolayısıyla sağ ve sol yelpazede yer alan partilerin arasındaki farklılıkların azalması, birbirlerine benzemeleri, Avrupa coğrafyasında aşırı sağ olarak nitelendirilen ve milliyetçi temeller doğrultusunda hareket eden partilerin yükselmesine sebep olmuştur. Bu durumun nedeni; komünizmin çökmesi ile sol partilerin bir güven bunalımı içine girmesi, muhalefet konusunda yetersiz kalmaları ve refah politikaları konusunda söz verdiklerinin aksine davranışlar sergilemeleri ile halkın siyasetçilere olan güveninin kırılması ve politik kurumlardan uzaklaşmaları gösterilebilir. Bu yaşananlar çerçevesinde popülist bir söylem üzerinden hareket eden aşırı sağ partiler hem sol yelpazede yer alan seçmenlerden oy kazanmış hem de kendini sol olarak nitelendiren partilerin sağ ideolojiye yaklaşmasına neden olmuştur. Sol partilerin kendini yenileyememesi, ekonomik anlamda günün koşullarına uygun rekabetçi bir ekonomik yapı oluşturamamış olması sonucu aşırı sağ büyük bir ivme kazanmıştır(Özdemir, 2004:189).

Wieviorka, Avrupa'daki yaşam şartlarında ve sol ideolojinin argümanlarında yaşanan değişimlerin aşırı sağın yükselmesine neden olduğu görüşünü savunmaktadır. Bu değişimleri Wieviorka şöyle sıralamaktadır(Hançer, 2005:14).

- Sendikal örgütlerin zayıflaması, işçilerin isteklerine cevap veremez hale gelmeleri, insanların sağ ideolojiyi benimseyen bazı örgütlere katılımlarına neden olmuştur.
- Avrupa ülkelerinde ulus, milliyetçilik, vatandaşlık gibi kavramlar sorgulanmaya başlamıştır.
- Devlet ve ona bağlı kurumlar ekonomik yapıdaki bozulmalar nedeniyle refah devleti politikalarında yumuşamaya gitmiştir.
- Komünizmin varlığı döneminde kendisini sınıf çatışmaları sayesinde ifade eden orta sınıf, komünizmin çökmesi sonrası sınırsız bireyselleşme ile popülizm ya da milliyetçi-popülizm(özellikle sosyo-ekonomik konumu gerileyenler) arasında gidip gelmektedirler.

- Yaşanan ekonomik krizler neticesinde görülen işyeri ve fabrika kapanmaları nedeniyle işçi sınıfında bir gerileme söz konusu olmuştur. Kendi içinde bazı bölünmeler yaşayan işçiler arasında sınıf mücadelesi kavramı anlamını yitirmeye başlamıştır.

Sonuç olarak, 1980'li yıllarda Avrupa Birliği ülkelerinin hükümetlerinde yer alan sol ideolojiyi benimsemiş partilere rastlamak mümkündür. Ancak işsizlik ve göç gibi hala Avrupa hükümetlerinin gündemlerini işgal eden iki önemli mesele karşısında etkisiz kalmış olmaları, insanları yeni seçimler yapmaya itmiştir. Bu dönemde sol partilerin tamamen siyaset arenasından silindiğini söylemek gerçekçi görünmemektedir. Ancak çok büyük bir düşüş dönemi içine girdikleri yadsınamaz bir gerçekliktir. Eski gücüne tekrar kavuşmak isteyen sol ideoloji “Yeni Sol” adıyla çevrecileri ve feministleri kendi bünyesinde birleştirmek yönünde çeşitli adımlar atmıştır. Avrupa'da yer alan çok sayıda aşırı sol hareket, bu kimliğinden sıyrılıp liberal ekonomik yapıyla beraber bir sosyal demokrat kimliğine kavuşmuştur(Ünver Noi, 2007:159-160).

2.1.9. Sorunun Siyasallaşması

Dünya üzerinde yaşanan siyasal ve ekonomik dönüşümler ile Avrupa'nın bütünleşme süreçlerinin göç, göçmenlik ve yabancı düşmanlığı üzerine var olan etkileri konusunda daha önceki bölümlerde bir değerlendirme yapılmıştı. Ancak bu konunun gündemde kalmasını sağlayan ve toplum içinde bir farkındalık oluşmasına neden olan etmenler, konunun siyasi çevreler tarafından seçim dönemlerinde bir oy kazanma yolu olarak kullanılması ve konu ile ilgili olarak üretilen politikaların, sorunu çözmek yerine toplumdaki önyargı ve yanlış anlamaları daha da belirgin hale getirmesidir. Diğer bir ifadeyle, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı gibi konular hem belirli dönemlerde çeşitli çıkarlar elde etmek için kullanılan hem de çözüm adı altında öne sürülen planların farklılıkları daha belirgin hale getirmesi sonucu toplumda “aksi yönde bir farkındalık yaratmaktadır.” Göç olgusunun daha büyük boyutlara ulaşmasıyla beraber istihdam, kültür, inanç ve yerleşim gibi konular nedeniyle Avrupa coğrafyasında yabancı düşmanlığı konusu daha belirgin bir hal almıştır. Buna rağmen yeterli önlemler siyasiler tarafından alınmamış, aksine ülkede

baş gösteren sorunların nedeni olarak oklar bu göçmen gruplara çevrilmiştir. Bu nedenle Avrupalıların göçmenlere yönelik görüşleri; “entegrasyona kattığı/katacağı çeşitlilik ve dinamizm açısından değil; farklılıkların getirdiği tedirginlik” üzerinden şekillenmeye başlamaktadır(Yılmaz, 2008:112-113).

1970'li yıllarla beraber ortaya çıkan yabancı düşmanı söylemi, meyvelerini 1990'lı yıllarla birlikte vermeye başlamış ve aşırı sağ partiler Avrupa siyasi hayatında belirleyici bir güç haline gelmişlerdir. Jörg Haider'in lideri olduğu Özgürlük Partisi 1999 yılında %27.3'lük bir oy oranıyla Avusturya'da iktidara gelmiştir. Özgürlük Partisi dışında; Vlaams Belang Belçika'da, Pim Fortuyn'un listesi Hollanda'da, Ulusal Cephe Fransa'da, İlerleme Partisi(Fremskridt Spatiet) Norveç'te, Christoph Blocher'in lideri olduğu Halk Partisi İsviçre'de, Mikael Jansson'ın liderliğindeki İsveç Demokratları (Sverige Demokraterna) İsveç'te, Kuzey Ligi (Lega Nord) ise İtalya'da başarı gösteren diğer aşırı sağ partilerdir(Altınbaş, 2007:119).

Avrupa'da göçmenlerin, özellikle farklı inanç ve kültüre sahip olanlarının, sayısındaki artış, aşırı sağ yelpazede yer alan partilerin daha görünür olmalarını ve güçlenmelerini de beraberinde getirmiştir. Söylemlerinde ve sloganlarında yerleşik kültür için tehdit olarak gördükleri göçmenleri, ülkedeki suç ve işsizlik gibi konuların sorumluları olarak görmüşlerdir. Devletlerin sağlamış olduğu sosyal yardımlardan yalnızca “doğru etnik gruba” mensup olanlarının yararlanması gerektiğini öne sürmüşlerdir.(Altınbaş, 2007:120) İşsizlik oranlarında artışı ekonomik anlamda, artan suç oranlarını ise göçmenlerin neden olduğu bir başka sorun olarak ortaya atan aşırı sağ, bu şekilde iddialarını ispatlama yoluna gitmiştir. Bunun dışında bazı demokratik yolların kullanımı da söz konusu olmuştur. Örneğin; 1980'li yıllarda yükselişe geçen aşırı sağ ideoloji, daha çok kültürel ayrımcılığı ön planda tutmuştur. Sol ideoloji ile özdeşleşen ve 1968 sonrası ortaya çıkan azınlık haklarının savunulması fikrini kendi siyasi söylemi çerçevesinde uyarlayarak, çoğunluğunda farklı olma hakkı olduğu iddiasını savunmuştur. Savunulan bu fikir sol yelpazenin kullanmış olduğu azınlık hakları fikrinden daha büyük siyasi başarılar kazanılmasına neden olmuştur. Böylece aşırı sağ partiler “liberal özgürlük ve hak” gibi demokratik kavramları kullanarak ayrımcı siyasetlerini bir hakkın korunması

şekline dönüştürmüşlerdir. Dahası azınlıklar için geliştirilen pozitif ayrımcılık uygulamalarını, tersine ırkçılık olarak nitelendirmişlerdir. (Vural, 2005:197)

Ekonomik yapıda görülen değişimler ve küreselleşen dünya düzeni nedeniyle ülkeler ekonomilerini kontrol etmekte zorlanmaktadır. Dolayısıyla hükümetler işsizlik ve enflasyon gibi ekonomik sorunlarla, daha çok siyasal alanda hem de aşırı sağ söylemlerine yakın bir bakış açısıyla mücadele etmeye çalışmışlardır. İktidarı elinde bulunduran hükümetler, sadece mevcut olumsuzlukların suçunu göçmenlere atmakla kalmayıp, zaman zaman göçmen veya benzeri azınlık gruplar için yapılan düzenlemelerle yaşam koşulları daha da ağırlaştırılmıştır. Siyasal olarak yabancı kimliğini daha belirgin bir hale getiren diğer bir uygulama ise Avrupa kimliği tanımlaması yapılırken karşılaşılan kategorileşmedir. Maastricht Antlaşması ile beraber Avrupa Birliği vatandaşlığı ulusüstü bir nitelik kazanmışken, Avrupa Birliği dışından gelerek bu coğrafyada yaşayan insanlar için “üçüncü ülke vatandaşı” şeklinde bir tanımlama yapılmıştır. Dolayısıyla ülke vatandaşlığı ve Birlik vatandaşlığı gibi kavramların ortaya çıkmasının neticesinde önceki dönemlerde vatandaş olan ve olmayanlar arasında görülen ayrımın kaçınılmaz olarak ülkenin kendi vatandaşlığı, “Birlik vatandaşlığı ve yabancılar arasındaki farka kaymasına neden olmuştur”(Yılmaz, 2008:115-117).

2.1.10. Aşırı Sağ Düşüncenin Temel Karşılığı: Çokkültürlülük

Çokkültürlülük kavramına dair bir açıklama yapmadan önce kültür kavramının tanımlanması yararlı olacaktır. Kültür, toplumların nesiller boyunca aktardıkları “maddi ve manevi mirasların” bütününden oluşmaktadır. Maddi miras; ilim, teknik, bilgi, idari mekanizmalar, alet gibi kimi unsurlardır. Manevi miras olarak ise örf, adet, inanç sistemleri, düşünce kalıpları, değer yargıları gibi kavramlar anlaşılmaktadır (Doğan, 2004:290). Tanımdan da anlaşılacağı üzere kültür kavramı bir insan yaratımıdır. Geçmişten günümüze nakledilen öğelerin bir bütünüdür. Dolayısıyla sürekli gelişim ve değişim halindeki bir yapıdır.

Çokkültürlülük terimi bir etnik ve kültürel bütünleşme modeli olarak tanımlanabilir. Kavram, günümüzde olduğu gibi geçmişte de var olan heterojen

toplumların bir arada tutulması ve ortak kimlik politikaları altında birleşmesini sağlamak için kullanılmıştır. Asimilasyon, eritme potası ve çokkültürlülük olarak gruplandırılan bütünleşme modelleri, farklı ülkeler tarafından seçilerek uygulanmıştır (Giddens, 2008:544).

Çokkültürlülük ilk kez 1941 yılında İngilizce olarak, önyargıların olmadığı, farklılıkların bir suç olarak görülmediği bir dönemi ifade etmek için kullanılmıştır. İsim soylu bir sözcük olarak ve siyasal anlamıyla ise Avustralya ve Kanada'nın 1970'lerin başında uyguladığı, kültürel farklılıkları koruma yönünde uyguladığı devlet politikalarını belirtmek için kullanılmıştır (Doytcheva, 2009:15).

Siyasal ve toplumsal bir kavram olarak çokkültürlülük, bir devlet sınırları içinde yaşayan ve farklı kültürlere sahip olan insanların varlığını ifade etmek için kullanılmıştır. Beraber yaşayan, farklı dil, din, inanç ve kültüre sahip insanların, birbirlerine saygı duymalarını ve birbirlerine karşı bir önyargı içinde olmamalarını tanımlar. Tarihsel olarak çokta yabancı olmadığımız bu kavram siyasal olarak ifadesini çok geç bulmuştur. Göç olgusunun bir sonucu olarak görülen çokkültürlülük, kavimler göçünün etkisiyle görülen büyük kültürel etkileşimler ile başlamış, günümüzde ise küreselleşen ekonomik, sosyal ve siyasal yapılar çerçevesinde gelişimini sürdürmüştür. Çokkültürlülük kavramının bir tehdit olarak görülmesi ve engellenmeye çalışılması ise, göçmen ya da azınlık grubu üyelerinin kendi kültürlerinin yok olmasını engellemek adına bazı haklar talebi neticesinde gerçekleşmiştir. “Çokkültürcülük” olarak ifade edilen bu kavram, hakim kültüre mensup kişilerin, göçmenleri bir tehdit olarak değerlendirmesine ve kendi kültürlerini yozlaştıracak bir etmen olarak görmesine neden olmuştur. (Yanık, 2013:40-41)

Çokkültürlülük, toplum içinde yaşayan insanların farklılıklarını özgürce ifade edebilmesi olarak tanımlanmıştır (Bozatay, 2011:196). Çokkültürcülük ise toplum içinde yaşayan farklı etnik unsurların veya göçmenlerin kendi kimliklerine ait kültür, din ve dil gibi unsurlar hakkında çeşitli taleplerini dile getirmeleridir (Yanık, 2011:75). Dolayısıyla günümüz Avrupa'sında yükselen aşırı sağ ideolojinin ırksal

temelli bir farklılık düşüncesinden daha çok kültürel temelli bir farklılığa yönelmiştir.

Çokkültürlüğün bir antitezi olarak etnik-merkezcilik (etnocentrism) kavramının varlığından söz edilebilir. Etnik-merkezcilik, bir kişinin kendi üyesi olduğu etnik veya kültürel grubun, diğer kültürlerden üstünlüğüne dair olan inancını ifade etmek için kullanılmıştır. Başkalarına ait kültürlerin “komik, tehlikeli, insanlık dışı, gayri medeni” olarak görülmesi, çokkültürlü yapıların oluşmasının önündeki en büyük engellerden biridir. (Bozatay, 2011:49)

II. Dünya Savaşı sonrası, Doğu Avrupa, Orta Doğu ve Afrika kökenli birçok insan daha iyi ekonomik ve sosyal olanaklara sahip olabilmek için Avrupa'ya göç etmiştir. Beyaz ve Hıristiyan Avrupa toplumu, siyah ten rengine sahip ve çoğunluğu Müslüman olan bu göçmen nüfusa karşı kendi içyapısını koruma eğilimine girmiştir. Göçmenler ise hem geldikleri ülkenin kültür değerlerini yaşamak yönünde bir irade ortaya koymuşlar hem de buldukları ülkelerin değerlerine uygun davranmak zorunda bırakılmışlardır. Ortaya çıkan bu durum bir ikilik ve kültür çatışması yaratmıştır. Hakim kültürle uyum sağlayamayan kültürel, etnik veya gruplar toplumdan dışlanmışlardır. (Korkmaz ve Kocataş, 2006:142-143) Kültürel çatışma yaşayan gruplar, kendi kültürlerini muhafaza etmek için birlikte yaşama, kültürel ritüelleri sıklıkla yerine getirme gibi eylemler içine girmişleridir. Günümüzde gettolaşma olarak tanımlanan yapı, bir nevi kendini savunma mekanizması olarak görülmüştür. Göçmenlerin karşı karşıya kaldığı diğer sosyolojik sorun ise etiketlemedir. Bu kuram, toplumun bir kesiminin, beraber yaşadığı diğer grupta yer alan kişileri suçlu olarak tanımlanmasıyla oluşmaktadır. (Özkalp, 2005:432)

Avrupa aşırı sağının temel karşıtlıklarından biri olarak çokkültürlülük, ekonomik krizler ve inanç farklılığı temelli bir yaklaşımla ortaya çıkmıştır. Yabancı düşmanlığı ile birlikte anılan kavram, aşırı sağ siyasi söylemin temel referans noktalarından biridir. Göçmenlerin ucuz ve vasıfsız iş gücü olarak tanımlandığı Avrupa'da, ekonomik krizlerin etkisiyle artan işsizlik, yaşam kalitesindeki düşüş gibi unsurların suçlusu olarak, aşırı sağ partilerce göçmenler işaret edilmiştir. Avrupalılarca işlerini kaybetmelerinin, yaşam koşullarındaki kötüleşmenin,

ücretlerdeki düşüşün ve hayat pahalılığının suçlusunu olarak görülen göçmenler, “öteki” veya “yabancı” olarak tanımlanmaya başlanmıştır. Toplum içinde farklı kültürleri, dilleri, inançları ve giyinişleri ile kolaylıkla fark edilen göçmenler ayrımcı davranışlara ve söylemlere muhatap olmak zorunda kalmışlardır (Mora, 2011:7).

Avrupa Birliği bütünleşme süreçleri çerçevesinde en çok kullanılan kavramlardan biri de çokkültürlülüktür. Göçlerinde etkisiyle, çok farklı kültürlerin bir arada yaşadığı bir Avrupa'da kavram önemli bir yere sahiptir. Avrupa Topluluklarından Avrupa Birliğine giden süreçte Birlik konu ile ilgili somut adımlar atmıştır (Tekinalp, 2005:77). Ancak gerek 11 Eylül saldırıları sonrası oluşan ortamda Müslümanlara karşı, gerekse 2005 yılında Fransa'da Afrika kökenli iki gencin ölümü sonrası yaşanan olaylar neticesinde siyahlara karşı oluşan tavır çokkültürlülük projesinin önünde bir engel olarak ortaya çıkmıştır. Yaşanan bu olaylar neticesinde göçmen ve azınlık nüfusa yönelik, Avrupalı bireylerin algılamaları değişmiş ve devlet eliyle bu grupları kontrol altında tutmaya yönelik olarak alınan bazı kararlar çokkültürlülük tezinin geçerliliğini ve devletlerce benimsenme derecesini sorgulatmaya başlatmıştır.

Avrupa Birliğinin gelecekteki varlığını belirleyecek en önemli unsurlardan biri, birlik tarafından benimsenecek bütünleşme modelinin başarısı olacaktır. Hangi model uygulanırsa uygulansın temel amaç, farklı etnisitelerin ve farklı kültürlerin ortak bir hukuk düzeni çatısı altında buluşmalarının sağlanması için, bir hoşgörü düzeninin kurulması olacaktır (Türkdoğan, 2006:121). Bu hoşgörü ortamının tesis edilmesi için, göçmenlerden hâkim kültür lehine asimile olması beklenmemelidir, aksine farklı yönlerini muhafaza etmeye teşvik edilmelidirler. Kültürel farklılıkların yasal olarak tanınması ve hâkim kültürle eşit ölçüde saygı değer kabul edilmesi gerekmektedir. Göçmenlerin ise yaşadıkları ülkenin siyasal kültürüne uyum konusunda gönüllü olması gerekmektedir. Ancak bu gönüllülük kendi kültürlerine zarar vermeyecek ölçüde gerçekleşmelidir. Bahsedilen bu yapıların başarıyla uygulanması sonucunda Avrupa'da çokkültürlü, çok etnikli, çok uluslu bir yapı hoşgörü temelleri üzerine kurulmuş olacaktır (Vatandaş, 2002:31).

Yapılan açıklamalar göstermiştir ki, aşırı sağın tüm muhalefetine rağmen “çokkültürlülük” Avrupa için önemli bir zenginliktir. Göçmen nüfusun giderek artması ve Avrupa Birliği bütünleşme sürecinin devam ediyor olması, günümüzde de Avrupa'ya yeni kültürlerin göç ettiğini göstermektedir. Özellikle ekonomik ve siyasi kriz dönemlerinde aşırı sağ politikacıların söylemlerine sıklıkla konu olan çokkültürlülük karşıtlığı, göçmenlerin ve Müslümanların hayatlarını olumsuz etkilemektedir. Bu yaklaşım Avrupa genelinde yabancı düşmanlığı, ayrımcılık, göçmenlere karşı sözlü ve fiziki şiddet uygulanması gibi unsurların artmasına neden olmuştur. Dolayısıyla böyle bir ortamda çokkültürlülüğün gelişiminden söz edemeyiz. Aşırı sağ partilerin hedef gösterdikleri ve “günah keçileri” olarak tanımladıkları göçmen gruplara karşı, toplumsal farkındalık düzeyi artmıştır. Popülist propagandalar etrafında geliştirilen söylemler, toplumda göçmenlere karşı olan önyargıları ve düşmanlıkları tetikleyerek “çokkültürlülük” düşüncesinin önünde bir engel olarak görülmektedir. Bu engel, göçmenlere sadece liberal özgürlük veya siyasal katılım haklarının verilmesi ile ortadan kaldırılamaz. Bunlara ek olarak sosyal ve kültürel ortaklık haklarının da tanınması, çokkültürlü toplumların gelişimini ve bir arada tutulmasını sağlayacaktır(Habernas, 2002:27).

2.2 Avrupa'da Aşırı Sağın Gelişimi ve Ülkelerden Örnekler

Aşırı sağ partilerin son yıllarda aldıkları oy oranları dikkate değer biçimde artmıştır. Özellikle bazı Avrupa ülkelerinde aşırı sağ söylemler hızla artan biçimde geniş kitleler üzerinde etkili olmaktadır. Buradan hareketle Avrupa'nın siyasal ve sosyal yapısının büyük ölçüde aşırı sağın ve milliyetçiliğin hâkimiyeti altında olduğu görülmektedir. Fransa, Hollanda, Macaristan gibi örneklerde aşırı sağcı siyasi partiler açısından hızlı bir merkezleşmenin; toplumsal açıdan ise aşırı sağa yoğun bir desteğin söz konusu olduğu söylenebilir(Çetin ve İnanç,2011:29).

Tablo 2.1.1980' den 2012' ye Batı Avrupa'daki Aşırı Sağ Partilerin Ulusal Parlamento Seçimlerinde Aldıkları Oy Oranlarının Yüzdesi

	1980-1984	1985-1989	1990-1994	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2018
Avusturya	5.0	9.7	19.6	24.4	10.0	28.3	31.5
Belçika	1.1	1.7	6.6	10.9	13.8	14.0	12.3

Danimarka	6.4	6.9	6.4	9.8	12.6	13.9	21.1
Fransa	0.4	9.9	12.7	14.9	12.4	4.7	28
Almanya	0.2	0.6	2.3	3.3	1.0	2.1	12.6
BüyükBritanya	--	0.6	0.9	--	0.2	0.7	12.6
İtalya	6.8	5.9	18.0	25.8	4.3*	8.3*	18
Hollanda	0.8	0.7	2.9	0.6	11.4	5.9	12
Norveç	4.5	8.4	6.0	15.3	14.7	22.5	16
İsveç	--	--	4.0	--	1.5	3.0	12.9
İsviçre	3.8	6.3	11.9	18.7	26.6	30.0	29.4

Kaynak: Uzunçayır,2014:138

Avrupa’da son yıllarda yaşanan gelişmelere aşırı sağ partiler çok iyi adapte olmaktadır. Mevcut siyasi farklılıkları ve gittikçe istikrarsızlaşan kamuoyuna hâkim havayı en iyi şekilde kullanmak için mesajını ve siyasi stratejisini buna göre ayarlamaktadırlar. Yeni yüzyılın başından beri artan varoluşsal ve kimliksel güvensizlik ortamı, maddi rahatlık ve refahla ilgili endişelerin finansal kriz ertesi ile daha da radikalleşmesi ile birleşince, aşırı sağın mesajları çok daha verimli ve kabul edilebilir bir ortam bulmuştur. Aşırı sağ partiler seçimlerde nadiren “atılım” yapmış olsalar da son yirmi yıldaki gidişat bu yönde istikrarlı bir ilerleme kaydettiklerini göstermektedir(Kallis,2015:17).

2.2.1. Almanya

Avrupa’nın en güçlü ekonomisine sahip Almanya’da aşırı sağ partiler diğer Avrupa ülkelerindeki partilere nazaran daha az varlık gösterebilmişlerdir. Bu sonucun ortaya çıkmasında Almanya’nın İkinci Dünya savaşının sonuna kadar yaşadığı gelişmelerin etkisi önemlidir. Yaşanan gelişmeler sonrası Nazizmin izlerinden büyük ölçüde arınmak isteyen Almanya hukuk sistemini ve siyasi düzenini de aşırı sağa bir daha geçit vermeyecek şekilde düzenlemiştir. Örneğin aşırı sağ partilerin parlamento da temsilini engellemek için % 5 barajı getirilmiştir(Atikkan,2014:130). Bu sebeplerle aşırı sağ partiler Almanya’da daha sonraki dönemlerde başarı gösterememiştir.

İkinci Dünya savaşı sonrası siyasi ortamında varlık gösteremeyen Alman aşırı sağ 1964'lerden itibaren Alman Nasyonal Sosyalist Parti (National Demokratische Partei Deutschland) ile temsil edilmiştir. (<http://www.spiegel.de/politik/deutschland/html>). Ancak aşırı sağ kanadın en eski partisi olan Nasyonel Demokratik Parti'nin Almanya'nın siyasi hayatında etkisi sınırlıdır. Milliyetçi muhafazakâr, ırkçı eğilimleri olan bu parti aşırı sağ gruplarla temas halinde olmuştur.

Avrupa Konseyi Temmuz 2001'de ırkçılık ve hoşgörüsüzlük üzerine hazırladığı raporda, Almanya'nın Türkiye, Hırvatistan ve Kıbrıs'la birlikte, yabancı düşmanlığının ve yabancılara haklarına saygısızlığın yaygın olduğu ülkeler arasında olduğunu bildirmiştir. Alman medyası ve hükümet yetkilileri, gerçeklerin abartıldığını ve ortaya çarpık bir resmin konduğunu; örneğin Türkiye ve Almanya arasında açık fark bulunduğunu ileri sürmüşlerdir(Vural,2005:54).

2010 yılında Alman istihbaratının aşırı sağ gruplarla ilgili olarak yayımladığı raporda, Almanya'da 25 bin aşırı sağcının olduğu belirtilmiştir. Bunların üçte birinin ise açıkça şiddeti savunduğu ve gençler arasında neo-Nazilerin sayısının gittikçe arttığı vurgulanmıştır. Öğrenciler ve orta sınıfa mensup profesyoneller arasında son dönemde yayılma gösteren aşırı sağ, "Özgür Güçler" grubu adı altında hızla yayılmaktadır. Bu grupların vurgu yaptıkları söylem ise, Alman kültürünü, anavatanını ve dinini korudukları yönünde gelişmektedir(ATikkan,2014:135).

2.2.2. Fransa

Fransa, Avrupa'da aşırı sağın yükselişe geçtiği ülkeler arasında en göze çarpan örneklerden biri olmuştur. Hem sosyo-ekonomik ve siyasi koşulların milliyetçi ve popülist hareketleri genel siyaset zeminine yaymış olması hem de Fransız aşırı sağını temsil eden "Ulusal Cephe" (Front National) partisinin hızla yükselişi son dönemde dikkat çeken gelişmelerdendir(Kutlay ve Elmas,2011:7).

Ülke, 1944'ten 1947'ye kadar "kurtarıcı" General Charles de Gaulle liderliğinde, komünistlerin, sosyalistlerin ve cumhuriyetçi sağcılarının sorunlu birlikteliğine dayanan geçici hükümet tarafından yönetilmiştir. Bu yönetim geçmişin

tasfiyesini ve yeni anayasanın hazırlanması görevini yürütmüştür. 1946'da az bir çoğunlukla kabul edilen yeni anayasa ile cumhuriyet dördüncü kez ilan edilmiştir. Beşinci cumhuriyet hemen hemen tüm siyasi eğilimlerin mecliste temsil edildiği ve kısa ömürlü koalisyonların birbirini izlediği bir dönem olmuştur(Eroğul,2000:84-85).

1980'lerde neoliberalizm, güçlü bir devlet geleneği olan Fransa'da bazı aydınlar Fransız devrimini sorgulayarak değişimin altyapısını hazırlamaya başlamıştır. Ancak Liberalizm esintileri Fransız toplumunda ciddi kırılmalara yol açmıştır. Örneğin bu yıllarda ülke gündemine düşen başörtüsü krizi, çokkültürlülük yanlısı liberal kesim ile Cumhuriyet değerlerini sahiplenenler arasında bir tartışma yaratmıştır(Atikkan2014:32).

2000'li yılların başından bu yana Fransa'da aşırı sağın beklenmedik çıkışları tartışılırken, 2012 cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin anket sonuçları ülkede önemli bir gündem oluşturmuştur. Seçim anketleri, Ulusal Cephe'nin liderliğini baba Le Pen'den devralan Marine Le Pen'in cumhurbaşkanı adayları arasında en yüksek oyu alarak (%23) ilk turu geçeceğini göstermiştir(<http://www.bilgesam.org/>). Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'yi (%20) ve ana muhalefet partisi Sosyalist Parti lideri Martine Aubry'yi (%21) geride bırakarak aşırı sağın Fransa tarihinde ilk kez birinci sıraya yerleşeceği öngörülmüştür(Kutlay ve Elmas,2011:7).

2012 cumhurbaşkanlığı ilk tur seçimlerinin en önemli yönü, Avrupa genelinde ırkçı partilerin yükselişi ile birlikte Fransa'da güçlenen ulusal cephe partisinin (FN) başarısı olmuştur. Ulusal cephe partisi Sarkozy'nin hedeflediği aşırı sağ oyların büyük çoğunluğunu toplayarak cumhurbaşkanlığı seçimlerinde en çok oy alan üçüncü parti olmuştur. Marine Le Pen'in lideri olduğu aşırı sağ ulusalcı cephe partisi %17,9 oranında oy alarak tarihinin en yüksek oy oranına ulaşmıştır. İslam ve göçmen karşıtı çizgide siyaset yapan Le Pen oy artışını sürdürerek Haziran ayında düzenlenecek meclis seçimlerinde ana muhalefet partisi olmasını hedeflediklerini belirtmiştir(<http://www.bilgesam.org,2012>).

2012 milletvekili seçimlerinde 2 milletvekili çıkaran Ulusal Cephe 2014 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde Fransa'da birinci çıkarak Avrupa Parlamentosuna

23 milletvekili göndermiştir(<http://www.euronews.com>). 13 Kasım 2015 Paris saldırıları Ulusal Cephe oylarını kemikleştirirken, 6 Aralık bölge seçimlerinde 13 metropoliten bölgenin altısında Ulusal Cephe en çok oyu alan parti olmuştur. Ayrıca 2010 bölge seçimlerinde %11,4 olan oy oranı 2015'te %28'e yükselmiştir.

2.2.3. İsveç

Avrupa'nın en gelişmiş refah sistemine ve en liberal göçmenlik rejimlerinden birine sahip olan İsveç, 1970'lere kadar göçmen işçi kabul etmiş; bu tarihten sonra, işçi ailelerinin birleşmesi ve siyasi iltica yolları ile göçmen nüfusu almaya devam etmiştir. 1991 yılı itibariyle, nüfusun yaklaşık %10'u göçmenlerden oluşan ülkede, yabancı karşıtlığı veya ırkçı şiddet yok denecek düzeyde kalmıştır. 1980'lerden itibaren göçmenlik tartışmalarının gündeme gelmesiyle hükümet iltica rejimini radikal biçimde sıkılaştırmıştır(Vural,2005:81).

Şubat 1991'de Kont Lan Wacachtmeister ve BerntKarlsson tarafından kurulan Yeni Demokrasi (NYD) popülist bir tarzda yabancı düşmanlığı ve refah devleti karşıtlığını birleştirerek başarı kazanan ilk parti olmuştur. NYD, "Hayat Daha Eğlenceli Olmalı" sloganıyla yürütülen sıra dışı seçim kampanyasının sonunda Eylül 1991'de oyların %6,7'sini alarak 25 sandalyeyle meclise girmiştir (<https://sd.se/partisekreterarbrev-september-2014/>).

2010 yılında %6'ya yakın oy alarak 349 sandalyeli mecliste 20 sandalye alan ve meclis içinde kilit konumda bulunabilecek bir aşırı sağ parti olarak tekrar ortaya çıkan aşırı sağ hareket bu kez İsveç Demokratları(SD) partisiyle kendisini göstermiştir. Seçimin hemen ardından ülkede ırkçılık karşıtı yürüyüşler düzenlenmiş ve SD'nin meclise girmesini engelleyeceklerini belirtmişlerdir (<http://www.dunyabulteni.net/>). Duruşu ve görüşü ne olursa olsun demokratik sistemin bir parçası olarak seçimlerde yeter oy alıp meclise girmiş bir partinin vazifesini engellemeye çalışan ırkçılık karşıtlarının eylemleri ülke içinde bir tepki toplayarak kısa zaman sonra aşırı sağa duyulan sempatiyi yeniden artırmıştır.

2014 Eylül ayında yapılan genel seçimlerde ise Jimmy Akesson önderliğinde, %11 oy alarak meclisteki üçüncü parti SD olmuştur. Meclis sözcülüğü

görevini üstlenen partinin kökenleri de 1979 yılında ortaya çıkan “İsveç İsveçlileridir” hareketi bulunmaktadır(<http://www.dw.com/tr>). Seçim sonrası yapılan değerlendirmelere bakılacak olursa SD'nin özellikle Müslümanlara yönelik sert eleştirilerinin ilgi gördüğü anlaşılmaktadır. Seçim öncesi vaatlerinde İsveç'e iltica etmek isteyen Hıristiyanlardan ziyade Müslümanların engellenmesinin gerektiğini belirtmişlerdir. Üçüncü parti olarak seçimi tamamlamalarına rağmen ülkede bir kesim tarafından ise aşırı sağ partinin yükselişi endişeyle karşılanmaktadır.

2.2.4. Hollanda

Atikkan'a göre 19.yüzyılın sonundan itibaren “taşıyıcı kolon” sistemini yaratan Hollanda, farklı toplulukların bir arada yaşamasını, siyasete katılmasını ve sağlam bir sosyal denge yaratmasını sağladı. Bu sistemde farklı dini ve siyasi aidiyete sahip toplulukların her biri kendi “taşıyıcı kolonu” tarafından temsil edilmiştir. Katolikler, Protestanlar, liberaller ve sosyalistler bu topluluklardandır. Muhtemel sorunları önlemek amacıyla ortaya atılmış bu düzende her topluluğun kendi okulu, gazetesi, siyasi partisi, sosyalleştikleri kulüpleri olmuştur(Atikkan2014:121-22).

İkinci Dünya savaşı sonrası Hollanda'da ilk popülist sağcı hareketi, 1960'larda Çiftçiler partisi(Boeren Partij-BP) etrafında örgütlenen hoşnutsuzlardan gelmiştir. Henrik Koekek liderliğinde 1958'de kurulan BP, savaş sonrasında elde ettikleri kârları ve 1950'lerde büyük ölçüde gerileyen toprak sahibi çiftçilerin çıkarlarını savunan bir hareket olarak doğmuştur. BP, 1960'larda kırsal kesimlerin yanı sıra kentli hoşnutsuzlardan da destek görerek sağcı popülist bir partiye evrilmiştir. 1966 il meclisi seçimlerinde %6,7 oy almayı başarmışlardır. 1981'de Sağcı Halk Partisi(Rechtse Volks Partij/RVP) adını alarak yeni bir başlangıç denemiştir. 1982 ulusal meclis seçimlerinde alınan umut kırıcı sonuçların ardından parti dağılmıştır(Vural,2005:71).

21.yüzyıla gelindiğinde Hollanda'da tablo değişmiştir. Hollanda popülizmi siyasetinin dışından gelen Pim Fortuyn'un liderliğinde aşırı sağ hareket tekrar ülke gündemine gelmiştir. Halkın çokkültürlülüğü eleştirmeye başladığı dönemde bu

algıdan faydalanan Fortuyn, merkez partilerin zaafını kullanıp ekonomik sıkıntıların eskiye nazaran daha fazla hissedildiği sırada siyasi alan bulmuştur. İslam'ı geri bir kültür olarak niteleyen Fortuyn, 2002 yılında seçimlere dokuz gün kala suikast sonucu öldürülmüştür. Seçimlerde partisi %17 oy alarak yükselişe geçmiştir(Atikkan,2014;125).

2010 yılında gerçekleştirilen erken genel seçimlerinde geleneksel aşırı sağdan farklı bir çizgide seyreden Geert Wilders liderliğindeki Hollanda Özgürlük Partisi'nin (Partijvoor de Vrijheid; PVV) başarısı dikkat çekmiştir. 2006 yılındaki seçimlerde ancak %5,9 oy alabilen PVV'nin 2010 seçimlerinde oyların %15,5'ini alarak üçüncü sıraya yerleşmesi yükselen aşırı sağın bir diğer örneğini teşkil etmiştir. Müslümanlara yönelik suçları teşvik etmekten dava edilen PVV lideri Wilders, Türkiye'nin AB üyeliğine olan karşıtlığı ile de tanınmaktadır(Kutlay ve Elmas,2011:11).

2.2.5. Avusturya

1918'de kurulan Avusturya Cumhuriyeti, öteki parlamenter Avrupa toplumları gibi üçünde üç siyasi bloğu barındırarak ortaya çıkmıştır: sosyalistler, muhafazakâr-Katolik ve liberaller. Kökü 1848 hareketine dayalı liberalizm, Avusturya'da tam anlamıyla yerleşmeden Alman milliyetçisi ve Yahudi düşmanı kanat tarafından yönlendirilmeye başlanmıştır. 1920'li yıllara gelindiğinde, tüm toplumsal-siyasal kurumlar ve bölgesel idare, sosyalistler ve Katolikler arasında pay edilmiştir. Bu iki parti arasındaki rekabet, diğer Avrupa demokrasilerinden çok daha gergin ve şiddetli biçimde yaşanmıştır. Bu yapılanma içinde tutunamayan milliyetçi "üçüncü cephe" giderek Avusturya'da taraftar toplamaya ve illegal koşullarda siyaset yapmaya başlamıştır(Gürses,2007:4).

Avusturya'da aşırı sağın gelişimi açısından yukarıda belirtilen gelişmeler çok önemli bir yere sahiptir. Aşırı sağ partiler daha sonraki dönemlerde bu gelişmelerin ideolojik temellerine sarılarak politika geliştirmişlerdir. Önce Germen milli davasına sarılan daha sonra atalardan kalan kültürel mirası koruma ve yeni kuşaklara devretme

misyonu taşıyan aşırı sağ, uzun yıllar bu kimlik politikalarını söylemsel malzeme yapmışlardır.

1956 yılında milliyetçi kanat, eski bir SS subayı olan Anton Reinthaller başkanlığında Avusturya Özgürlükçü Partisi'ni (Freiheitliche Partei Österreichs; FPÖ) kurmuştur. FPÖ programını milliyetçi öğelere ağırlık vererek oluşturmuş ve kısa zamanda üçüncü kampın hâkim partisi konumuna gelmiştir. FPÖ ilk yıllarında, yerleşik partilerce, Nazi çizgisinin devamı olarak görülmüş ve dışlanmıştır. Ülkede iki büyük partili yeni korporatist düzen giderek yerleşmiş ve ekonomik refah yaygınlaşmıştır. Bu şartlarda sınırlı bir kesimin desteğini alabilen ve muhalefette kalmaya mahkûm olan FPÖ, 1960'tan itibaren siyasi izolasyondan kurtulmaya çalışmıştır(Vural,2005:101).

1986'da bugün "Innsbruck darbesi" ile tanımlanan gizli bir kulis hareketiyle, 36 yaşındaki Haider, parti yönetimini ele geçirmiştir(Gürses,1999:5). Avusturya Özgürlük Partisi'nin genç lideri, 80'ler Avrupa'sının olumsuz siyasi konjoktürel durumunu kendi lehine çevirmeyi başarmıştır. Bütün Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Avusturya'da da merkezdeki sağ ve sol partilere güven sarsılmaya başlamıştı. Merkez partilere tepki, Müslüman düşmanlığı, antisemitizm ve göç karşıtlığı ile eş zamanlı olarak gelişmiştir. Seçmenin merkezi partilerden uzaklaşmasıyla FPÖ muazzam bir zemin sağlamıştır(Atikkan,2014:112).

1999 seçimlerinde FPÖ %27 oy almıştır. Seçimlerden birinci çıkan sosyal demokratlarla koalisyon görüşmeleri başarısız olunca, Hristiyan demokrat Wolfgang Schüssel, Haider'in liderliğindeki FPÖ'yü hükümette koalisyon ortağı olması için davet etmiştir. FPÖ 31 Ocak 2000'de Avusturya hükümetinin ortağı olunca, AB üyesi diğer 14 ülke, Haider'in partisinin hükümete ortak olmasını, Avusturya ile ilişkilerini askıya alarak, Avusturya büyükelçileriyle iletişimi azaltarak ve Avusturya'lı adayların uluslararası pozisyonlara gelmesine karşı çıkararak protesto edeceklerini bildirmişlerdir. AB'nin bu tepkisinin sembolik bir önemi olmuştur. AB böylece aşırı sağ partilerin "AB ilke ve değerleri" ne aykırı olduğunu göstermiştir(Öner,2014:171).

2015 yılında yapılan seçimlerde Avusturya Özgürlük Partisi oylarını, 2009 yılındaki seçimlere nazaran iki katına çıkarmıştır. Partinin oylarını artırmasında göçmen karşıtı politikalarının etkili olduğu görülmüştür(<http://tr.euronews.com/2016/09/23/avusturya-asiri-sagin-yukselisi>).

Avusturya'daki bu durumun diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi islamofobik tepkileri artıracığı ve göçmen karşıtı politikaların artmasına sebep olacağı öngörülmektedir. Parti seçime “cami yerine konut” gibi yabancı karşıtı sloganlarla gitmiştir.

2.3. Avrupa Kimliği

Avrupa 21.yüzyıla Batı kültürünü, kimliğini ve değerlerini tartışarak girmiştir. Kimlik tartışmaları kamusal alanda uzun süredir olmayan bir boşluğu doldurmuştur. Bu tartışmaların ne zaman başladığı da ayrı bir tartışma konusudur. Genel kanaate göre kimlik tartışmaları 11 Eylül saldırılarından sonra başlamıştır. 11 Eylül'den sonra Avrupalılar çevrelerindeki Müslümanların farkına varmışlardır.

Batı Avrupa'da kültür ve kimlik siyaseti birkaç cepheden beslenmiştir. Bunlar arasında bir grup sağcı aydınının Fransa'da 1960'ların sonunda başlattığı Yeni Sağ adlı hareket önemli bir dönüm noktasıdır. Yeni Sağ'ın ortaya koyduğu bazı temalar kimlik siyasetine konu olmuştur. Yeni Sağ'ın kuramcıları aşırı sağ faşizmin mirasından kurtarıp yeni bir dil ve meşruiyet yaratma çabasına girmişlerdir. Yeni Sağ'ın fikirleri canlı bir dergicilik faaliyeti ile yayılmıştır. Avrupa uygarlığı üzerine araştırma yapan GRECE adlı düşünce kuruluşu bunların en üretkeni olmuştur(Atikkan,2014:92).

GRECE 1970'lerin ikinci yarısına gelindiğinde çok okunan bir yayın faaliyeti yürütür hale gelmiştir. Yeni Sağ muhafazakâr devrimcilerden aldığı ilhamla, sol kavramları ve kapitalizme yönelik eleştirel düşüncüyü eklemlenekte atak davranmıştır. Bu yoğun eleştirinin varlığı liberalizmin ve pazar ekonomisinin tahrip ettiği özel kültürün ve milli topluluğun (organik toplum) yeniden inşası konumuna gelmiştir. Bu eleştirel mesafenin 1990'larla birlikte yeni muhafazakârlığı ve

neoliberalizmi milliyetçi ve ırkçı savlarla aşılması için Yeni Sağ'a zemin hazırladığı görülmektedir(Bora,1994:7).

Aşırı sağın ideal “ulusal kimlik” tanımı onların göçmen karşıtı tutumuyla alakalıdır. “Farklılıkçı ırkçılık” olarak ifade edilen kavramla, farklı halklar eşsiz ulusal karakterini korumak için birbirinden ayrı tutulmalıdır. Çünkü farklı etnik kültürlerin karışması bir kültürel yok olmaya sebep olabilecektir. Söz konusu “farklılıkçı ırkçı” yaklaşımın ilk savunucularından biri de Fransa’da Marine Le Pen’in kurduğu Ulusal Cephe olmuştur. Parti Fransız milliyetçisi tutumunun diğer halkları küçümseyen bir yaklaşım olmadığını savunurken, esas amaçlarının “Fransız kimliğini ve temel değerlerini korumak” olduğu hususunda ısrar etmiştir(Uzunçayır,2014:140).

Sadece ulusal kimliğin korunması değil aynı zamanda var olduğu savunulan Avrupa kimliğinin tehdit altına girdiği de aşırı sağ parti sözcüleri tarafından sıkça dile getirilmektedir. Tehdit yaratan yabancı istilası ve “Amerikan kültür emperyalizmi” karşısında Avrupa kültürünün nefsi-i müdafaa haklarından bahsedilirken, ırkçı tanımlamalara da yer verilmiştir(Betz,2003:201). Göç ve çokkültürlülük, Avrupa halklarını yok etmek için tasarlanmış daha geniş bir küreselleşme sürecinin unsurları olarak görülmektedir. Bu çerçevede AB projesi ve bütünleşme süreçleri de aşırı sağ siyasi kanadın boy hedefi haline gelmekten kurtulamamıştır. Üye devletlerin yetkilerini topluluğa devretmesi ve birliğin faaliyet alanlarının artması, daha fazla ülkenin birliğe kabul edilmesi gibi durumlar aşırı sağın oylarının artışına sebep olmaktadır(Yılmaz,2008:57-58).

2.3.1. Kimlik Sorunları ve Arayışlar

Batı’daki radikal hareketler farklı medeniyetlerin birbirlerine kaynaşmasına, imkânsız gözüyle bakmaktadırlar. Fakat meselenin daha önemli kısmı, Avrupa kültürünün diğer farklı kültürlerden üstünlüğünü saldırgan bir biçimde savunmasıdır. Batılı aşırı sağ partiler “farklılığı” tanımaktan ziyade farklı olanı “öteki” olarak tanımlamak eğilimindedir. Bu da başka bir sorunu tetiklemektedir. Bu partiler başarılı bir biçimde ulusal sınırlar içinde “tehlikeli ötekiler” yaratma konusunda

kayda değer bir potansiyele sahiptirler. Avrupa'daki radikal hareketlerin çok kültürlülüğe muhalefetlerini diğerlerinin liberal ve insani değerlere içkin Avrupa kültürüyle asla uyum gösteremeyecekleri gerekçesi üzerine inşa ettikleri görülmektedir(Mandacı,2012:54-55).

Avrupa birliği ve aday ülkeler arasında araştırmalar ve anketler yapan Eurobarometer, 2000 yılında yaptığı araştırmalar ile üye ülke vatandaşlarının kendi ulusal kimliklerine Avrupa kimliğine olan bağlılıklarından daha bağlı olduklarını, kendilerini ilk başta ulusal kimlikleriyle daha sonra Avrupa kimliğiyle tanımladıklarını ortaya koymuştur. Eurobarometer anketine göre, 2004 yılı sonu itibarıyla AB vatandaşlarının %47'si kendilerini hem AB vatandaşı hem de ülkelerinin vatandaşı olarak tanımlamıştır.%41'i ise sadece ülkelerinin vatandaşı olduğunu belirtmiştir. Yüz yüze görüşülenlerin %86'sı ülkeleriyle gurur duyarken, %68'i Avrupalı olmaktan gurur duyduğunu söylemiştir. Genel olarak insanlar, Avrupa'dan çok sırasıyla, ülkelere, bölgelerine ve şehirlerine bağlı olduklarını hissetmektedirler. <https://www.euractiv.com/section/elections/>). Bu durum bölgeden bölgeye farklılık gösterse de kıta geneline bakıldığında sağlam bir Avrupa kimliği inşasında başarılı olunmadığının göstergesidir.

Avrupa'da son yıllarda gözlemlenen kimlik temelli tartışmalarda, farklılıklara karşı oluşan tepkinin sadece göçmenlere karşı değil, Avrupa halklarının birbirlerine veya ülkelerinde daha önceden var olan azınlıklara karşı da gösterildiği görülmektedir. Bu çerçevede Avrupa'da aşırı sağın Avrupalı kimliğini zayıflatarak ülkelerin ulusal kimliğinin de tehlikeye sokacağını söylemek mümkündür.

2.3.2. Avrupa Bütünleşmesinin Yıpranması

İkinci Dünya savaşı sonrası Avrupa'da bütünleşme yönündeki çabaların üç etmene bağlı olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Birincisi, dünya sahnesinde ABD ve Sovyetler Birliğinin iki süper güç olarak ortaya çıkmaya başlaması karşısında duyulan rahatsızlıktır. İkincisi savaş sırasında ortaya çıkan yıkımı telafi etmek ve yeni bir askeri çatışma olasılığını ortadan kaldırarak, kalıcı bir barış ortamı oluşturma

yönündeki istektir. Üçüncüsü ise dünya genelinde, özgürlük, adalet ve barışın sağlanması yönünde duyulan istektir(Şen,2004:52).

Ekonomik ve siyasi anlamdaki birleşmeyi ve çıkar birliğini kısa sürede gerçekleştirdikten sonra bünyesinde yer alan farklı kültürde devletleri ortak bir Avrupa kültür değerleri etrafında birleştirmek ve bu devletleri bu değerlere entegre edebilmek amacıyla 1970'lerden sonra ortak kültür faktörüne daha çok önem verilmiş ve bu konuda bütünleştirici, somut adımlar atılmaya başlanmıştır. Bu tarihten sonra birlik Avrupa kültürünü vurgulayan politikalar üretmeye başlamış ve bünyesinde yer alan ayrı kültürden devletleri bütünleştirme hedefi koymuştur. Bunu da “farklılık içinde birlik” sloganıyla ortaya koymuş ve kültürler birliğinin ortak paydasını belirlemiştir(<http://www.euronion.com/events.php>).

Bu sayede Avrupa kimliğini sağlam bir zemine oturtma çabası, kıta içindeki ırkçı düşünceleri zayıflatarak ve buna uygun yasal düzenlemelerde bulunarak yaratılmaya çalışılmıştır. Fakat bu çabalar özellikle son dönemlerde artan ayrılıkçı düşünceleri bastırmakta yeterli olamamıştır. Bugün hala Belçika'da Flamanlar, İspanya'da Katalonya, Bask, Galiçya, Fransa'da Koriska, İtalya'da Kuzey-Güney ayrışması gibi örnekler henüz kıtada bir Avrupa kimliği oluşmadığının göstergelerindedir. Bu tip ayrılıkçı hareketlerin kendi ulus devletlerini inşa etme gayretlerinin Avrupa'nın gelecekte, siyasal birliği üzerinde negatif bir etkiye sebep olacağı düşünülmektedir.

Ayrılıkçı bölgelerin birliği ve bütünleşmeyi tehdit etmesi bir yana Avrupa göçmenlere ve Müslümanlara uyguladığı ayrımcı politikalarla da uzun yıllar oluşturmaya çalıştığı “farklılık içinde birlik” algısını da yıkmaktadır. Farklılıklara tahammülün tüm kıtada zayıfladığı görülmektedir. Aşırı sağ partilerin de yükselişe geçmesi göz önünde bulundurulursa Avrupa Bütünleşmesinin ciddi zarar görebileceği düşünülmektedir.

2.4. Ayrılıkçı Hareketlerin Avrupa Birliği'ne Etkileri

Tarihi, sosyolojik, toplumsal ve siyasal birçok etmenin bir araya gelmesi sonucu oluşan günümüz devletlerinin yapısı, yukarıda ele alınan örnek gelişmelerin

gösterdiği üzere sancılı bir duruma gelmiştir. Milliyetçiliğin reddedilmesi temeline dayalı olarak ortaya atılan bütünleşmiş bir Avrupa fikri, bugün derinleşen entegrasyon sürecinin ve küreselleşmenin bir sonucu olarak kültürel farklılığın, mili egemenliğin, yerel değerlerin bozulması karşısında kalkan olan milliyetçilikle karşı karşıya kalmıştır. Avrupa'da daha derin bir bütünleşmenin gerçekleşebilmesinin önünde en önemli engellerden birisi, bölgesel bölünmeler sonucunda elde edilen özerk yönetimlerdir. Bugün AB sınırları içerisinde bir özerk yönetim patlaması olmuştur, bu yönetimler sahip oldukları meclisleriyle, kendilerine ait anayasalarıyla siyasi açıdan oldukça etkili hale gelerek bağımsızlık isteklerini dile getirmeye başlamışlardır.

Avrupa bütünleşmesi, uzmanlar ve siyasi elitlerin çabalarıyla oluşturulmuş ve yaşatılmaya çalışılmış bir düşünce sistemidir. Bütünleşmenin pratikte ne olduğu, neler getirip neler götüreceği, halka yeterince anlatılmadığı için vatandaşlar zaman içerisinde AB'yi kendilerini fakirleştiren, ellerindeki hakları alan ve özerk yönetimleri güçlendiren bir yapı olarak görmeye başlamışlardır. Bu süreç içerisinde Avrupalılaştıran teknokrat topluluğu ile kendi ulusal toplulukları arasındaki bağlarda bir kopma yaşanmış ve bu kopuş ulusal topluluklarına kendisini daha yakın hisseden vatandaşlar için belirsiz bir gelecek korkusu yaratmıştır(Ünver Noi, 2007:87). Bu endişenin giderilmesi ve Avrupa inşasının gerçekleşmesi için ortaya atılan Avrupa Kimliği ise istenilen düzeyde benimsenmemiştir. Avrupa Anayasasının, Fransa ve Hollanda da yapılan referandum sonucunda reddedilmesi ve AB yasalarının üye devletlerin meclislerinde ucu ucuna kabul edilmesi bu durumun önemli bir göstergesidir.

Avrupa Birliği'nde bugün geline nokta en fazla tartışılan konulardan birisi “Avrupa Kimliği” konusudur. Bu konuyu önemli kılan neden ise Avrupa'nın nasıl bir geleceği olduğu ve “kimlik” olgusunun AB'yi bir arada tutacak bir öneme haiz olmasıdır. Birçok yazar ve politikacıya göre, AB ülkelerindeki vatandaşların AB'ye olan güvenirliliklerinin azaldığı ve bağlılığın zayıfladığı bir gerçektir ve bu süreç kimlik olgusunun yerleşmesiyle tersine dönecek ve AB'ye olan bağlılık artacaktır. Ancak yukarıda bahsedilen ayrılıkçı hareketlerin son yıllarda elde ettikleri

kazanımlarla birlikte kendi kimliklerini kabul ettirebilmenin mücadelesine girişmeleri Avrupa Kimliği'nin oluşturulma sürecini sekteye uğratmıştır.

Bir kimlikten söz ederken doğal olarak başkası ya da "öteki"nin tanımlanması kaçınılmazdır ve kimlik kendini diğerlerinden ayırt edici özelliklerden meydana gelir. Bu bağlamda Avrupa Kimliği'ne tarihsel bir zeminde göz attığımızda, öteki toplumlarla olan ilişki örgüsüne bağlı olarak gelişen ve değişen değer yargıları sonucunda ortaya çıkan bir anlayış göze çarpmaktadır. Kendi dışındakilere yönelik bir duruş mantığıyla var olan Avrupa Kimliği her zaman geçerli, belirgin ve kendisiyle özdeşleşen bir anlayışa sahip olamamıştır. Avrupa Birliği çerçevesinde ortak bir kimlik yaratmak için pek çok girişimde bulunulmuştur. Bu girişimlerin en önemlileri Avrupa Yurttaşlığı düşüncesi ile ortak bir Avrupa Anayasası yaratma fikri olmuş fakat bu girişimler daha öncede belirtildiği gibi sonuçsuz kalmıştır. Bu başarısızlığın en önemli sebebi Avrupalılık bilincinin henüz yerleşmiş olmamasıdır(Dieter, 2005:7). Bu bağlamda milliyetçilik fikrinin Avrupa'da son yıllarda tekrar yükselişe geçmesi ve mikro milliyetçiliklerin canlanması, Avrupa'ya göre öteki'nin tanımlanmasından ziyade, yerel farklılıkları ön plana çıkaran kimlik tanımlamalarını ortaya çıkarmıştır. Bu durum ortak değerlerin belirlenmesinin zor olduğu karmaşık değerlere sahip bir Avrupa ortaya çıkarmıştır. Bugün itibariyle Avrupa'da azımsanmayacak bir nüfus kendi yerel kimliğinin kabul edilmesi mücadelesi vermektedir ve bu durum Avrupa Kimliği'ni ikinci plana itmiştir.

Siyasal entegrasyon açısından önemli sorunlarla karşı karşıya olan Avrupa Birliği, ekonomik entegrasyon alanında oldukça önemli yol kat etmiştir. Bugün AB, ekonomik anlamda sınırların olmadığı, geçişlerin serbest olduğu, gümrüksüz ticaretin gerçekleştiği dünyadaki en büyük ekonomik birlik konumundadır. AB ekonomik anlamda ulus-devletlerin yetkilerini önemli ölçüde ellerinden almıştır. Bu yetki kaybı ulus-devletlerin finansal kaynaklarını eskisine oranla azaltmış, yeni bir refah politikası uygulanması gerektiğinde, ulus devletleri kendini finanse etmekten aciz duruma düşürmüştür. Bu durum sosyal problemlerin artmasına yol açmıştır. Ülkeler içerisinde zengin bölgelere doğru hem iktidarların tercihleri doğrultusunda hem de ekonomik gerekçelerle göçler yaşanmış, bu göçler ise Katalonya, Bask, Korsika,

İskoçya gibi bölgelerde yerel milliyetçiliğin canlanmasına neden olmuştur(<http://www.dw.com/tr/avrupadaki-bagimsizlik>). Yapılan göçlerle beraber yeniden gözden geçirilen toprak reformları yerlilerin refah kaybına neden olmuştur. Bu gelişme, yerel kimliklerin canlanmasına, kültürel ve ekonomik değerlerin korunması için verilecek mücadeleye kaynak teşkil etmiştir. Ayrılcı hareketlerin görüldüğü bölgeler ekonomik açıdan ya çok zengin ya da fakir ve bağımlı bölgelerdir. Avrupa Birliği ve uluslararası hukukta azınlık-insan hakları bağlamında yerel değerlerin korunmasını öngören uygulamalara birde bu etmenlerin tetikleyici rolünün eklenmesi, özerklik- ayrılcılık taleplerini canlandırmıştır.

Avrupa, son yıllarda küresel ekonomik rekabetin dayatmış olduğu ürün ve emek piyasalarında gereken reform çalışmalarını yapmakta bir hayli zorlanmaktadır. Bunun en önemli nedenleri AB'nin siyasal karar alma sürecindeki belirsizlikler ve birliğe yeni üye olan ülkelerin ekonomik durumlarıdır. Bölgesel ekonomik eşitsizlik, AB'nin tüm üyeleri bağlayacak ekonomik reformları gerçekleştirmesini olanaksız kılmaktadır. Bununla beraber Avrupa'da uzunca bir süredir devam etmekte olan ekonomik durgunluk ve her geçen gün artan işsizlik durumu söz konusudur. Bu durum birliğe yeni katılan doğu Avrupa ülkelerindeki ucuz işgücüyle birleşince daha da kötüye gitmiştir. Örneğin, Polonya önemli sayıdaki nüfusu ve ucuz işgücü potansiyeliyle Avrupa da dengeleri sarsmıştır. Ayrıca yeni yatırımcılar ve büyük firmalar Avrupa'da ki yüksek işçi ücretlerinden kurtulup kâr oranlarını yükseltebilmek için Güneydoğu Asya (Çin, G.Kore vb.) ülkelere yönelmişlerdir. Gelinen bu noktada refah döneminin tüm nimetlerinden faydalanmış Avrupalıların, sahip olduğu ekonomik ölçütleri yavaş yavaş yitiriyor olması, insanların AB'ye daha temkinli ve şüpheli bakmaya başlamasına neden olmuştur(<https://unu.edu/events/archive>). Özellikle Fransa ve Almanya'da hissedilen bu gelişmeler, siyasete de tesir etmiş ve Avrupa'da merkezi hükümetin gücünü korumak isteyen sağ görüş yükselmeye başlayarak iktidar koltuğuna oturmuştur. Ayrıca ekonomik açıdan çok iyi durumda olan Katalonya, Bask ve İskoçya gibi bölgelerde ayrılma yanlısı siyaset güç kazanmıştır. Böyle bir durumun varlığı kuşkusuz AB'nin geleceği açısından büyük bir çelişki yaratmaktadır. Avrupalılık bilincinin yükselerek AB'nin uluslar üstü siyasi bir yapı olarak dünya siyasetinde

yerini alması, mevcut ulus-devletlerin sahip oldukları siyasi gücün kırılmasına bağlıdır. Yani AB, siyasi elitlerin arzuladığı bir birlikteliğe ancak ulus-devletleri saf dışı bırakarak ulaşabilecektir. Oysa bugünkü siyasi gelişmelere bakılacak olursa Avrupa'nın kurucusu ve aynı zamanda dinamosu olarak kabul edilen ülkelerde, sağcı milliyetçi iktidarlar görev yapmaktadır. Bu bağlamda milliyetçilik düşüncesinin siyasette yükselen bir ivmeye sahip olduğu görülmektedir. Sağcı milliyetçi iktidarlar için milli kimliklerin ve merkezi devletin güçlülüğü esastır. Mevcut siyasi sistemin sona ermesi, zayıflaması ile başlayan belirsizlik dönemlerinde yeni bir kimlik ve dolayısıyla yeni bir öteki tanımlama mücadelesi ortaya çıkmaktadır ve kuşkusuz milliyetçi partiler böylesine bir ortamı başarıyla kullanabilmektedirler. Nitekim AB'de durum böyle olmuş, ulus-devletin yetkilerinin devredilmesi, Birleşik Avrupa'nın yaratılmaya çalışılması sırasında yaşanan siyasi belirsizlik ortamı milliyetçi söylemi kuvvetlendirmiştir.

Avrupa Birliği'nin bütünleşme-derinleşmesiyle ilgili yaklaşımlar göz önünde bulundurulacak olursa, ulus devletlerin bütün yetkilerini devrettiği bir Avrupa Birleşik Devleti'nin yaratılması bugünkü siyasi gelişmeler ışığında oldukça zor gözükmektedir. (Karluk, 2003:41) Zira devletler yetkilerini devretmek konusunda temkinli yaklaşmakta, yükselen milliyetçilik ve güç kazanan sağ siyasetin varlığı, ulus üstü bir Avrupa devletinin yaratılması yolunda önemli bir engel teşkil etmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AŞIRI SAĞ PARTİLERİN AVRUPA PARLAMENTOSUNDAKİ VARLIĞI VE FAALİYETLERİ

Avrupa Parlamentosu Avrupa genelinde siyasal eğilimin ne yönde olduğunu göstermesi açısından önem arz etmektedir. Avrupa aşırı sağ partileri ülkelerinde ulaştıkları oy oranlarına benzer oy alarak Avrupa Parlamentosu'nda koltuk kazanabilmektedirler. Avrupa Parlamentosu'nun kuruluşundan bu güne partilerin oy oranları ve aşırı sağ partilerin yükselişi ve Avrupa Parlamentosundaki etkileri bu bölümde incelenen konulardır.

3.1 Avrupa Parlamentosu ve İşleyişi

AP seçimlerinde oylama, ulusal düzeyde yapılmaktadır ve üye ülkeler nüfuslarıyla orantılı sayıda parlamenter seçmektedirler. Örneğin, Almanya en fazla sayıda (99) parlamenterini parlamentoya gönderirken, Malta en az sayıda (5) göndermektedir.

Tablo3.1. Avrupa Parlamentosu Ülke Bazlı Parlamenter Sayısı Dağılımı

ÜLKELER	1979	1981	1986	1994	1995	2004	2007	2009
Belçika	24	24	24	25	25	24	24	22
Danimarka	16	16	16	16	16	14	14	13
Almanya	81	81	81	99	99	99	99	99
İrlanda	15	15	15	15	15	13	13	12
Fransa	81	81	81	87	87	78	78	72
İtalya	81	81	81	87	87	78	78	72
Lüksemburg	6	6	6	6	6	6	6	6
Hollanda	25	25	25	31	31	27	27	25
B. Krallık	81	81	81	87	87	78	78	72
Yunanistan		24	24	25	25	24	24	22

İspanya			60	64	64	54	54	50
Portekiz			24	25	25	24	24	22
İsveç					22	19	19	18
Avusturya					22	19	19	18
Finlandiya					16	14	14	13
Çek Cum						24	24	22
Estonya						6	6	6
Kıbrıs Cum.						6	6	6
Litvanya						13	13	12
Letonya						9	9	8
Macaristan						24	24	22
Malta						5	5	5
Polonya						54	54	50
Slovenya						7	7	7
Slovakya						14	14	13
Bulgaristan							18	17
Romanya							35	33
AB Toplam	410	434	518	567	626	732	785	736

Kaynak: <http://www.europa.eu>. Erişim Tarihi 25.03.2018

AP seçimleri aynı zamanlarda tüm Avrupa'da yapılmaktadır. Fakat AP seçimlerinin usulü her üye ülkenin yerel yasalarında düzenlenmiştir. Bu sebeple, üye ülkeler farklı seçim sistemleri uygulayabilmektedirler. Belçika ve İtalya'da bölgesel seçim sistemi uygulanırken, İspanya, Lüksemburg, Danimarka, Fransa ve Avusturya'da ulusal, Almanya'da ise karma temele dayalı nispi temsil sistemi uygulanmaktadır. Ayrıca, her ülkede bir parlamenter temsil ettiği nüfus farklılık göstermektedir (Gümrükçü, 2007: 21).

Avrupa Parlamentosu Seçimlerinin Doğrudan Yapılması:

Avrupa Parlamentosunun üyeleri 5 yıllık dönemler boyunca hizmet ederler. AP'yi diğer parlamentolardan ayıran en önemli nokta, tarihteki doğrudan seçilen tek

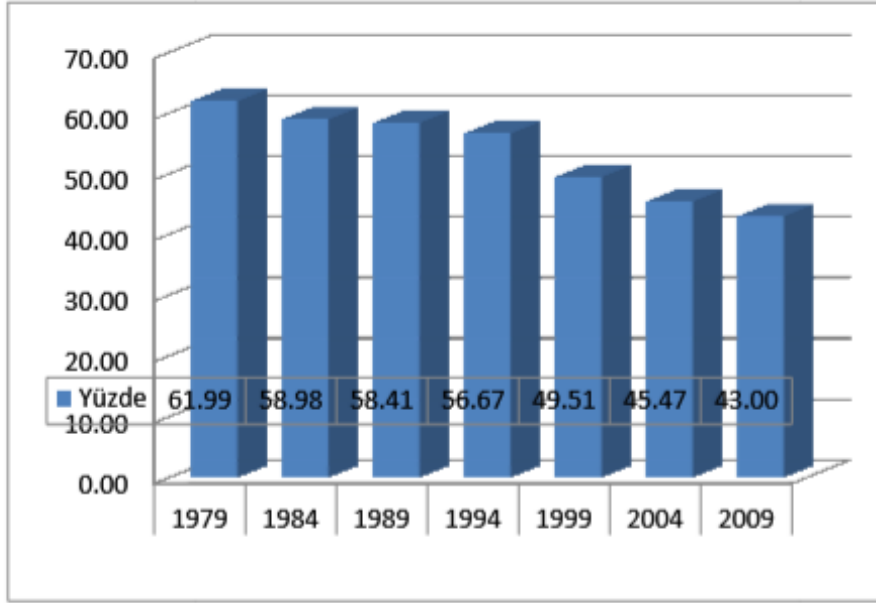
uluslararası parlamento olmasıdır. 1979 yılından bu yana AP parlamenterleri halk tarafından seçilirler. Seçimlerin doğrudan halkoyu ile yapılması konusunda ilk adım AET antlaşmasının 138. Maddesine dayanılarak atılmıştır. Bu konudaki ilk çalışma grubu 22 Ekim 1958 tarihinde kurulmuştur. Bu grubun hazırlamış olduğu taslak 17 Mayıs 1960'da Parlamento'da kabul edilip Konsey'e sunulmuştur. Kararın neticelenmesi ise 19 yıl sürmüştür (Demir, 2005: 5).

20 Eylül 1971'de imzalanan senette her üye devletin kendi ulusal düzenlemeleri çerçevesinde seçimleri gerçekleştirmesi, seçme ve seçilme yaşının yine üye ülkelerin düzenlenmesine tabi olması kararlaştırılmıştır (Westlake, 1994: 11). 1974 yılında Topluluğa yeni üyeleri İngiltere, Danimarka ve İrlanda'nın da katılımıyla devlet ve hükümet başkanlarının katıldığı bir zirve düzenlenmiştir. Bu zirvede, Avrupa Parlamentosu için doğrudan seçimlerin 1978 yılı içerisinde veya sonrasında yapılmasına karar verilmiştir (Noel, 1977: 27). İlk seçimler 7–10 Haziran 1979 tarihleri arasında yapılmıştır.

Doğrudan seçimlerin yapılmaya başlanmasıyla birlikte, Parlamento üyelerinin eleştirilen çifte görev zorunluluğu sona ermiştir. Parlamento üyeleri, çalışmalarını tam zamanlı olarak görev yapmaya başlamıştır. Ayrıca bu yenilikle birlikte, iktidardaki partilerin yanı sıra muhalif partilerden seçilme olasılığı yükselmiştir. Bu ilerleme, Avrupa düzeyindeki sorunlara yönelik hem çoğunluğun hem de azınlığın sesinin duyulması amacına da hizmet etmiştir.

Avrupa Parlamentosu Seçimlerine Siyasi Katılım:

Yine de, Avrupa Parlamentosu seçimlerine halkın katılımı istenilen düzeye ulaşmamıştır. Seçimlerin yapıldığı ilk yıl olan 1979'da katılım oranı % 63 iken, oran 1999'da %49,8'e, 2009 yılında ise %43'e düşmüştür. AB yönetiminin ulusal düzeyde daha kolay etkilenmesine ve AP seçimlerinin önemsiz olarak algılanmasına atıfta bulunmaktadır. Diğer yandan, vatandaşların siyasete ve siyasilere güvenmemeleri, bilgi ek memnuniyetsizlik sorunun kökeninde yatmaktadır. Belirtilen bu sosyolojik nedenlerin yanı sıra, üye devletlerin birçoğunda oy kullanma zorunluluğunu bulunmaması, ülke çapında gerçekleştirilen yerel ya da genel seçimlerle aynı gün yapılmaması, seçim gününün tatile denk gelmesi gibi engeller mevcuttur.

Grafik 3.1. Avrupa Parlamentosu Seçimlerine Genel Katılım Oranları

Kaynak: <http://www.europarl.europa.eu> Erişim Tarihi 25.03.2018

3.2 Avrupa Parlamentosu Siyasi Parti Gruplarının Oluşumu

Avrupa Parlamentosu'nda siyasi grupların oluşumu, partilerin grup kurabilmesine ilişkin yasal düzenlemeler parlamentoya giren partilerin etkili politika izleyebilmeleri açısından önemlidir. Özellikle aşırı sağ gruplar grup kurabildikleri ölçüde güçlerini artırmaktadır. Aşağıda bu düzenlemelere ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.2.1 Avrupa Parlamentosu İç Tüzüğünde Yer Alan Siyasi Parti Gruplarına İlişkin Düzenlemeler

Siyasi gruplarla ilgili düzenlemeler Avrupa Parlamentosu içtüzüğü'nün 30. ve 34. maddeleri arasında belirtilmektedir. Parlamento çatısı altında üyeler siyasi yakınlıkları bağlamında grup kurabilmektedirler. Grubu kuracak üyelerin siyasi yakınlıklarının Parlamento tarafından değerlendirilmesine gerek yoktur. Ancak, yalnızca bu varsayılan siyasi yakınlık grup üyeleri tarafından inkâr edildiği

durumlarda, Parlamento siyasi yakınlık olup olmadığı değerlendirir. Siyasi grupların, ulusal partilerden farklı yapısını korumak için bir grubun en az üye ülkelerin dörtte biri kadar sayıda ülkeden oluşması şartı getirilmiştir. Grup kurmak için gereken üye sayısı ise, en az 25'tir. Üye sayısının bu eşiğin altına düştüğü durumlarda ise, Parlamento Başkanı, Avrupa Parlamentosu Başkanlar Konferansı'nın onayıyla bir sonraki yasama oturumuna kadar grubun varlığını korumasına müsaade edebilmektedir. Bu durumdan yararlanabilmesi için, bu grup üye devletlerin en az beşte birini temsil etmeli ve bir yıldan fazla süredir faaliyet gösteriyor olmalıdır. Başkan, bu şartların kötüye kullanıldığına dair yeterli delilin bulunduğu durumlarda bu yetkisini kullanmamalıdır (<http://www.europarl.europa.eu/>).

Bir üye birden fazla siyasi gruba üye olamaz. Grup kurulduğunda, grubun adı, üyelerinin tam listesi ve büro üyeleri Başkan'a bildirilmelidir. Bu beyan, Avrupa Birliği Resmi Dergisi'nde yayınlanmalıdır.

Siyasi gruplar içtüzükte belirtilen görevleri de dâhil olmak üzere, Birlik faaliyetlerinin bir parçası olarak görevlerini yürütürler. Bu amaçla, Parlamento bütçesinden ayrılan ödenek, idari olanakları ve bir sekretaryanın siyasi gruba tahsis edilmesini kapsar. Büro ise; tedarik, uygulama ve izleme kurallarını ve bunlara ek olarak ilgili bütçe uygulama yetkileri ilgili kuralları belirler. Bu kurallar, siyasi grubun dağılması durumunda ortaya çıkabilecek idari ve mali sonuçlarını belirler(<http://www.europarl.europa.eu/>).

Gruplar arası ilişkiler:

Bireysel üyeler, kendi aralarındaki temas ve sivil toplumu teşvik amaçlı, belli konularda diğer siyasi grup üyeleriyle gayri resmi görüş alışverişinde bulunabilirler. Bu amaçla üyeler, gayri resmi gruplar kurabilir. Bu faaliyetler, Parlamento'nun veya organlarının resmi faaliyetlerinde karışıklığa neden olmayacak faaliyetler olmalıdır. Büro tarafından, belirtilen şartların karşılanması sonrasında grupların kurulmasıyla birlikte, siyasi gruplara lojistik destek sağlanarak faaliyetlerine olanak sağlanır. Kurulan siyasi gruplar, kendilerine tahsis edilen tüm desteği içtüzüğe uygun olarak beyan etmek zorundadır(<http://www.europarl.europa.eu/>).

Yasama meclisinde Sandalye dağılımı:

Yasama meclisinde Avrupa Birliği kurumlarının üyelerine, bağımsız üyelere ve siyasi gruplara paylaşılacak sandalyelerin düzenine Başkanlar Konferansı karar verir.

3.2.2 Siyasi Parti Gruplarının Önemi

Siyasi parti grupları, üç sebepten dolayı Avrupa siyasi yaşamının en önemli partizan aktörleri olarak görülürler. İlk olarak, bu grupları, 1979 yılından bu yana seçim bölgeleri ile bağlantıdadır. İkinci olarak, AP'nin başarıları ve yasama konusunda güçlenmesi, parti gruplarını AB siyasa yapımı sürecinin merkezine oturtmaktadır. Son olarak, parti grupları Parlamento'nun işleyişinde önemli fonksiyonlara sahiptir. Tıpkı yerel düzeydeki parti grupları gibi görev dağılımı, komisyonlara katılım, raporların dağılımı, konuşma süreleri gibi fonksiyonları vardır. 1953 yılından beri parlamenterler milli yakınlıkları yerine siyasi yakınlıklarına göre oturmayı tercih etmektedirler. İlk üç parlamenter grup Sosyalistler, Liberaller ve Hıristiyan Demokratlardı. Bu “kulüp” daha sonra Muhafazakârlara, Komünistlere, Gaulistlere (1965–1973) de kapılarını açmıştır. Daha sonra bu kulübe, çevreciler ve Avrupa şüpheciler de katılmıştır.

3.2.3 AP'de Temsil Açığı

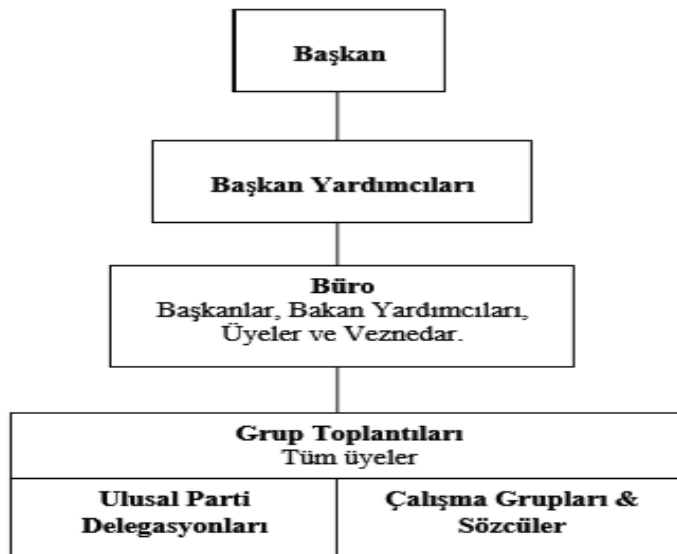
Temsil açığı, sadece Birliğin demokrasi açığı sebebiyle değil, ayrıca, Avrupa parti sisteminin ya da çok katmanlı parti sisteminin var olmamasından kaynaklanmaktadır. Fitzmaurice, 1975 yılında AB düzeyinde siyasi parti sisteminin oluşturulması için yeni bir parlamenter yapının kurulması gerektiğini vurgulamıştır. “Avrupa partileri”, ulusal arenalar ile Avrupa arenası arasında arabuluculuk fonksiyonunu yerine getirmelidir. Bu bağlamda, Avrupa düzeyindeki partiler yapısının güçlenmesi, Avrupa parti sisteminin meşruiyet açığının azalmasına katkıda bulunmaktadır. Bu oluşumlar, Avrupa parti sistemi ile vatandaşlar arasındaki bağlantıyı kurarken, Avrupalı seçmen fikrinin oluşmasını da sağlar(Andeweg, 1995: 64).

3.2.4 Siyasi Parti Gruplarının Organizasyonel Yapısı

Parti grupları bazı siyasi ve mali haklara sahiptirler. Parlamento'nun bütçesinden mali destek almaktadırlar. Parti gruplarına sağlanan fon AP bütçesinin % 10'undan fazladır. Gruplara sağlanan fon, grupların üye sayısı ile orantılıdır. Sağlanan bu fon Avrupa seçim kampanyalarında kullanılamaz. Parti gruplarının 1979 yılından itibaren Parlamento'nun resmi personelinden ve parlamenterlerin kişisel yardımcılarında farklı olarak kendi personelleri vardır. Parlamento'nun personel sayısı ile ilgili kesin kuralları mevcuttur. Bir parti grubunun toplam personel sayısı toplam üye sayısından fazla olamaz(Raunio, 1999: 185).

Uygulama prosedürlerine göre, parti grupları önemli bir pozisyona sahiptir. Komitelere atama yapma (Kural 137), parlamento içi başkanlık makamları (Kural 13) ve konuşma süreleri (Kural 106) gruplar arasında sayısal oranlara bakılarak belirlenir. Konsey'e ya da Komisyon'a sesli soru yöneltmek (Kural 40), belli bir konu ya da acil önem taşıyan bir konu üzerinde tartışma başlatmak (Kural 47) örneğinde olduğu gibidaha önceden parlamenterlerin sahip oldukları bazı bireysel haklar ise, parti gruplarına verilmiştir (<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/>)

Şekil 3.1.Avrupa Parlamentosu Siyasi Parti Gruplarının İçyapısı

Kaynak: Raiuno, 1999: 189.

AP parti gruplarının başkanlık makamı başkan, başkan yardımcıları, veznedar gibi görevlilerden oluşmaktadır. Grup başkanları parti gruplarının adına konuşabilmekte ve resmi parlamento toplantılarında gruplarını temsil edebilmektedirler. Başkanlık makamının gücü ve büyüklüğü grubun büyüklüğüne ve parti yapısına göre değişiklik göstermektedir. Başkanlık makamını oluşturan diğer görevliler ise toplam üye sayısına ve kullanılan dil sayısına göre farklılık göstermektedir. Gruplar kendi başkanlarını seçer ve başkanlık süresi her parti grupta değişiklik gösterebilir. Grup başkanı, Başkanlar Konferansında tüm grubu temsil eder. En önemli grup içi yapı ise, Büro'dur. Büro, başkan, başkan yardımcıları, üyeler ve veznedardan oluşur. Grup içi organizasyondan ve yönetimden sorumludur. Büro personeli, grubu oluşturan ulusal partilerin delegasyonlarının büyüklükleri oranına göre dağıtılır. Uygulamada, ulusal parti başkanları doğrudan Büro'nun üyesi olurlar (Westlake, 1994: 15).

Grup Toplantıları:

Tüm üye parlamenterlerin katılabildiği grup toplantıları grup içi konsensüs sağlama konusunda büyük önem taşımaktadır. Gruplar genellikle genel toplantılar öncesi Brüksel'de ve genel toplantı sırasında Strasburg'da toplanırlar. Grup toplantıları, parlamenterlerin kişisel görüşlerini ifade etmeleri açısından önem taşır. Aynı zamanda grup toplantıları, parlamenterler için çeşitli komitelerde nelerin konuşulduğunu takip etme fırsatını da sunmaktadır. Oy verme öncesi kararsız olan parlamenterler, grup arkadaşlarının görüşlerini göz önünde bulundurlar. Bu bağlamda, Brzinski'ye göre kararsız parlamenterlerin karar alma süreçlerinde grup toplantıları önemli bir yer tutmaktadır. Diğer yandan, her ne kadar parlamenterler gruplarından farklı yönde oy verme konusunda serbest olsalar da, beklenilmedik bir biçimde gruptan farklı yönde oy kullanmak grup içinde negatif görüşlerin yükselmesine sebep olabilir. Bu durumla yüzleşmemek için, parlamenterler oylama öncesi yapılan grup toplantıları sırasında kendi görüşlerini açıklama fırsatını değerlendirirler (Brzinski, 1995: 149).

3.2.5 Grupların Siyasi Yönelimleri

Parti gruplarının siyasi yelpazede nerede yer aldıklarını belirlemek bu konudaki kriter ve araç eksiklikleri sebebiyle güçtür. Avrupa Birliğinde parti siyaseti iki farklı düzeyde yürütülmektedir. Ulusal düzeyde, ulusal, bölgesel ve yerel seçimler yapılır. Ulusüstü düzeyde ise, ulusal partiler AP’de sandalye sahibi olabilmek için yarışır. Oy kullanma, siyasaların temsili ve seçim kampanyalarının yürütülmesi gibi faaliyetler ulusal partiler tarafından üstlenilmektedir. Ulusal partiler bir araya gelerek AP içinde yer alan siyasi parti gruplarını oluştururlar. Avrupa Parlamentosu’nun geçmişine bakıldığında, parti sistemi içinde önemli ölçüde bir akışkanlık olduğu görülür. Ulusal partiler bağlı oldukları siyasi grupları sıkça değiştirirler. Siyasi parti grupları ise isimlerini ya da zaman içinde siyasi pozisyonlarını değiştirebilirler. 1979 ile 2010 yılları arasında yirmiden fazla siyasi parti grubunu kurulmuştur. Son yıllarda Parlamentodaki Avrupa şüpheli parlamenterler sayıca artmıştır. Bu aynı zamanda, üye ülkelerde artan Avrupa şüpheliğinin bir göstergesi kabul edilir. Son yapılan 2009 seçimlerinde, aşırı sağın önemli bir destek kazandığı görülmektedir. Hollanda, Avusturya, Danimarka, Finlandiya ve Birleşik Krallık gibi önceden aşırı sağ partilerin güçlü olmadığı ülkelerde, bu partiler güçlerini arttırmıştır(<http://tr.euronews.com/avrupada/asiri/sag>).

3.2.6 Parlamenterler

Parlamenterler, hem ulusal düzeydeki partilerinin hem de Avrupa Parlamentosu düzeyindeki parti gruplarının ihtiyaçlarına yanıt vermek zorundadırlar. Bunu sonucunda, “çifte görev sorunu” ve parti için grup disiplini ve uyumunu sağlama problemleri doğmaktadır. Parti içi uyum sorunu aşmak, 27 üye ülkenin ulusal koşullarına göre değişen parti sayılarıyla daha da güç hale gelmektedir. Ulusal düzeyde görülen bu hareketlilik, AP siyasi gruplarını da etkilemektedir. Bu değişiklikler sonucunda, siyasi gruplar bölünebilir, yeni oluşumlar kurulabilir ya da dağılırlar. Siyasi gruplar, AP sırasında parti manifestolarını yayınlılar. Bu manifestolar, parti gruplarının kimliklerini ve işlevlerini oluşturmakta önemli role sahiptir (Brzinski, 1995: 151).

AP’de görev yapan parlamenterlerin önemli bir çoğunluğu siyasi tecrübe sahibidir. Örneğin, 1999–2004 parlamento döneminde (beşinci dönem) parlamenterlerin % 28’i ulusal parlamentolarda görev alan kişilerdir. 2004–2009 döneminde ise (altıncı dönem) bu oran % 36,6’ya yükselmiştir. Beşinci dönemin % 10,2’si ve altıncı dönemin % 16’sının bakanlık düzeyinde siyasi tecrübesi bulunmaktadır. Beşinci dönemde altı, altıncı dönemde ise 11 parlamenter devlet başkanlığı ya da başbakanlık yapmış kişilerdir.

Parlamenterler İçin Karar Verme Süreci:

AP içinde parlamenterlerin hangi şartlara bağlı olarak oy kullandıkları konusu tartışmaya açıktır. Fakat genel olarak kabul gören bir tespite göre, parlamenterler “bilgi açığı” sorunu yaşamaktadırlar. Parlamenterler, karar verme aşamasında zaman ve kaynak açısından sınırlandırılmışlardır. Genellikle yüksek teknik bilgi gerektiren ve kendi uzmanlık alanlarının dışındaki konularda oy vermektedirler. Böyle konularda karar verirken, parlamenterler genel olarak, bu konuda yetkin bilgiye ve birikime sahip diğer parlamenterlerin seçimlerine kulak vermektedirler. AP içinde o konularda yetkin parlamenterlerden oluşturulan komiteler, bilgi açığının kapatılması amacına hizmet etmektedir (McElroy, 2006: 6).

O konuda yeterli bilgiye sahip olmayan parlamenterler, komitelerden gelen bilgi akışının dışında ayrıca, kendi politikalarına benzer yönde politik hedeflere sahip diğer parlamenterlerin hangi yönde oy kullanacağını da değerlendirirler. Diğer yandan, Parlamenterler bir siyasi parti grubuna dâhil olsalar da, seçildikleri ulusal bölgenin temsilcileridirler. Dolayısıyla, o seçim bölgesinin isteklerini ve ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurmaları zorundadırlar. Bu bağlamda, parlamenterlerin bir siyasi gruba dâhil olmak konusunda uzlaşmış diğer ulusal parti delegasyon üyeleriyle benzer yönde oy kullanması beklenir. Bu mantıkla, komitede yer alan farklı ulusal parti delegasyonlarından gelen fakat aynı parti grubunda olan uzmanların ortak siyasa belirlemeleri beklenir. Siyasa uzmanları, farklı ulusal partilerden olsalar bile birlikte çalışmalı ve uzlaşmalıdırlar. Aksi halde, verilecek kararı etkileme güçleri azalacaktır. Ayrıca, komite üyeleri sayıca tüm parti grubu üyelerinden az oldukları

için bir araya gelip ortak nokta belirlemeleri, tüm grubun oturumlarda bir araya gelip ortak nokta belirlemelerinden daha kolay olmaktadır(<http://www.eurolibnet.eu>).

Sonuç olarak, siyasi parti gruplarının siyasi pozisyonları parlamenterlere yukarıdan empoze edilmez. Fakat bu gruplar ortak noktaların belirlenip komitede ifade edilmesi için gereken dış çizgiyi belirlemektedirler. Bu durum, karar alım süreçlerinde siyasi parti gruplarının oynadığı rolü ve önemlerini ifade etmektedir. Başarılı bir şekilde sağlanan parti disiplinin olmadığı durumlarda bile siyasi parti gruplarının parti uyumunu sağladığını görebiliriz (McElroy, 2006: 8). Bu da parti gruplarının karar alım süreçlerinde ulusal partilerden daha farklı bir rol oynadığını göstermektedir. Ulusal düzeyde olduğu gibi yukarıdan aşağıya hiyerarşik bir yapıdan ziyade, parti grupları benzer öncelikleri olan parlamenterlerin aynı çatı altında toplandığı bir yapı gibidir.

Parti uyumunun arkasındaki sebep konusunda tartışmalar vardır. Bazılarına göre siyasi parti grupları üyelerini disipline etme gücüne sahiptir ve onları partinin çizgisini takip etme konusunda zorlayabilir. Fakat, parti gruplarının ulusal partiler gibi geleneksel araçlara sahip olmadığı görülür. Örneğin, siyasi grupların bireysel üyelerinin bir daha seçilmelerini engelleme amacıyla seçim listelerinden çıkarmak gibi bir baskı aracı yoktur. Parti listelerini hazırlayanlar ulusal partilerdir. Parti gruplarının güçleri son yıllarda artış gösterse de, ulusal parlamentolardaki partilere oranla yapısal ve organizasyonel olarak zayıf kalmaktadırlar. En önemlisi, parti grupları egemen siyasi partilerden oluşmaktadırlar. Bu durum, parti gruplarının onları oluşturan parçaları bir arada tutmalarını zorlaştırmaktadır.

3.3 Avrupa Parlamentosu Seçimleri

Avrupa Parlamentosu seçimlerinin yıllara göre incelenmesi, ülkelerin siyasi tercihlerini anlayabilmek açısından önemli veriler sağlamaktadır. Aynı zamanda bu verilerin sağladığı bilgilerle ülkelerin seçime katılım oranları görülebilmektedir. Bu bilgiler (katılım oranları) Avrupa Parlamentosu'na olan ilgiyi göstermektedir. Bu bölümde yıllara göre seçim oranları incelenmiştir.

3.3.1 1979 Seçimleri

Dokuz üye devletin katıldığı 1979 seçimlerine bakıldığında katılımın en az olduğu ülkeler İngiltere (yüzde 32.35) ve Danimarka (47.82). Katılım oranlarının diğer yedi ülkede yüzde 50'nin üzerinde olduğu görülmektedir. En yüksek katılım ise sırasıyla Belçika, Lüksemburg ve İtalya'da gerçekleşmiştir.

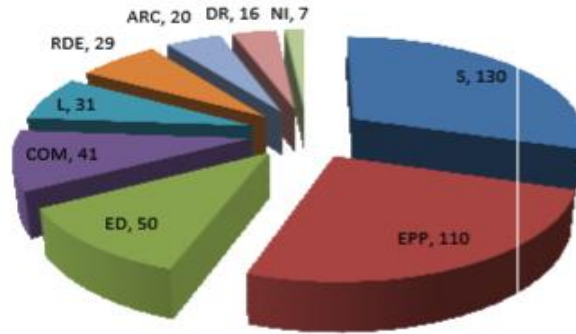
Tablo3.2. Ükelere Göre Sandalye Sayıları

Ülke	Sandalye Sayısı	Ülke	Sandalye Sayısı
Fransa	81	Batı Almanya	81
İtalya	81	Britanya	81
Hollanda	25	Belçika	24
Danimarka	16	İrlanda	15
Lüksemburg	6		

Kaynak: Raiuno, 1999: 192.

3.3.2 1984 Seçimleri

1984 seçimlerini galibi 130 üyesiyle Sosyalistler grubu olmuştur. Hemen ardından ikinci olarak 110 üyeye Avrupa Halk Partisi (EPP) takip etmiştir. Avrupalı Demokratlar 50, Komünistleri ise, 41 sandalye sahibi olmuşlardır. Fransız Milli Cephe ve İtalyan Sosyal Harekâtı, 16 üye ile Parlamento içinde sekizinci grup olan Avrupa Sağ grubunu kurmuştur. 1986'da İspanya ve Portekiz'in katılımıyla, Sosyalist Grup 42 sandalye daha kazanmıştır. Avrupalı İlerlemeci Demokratlar Grubu'nun adı Avrupa Demokratlar İttifakı olarak değişmiştir (McElroy, 2006: 10).

Grafik 3.2. Avrupa Parlamentosu 1984 Seçim Sonuçları

Kaynak: <http://www.europarl.eu>. Erişim Tarihi 25.03.2018.

3.3.3 1989 Seçimleri

1989’da yapılan üçüncü AP seçimlerinin katılım oranı yüzde 58.41 olmuştur. Katılım oranları 9 ülkede düşerken 3 ülkede artmıştır. Katılım oranları Danimarka, Fransa, Hollanda ve İngiltere’de yüzde 50’nin altında gerçekleşmiştir. En yüksek katılım bir önceki seçimlerde olduğu Belçika, Lüksemburg, İtalya ve Yunanistan’da görülmüştür. En düşük katılım Fransa (yüzde 48.8), Hollanda (yüzde 47.48), Danimarka (yüzde 46.17) ve İngiltere’de (yüzde 36.37) gerçekleşmiştir. Bir önceki seçimlere göre katılım oranı en çok İrlanda’da artmıştır. İrlanda’da bir önceki seçimlerde katılım oranı yüzde 47.56 iken 89 seçimlerinde yüzde 68.28’e yükselmiştir. En büyük düşüşler ise İspanya (yüzde 68.52’den yüzde 54.71’e) ve Portekiz’de (yüzde 72.42’den yüzde 51.1’e) gerçekleşmiştir. Bu seçimlerde dikkat çeken iki nokta ise Fransa’da katılım oranının önceki seçimlerdeki yüzde 56.72’den yüzde 48.8’e düşmesi ve Almanya’da katılım oranının yüzde 56.76’dan yüzde 62.28’e çıkması olmuştur.

Tablo 3.3. 1989 Avrupa Parlamentosu Seçimleri Sonuçları

1979 Avrupa Parlamentosu Seçimleri Sonuçları (Toplam Milletvekili Sayısı:410)				
Grup Kısaltma	Grup	Milletvekili Sayısı	%	Ülkelere Göre Milletvekili

				Dağılımı
SOC	Sosyal Demokratlar	180	35%	Batı Almanya 31, Belçika 8, Danimarka 4, Fransa 22, İrlanda 1, İtalya 14, Lüksemburg 2, Hollanda 8, Britanya 46, Yunanistan 9, İspanya 27, Portekiz 8
EPP	Hristiyan Demokratlar	121	23%	Batı Almanya 32, Belçika 7, Danimarka 2, Fransa 6, İrlanda 4, İtalya 27, Lüksemburg 3, Hollanda 10, Britanya 1, Yunanistan 10, İspanya 16, Portekiz 3
LDR EUL	Liberal ve Liberal Demokratlar	49	9%	Batı Almanya 4, Belçika 4, Danimarka 3, Fransa 13, İrlanda 2, İtalya 3, Lüksemburg 1, Hollanda 4, İspanya 6, Portekiz 9
LU	Komünistler ve Aşırı Sol	42	8%	Danimarka 1, Fransa 7, İrlanda 1, İtalya 22, Yunanistan 4, İspanya 4, Portekiz 3
ED	Muhafazakârlar	34	7%	Danimarka 1, Fransa 7, İrlanda 1, İtalya

				22, Yunanistan 4, İspanya 4, Portekiz 3
G	Yeşiller	30	6%	Batı Almanya 8, Belçika 3, Fransa 8, İtalya 7, Hollanda 2, İspanya 1, Portekiz 1
EDA	Ulusal Muhafazakârlar	20	4%	Fransa 13, İrlanda 6, Yunanistan 1
DR	Aşırı Sağcı Milliyetçiler	17	3%	Batı Almanya 6, Belçika 1, Fransa 10
RWB	Yeşiller ve Bölgeçiler	13	3%	Belçika 1, Danimarka 4, Fransa 1, İrlanda 1, İtalya 3, Britanya 1, İspanya 2
NI	Bağımsızlar	12	2%	Fransa 1, İtalya 5, Hollanda 1, Britanya 1, İspanya 4

Kaynak: <http://www.europarl.eu>. Erişim Tarihi 25.03.2018.

Tablo 3.4.1989 Avrupa Parlamentosu Seçimleri Ülkelere Göre Sandalye Dağılımı

Ülkelere Göre Sandalye Sayıları			
Ülke	Sandalye Sayısı	Ülke	Sandalye Sayısı
Fransa	81	Batı Almanya	81
İtalya	81	Britanya	81
Hollanda	25	Belçika	24
Danimarka	16	İrlanda	15
Lüksemburg	6	Yunanistan	24

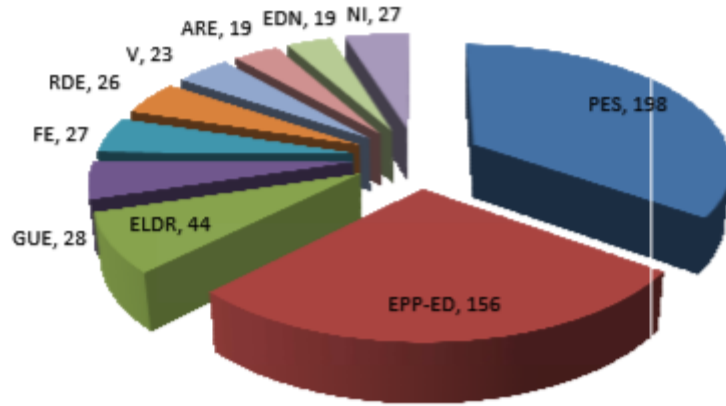
İspanya	60	Portekiz	24
---------	----	----------	----

Kaynak: Raiuno, 1999: 194.

3.3.4 1994 Seçimleri

Avrupalı Sosyalistler Partisi grubu (PES) 198, EPP ise 157 sandalye sahibi olmuştur. Genişleme sebebiyle düşmüştür. Liberaller 43, Yeşiller 23ve Avrupa Demokratik İttifak 26 üye ile gruplarını kurmuşlardır. Dört yeni grup kurulmuştur: Avrupa Radikal İttifak (ERA) 19 üye, Avrupa'nın Milletleri Birliği (UEN) 19 üye, Avrupa Birleşik Solu Konfederal (GUE) 28 üye, Forza Avr yer almaktaydı. Avusturya, Finlandiya ve İsveç'in 1995'te Birliğe katılmasıyla birlikte, PES'in üye sayısı 221'3, EPP'nin 173'e, Liberaller'in 52'ye, GUE'nin 31'e ve Yeşillerin 25'e yükselmiştir.

Grafik 3.3. Avrupa Parlamentosu 1994 Seçim Sonuçları

Kaynak: <http://www.europarl.eu>. Erişim Tarihi 25.03.2018.

3.3.5 1999 Seçimleri

1999 seçimlerinde katılım oranı 15 üyeli Birlikte düşmeye devam etmiştir ve genel katılım oranı yüzde 49.51'e düşmüştür. Katılımın yüzde 50'nin altında gerçekleştiği ülke sayısı önceki seçimlere göre 4 iken bu sayı 4 ülke daha artarak 8 (Almanya, Fransa, Hollanda, İngiltere, Portekiz, İsveç, Avusturya ve Finlandiya) olmuştur. Önceki seçimlere göre yalnızca Belçika, İrlanda, İspanya ve Portekiz'de katılım oranlarında artış görülmüştür. En büyük düşüşler Finlandiya (yüzde 57.6'dan yüzde 30.16'ya), Avusturya (yüzde 67.73'ten yüzde 49.4'e), Almanya (yüzde 60.02'den yüzde 45.19'a) ve İngiltere'de (yüzde 36.43'ten yüzde 24'e) görülürken en büyük artış İrlanda'da (yüzde 43.98'den yüzde 50.21'e) yaşanmıştır. Katılımın en yüksek olduğu ülke, yüzde 91.05 ile Belçika olurken, katılımın en düşük gerçekleştiği ülke yüzde 24 ile İngiltere olmuştur.

Tablo 3.5. 1999 Avrupa Parlamentosu Seçimleri Ülkelere Göre Sandalye Dağılımı

Ülkelere Göre Sandalye Sayıları			
Ülke	Sandalye Sayısı	Ülke	Sandalye Sayısı
Fransa	87	Almanya	99
İtalya	87	Britanya	87
Hollanda	31	Belçika	25
Danimarka	16	İrlanda	15
Lüksemburg	6	Yunanistan	25
İspanya	64	Portekiz	25
Avusturya	21	Finlandiya	16
İsveç	22		

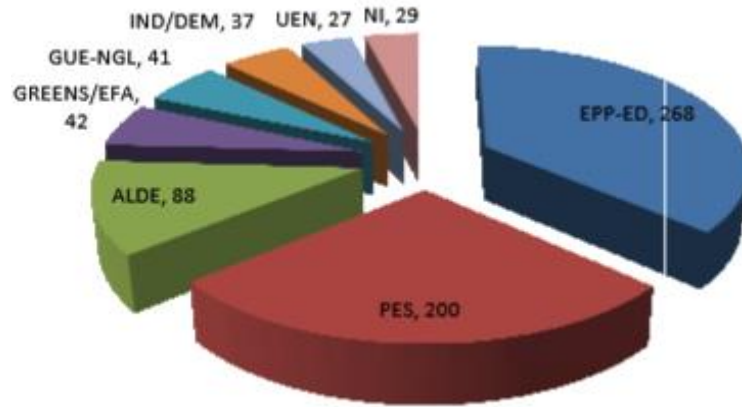
Kaynak: Raiuno, 1999: 196.

3.3.6 2004 Seçimleri

Mayıs 2004'te gerçekleşen genişlemeyle birlikte Parlamento'ya 162 üye katıldı. Haziran 2004 tarihinde gerçekleşen seçimlerin sonucunda, EPP-ED 268 üye ile Parlamento'daki üstünlüğünü koruyabilmiştir. PES ise 200 sandalyenin sahibi olmuştur. Avrupa için Liberal ve Demokratlar İttifakı Grubu (ALDE) 88, Yeşiller/Avrupa Bağımsız İttifakı Grubu 42, Avrupa Birleşik Solu/Nordik Yeşil Solu Konfederal Grubu (GUE/NGL) 41, Avrupa şüpheli grup IND-DEM ise 37 sandalye sahibi olurken, bağımsız üye sayısında önemli bir artış gözlenmemiş ve 29 bağımsız üye yer almıştır. Parlatentonun en küçük grubu 27 üye sayısı ile Avrupa Milletleri Birliği (UEN) olmuştur.

1 Ocak 2007'de Bulgaristan ve Romanya'nın katılımı sonrası Parlatentoda sekizinci grup olan Kimlik, Gelenek ve Egemenlik Grubu (ITS) kurulmuştur. Aşırı sağcı öğelerin bir araya getirdiği bu grup, 7 üye ülkeden 20 sandalyenin sahibiydi. Fakat 14 Kasım 2007'de 5 üyenin partiden ayrılması sonucu grup dağılmıştır.

Grafik 3.4. Avrupa Parlatentosu 2004 Seçim Sonuçları

Kaynak: <http://www.europarl.eu>. Erişim Tarihi 25.03.2018.

3.3.7 2009 Seçimleri

Genel katılım oranı yüzde 43 olarak gerçekleşmiştir. En yüksek katılım Lüksemburg (yüzde 90.75) ve Belçika'da (yüzde 90.39) olmuştur. En düşük katılım Slovakya (yüzde 19.64) ve Litvanya'da (yüzde 20.98) görülmüştür. Litvanya'daki bu sonucun nedenlerinden biri Litvanyalıların sekiz ay içinde üçüncü kez oy kullanmak zorunda kalmasıdır. Litvanyalılar Ekim 2008'de parlamento seçimlerine, Mayıs 2009'da ise başkanlık seçimlerine katıldılar. Katılım oranı önceki seçimlere göre en çok artan ülke yüzde 17.1'lik bir artış oranıyla Estonya olmuştur. Estonya'da bu seçimlerde e-oylama uygulaması denenmiştir. En büyük düşüş Litvanya'da yaşanmıştır. Düşüş oranı yüzde 27.4'tür. Fransa, İtalya, Belçika, Yunanistan ve İspanya bugüne kadar katıldıkları AP seçimlerinde en düşük katılım oranlarını yaşamıştır. Danimarka ise AP seçimlerindeki en yüksek katılımı gerçekleştirmiştir. Danimarka'da AP seçimleriyle aynı anda bir referandum düzenlenmiştir. Letonya'da katılım bir hayli artmıştır. Letonya'da AP seçimleri ile yerel seçimler birlikte yapılmıştır. Bu ülkede ayrıca ülkenin Letonya vatandaşı olmayan ve ulusal seçimlerde oy kullanma hakkı bulunmayan Rus vatandaşlarına ilk kez AP seçimlerine katılma hakkı verilmiştir. AB-15 ülkelerinin katılım oranı ortalaması yüzde 53.39 iken AB'ye 2004'te katılan 10 yeni üyenin katılım oranı ortalaması yüzde 39,8'dir. Sekiz Orta Avrupa ülkesinin ortalaması ise yüzde 31.95'tir.

3.3.8 2009-2014 Seçimleri

Avrupa parlamentosu 2014 seçimlerine bakıldığında ilk olarak incelenmesi gereken durum, AB ortalamasının %42,61 olmasıdır. Bu oranın 2009 seçimleriyle neredeyse aynı olması, seçime gösterilen katılım oranının değişiklik göstermemesi dikkat çekmektedir. Seçim süresi boyunca ve daha öncesinde ekonomik krizlerden büyük oranda etkilenen ülkelerin katılım durumları incelendiğinde Yunanistan %59, İtalya %57, İrlanda %52 ve İspanya %43'lük katılım göstermişlerdir. Bu ülkelerin 2009 seçimlerine göre kıyaslandığında Yunanistan hariç diğer ülkelerde düşüş gözlemlenmiştir. Litvanya'nın katılım oranının (%47) AB ortalamasından yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hırvatistan'ın AB'ye en son katılan ülke olması ve bundan dolayı katılım oranının yüksek olması beklentisi başarılı sonuçlanmamıştır.

Hırvatistan'ın katılım oranı %25 de kalmıştır. Bu katılım oranları gösteriyor ki; AP'ye olan ilginin günden güne azalma eğiliminde olmasıdır.

Tablo 3.6. AP Seçimlerinin Sonuçları

Parti Adı	Sandalye Sayısı	Yüzdesi
Avrupa Halk Partisi Grubu (Group of the European People's Party-EPP) (Christian Democrats)	221	29,43
AP Sosyalistler ve Demokratlar İlerici İttifakı Grubu (Group of the Progressive Alliance of Socialists and Democrats in the European Parliament-S&D)	191	25,43
Avrupalı Muhafazakârlar ve Reformistler (European Conservatives and Reformists-ECR)	70	9,32
Avrupa için Liberaller ve Demokratlar İttifakı (Alliance of Liberals and Democrats for Europe/ALDE)	67	8,92
Avrupa Birleşik Solu/Nordik Yeşil Solu (European United Left/Nordic Green Left/GUE/NGL)	52	6,92
Yeşiller/Avrupa Özgür İttifakı (The Greens/European Free Alliance-Greens/EFA)	50	6,66
Avrupa Özgürlük ve Doğrudan Demokrasi Grubu (Europe of Freedom and Direct Democracy Group EFDD)	48	6,39
Bağımsız Üyeler-bir siyasi gruba dahil olmayan üyeler	52	6,92
Toplam	751	100

Kaynak: <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/election-results-2014.html> (Erişim Tarihi: 30.03.2018)

3.4 Avrupa Parlamentosunda Aşırı Sağ Söylemlerde Bulunan Gruplar

Aşırı sağ partiler Avrupa Parlamentosu'na doğrudan etki etmelerinin yanında dolaylı yoldan da etki edebilmektedirler. Son yıllarda merkez sağda yer alan

partilerinde aşırı sağ rüzgârdan etkilendikleri ve söylemlerini de değiştirdikleri görülmektedir. Bu bölümde aşırı sağ söylemde bulunan partiler tarihsel gelişim süreçleri ile ele alınmıştır.

3.4.1 Avrupa Halk Partisi (Hıristiyan Demokratlar)

EPP siyasi yelpazenin merkez sağ kanadında yer almaktadır. Avrupa bütünleşmesi projesinin en başından bu yana çalışmalarını süreklilikle devam ettirmiş ve bu süreçte önemli roller üstlenmiştir. Kökleri, Robert Schuman, Alcide De Gasperi ve Konrad Adenauer gibi Birliğin kurucu isimlerine kadar uzanmaktadır. Federal yapıya sahip, ikincillik ilkesine dayanan güçlü bir Avrupa'ya ulaşmak EPP'nin ülküsüdür. 1976'da kurulan EPP, demokratik, şeffaf ve vatandaşlarına yakın bir Avrupa için mücadele etmektedir. Refah düzeyi yüksek bir Avrupa oluşumuna ancak sosyal bilincin yerleştiği serbest Pazar ekonomisinin teşvikiyle ulaşılabileceğini savunmaktadırlar.

EPP, aşırı sağ söylemin son yıllarda popülerlik kazanması ve Avrupalı seçmenden de ilgi görmesi sebebiyle tarihsel ve sosyolojik yapısı ile her ne kadar uyuşmasa da bu grupların ve partilerin etki alanına girmiştir. Neoliberal politikaların AP'de en büyük savunucularından olmasına rağmen aşırı sağ grupların neoliberalizm karşıtı konumlarına sert muhalefet edememektedir. Bu durumun başlıca sebebi Avrupa'da aşırı sağ söylemin politik alan açabilmesi ve tartışma konularını belirleyebilmesidir.

2007'de yeniden düzenlenen "Avrupa Düzeyinde Siyasi Partiler ve Fonlamaları" ile ilgili düzenleme tüm Avrupa düzeyindeki siyasi partilerin Avrupa Parlamentosu seçimleri için seçim kampanyaları yürütmelerine imkân tanımıştır. Bu sayede EPP, ulusal partilerle yakın ilişkiler yürüterek ilk kez Haziran 2009'da Avrupa genelinde bir kampanya yürütebilmiştir. Başarılı kampanya süreci, EPP'nin Avrupa Parlamentosu içindeki lider pozisyonunu korumasını sağlamıştır (http://www.eppgroup.eu/group/en/howwework_3.asp).

Merkez sağ partilerin oluşum geçmişi 1920'li yıllara kadar uzanır. Sosyalist partilerden farklı olarak, Hıristiyan Demokrat ve Muhafazakâr Pan-Avrupa

dayanışması, federal gelenekten gelmekte ve milli partilerin bir uzantısı gibidir. Birinci Dünya Savaşı'ndan çıkarılan dersler ve faşizm tehdidi liderler arasında milliyetçiliğin üstesinden gelebilmenin barışın sürdürülebilirliğinin tek yolu olarak görülmesine sebep olmuştur.

Hıristiyan Demokrat ideolojiye yakın fikirlerin bir araya gelmesi ilk kez, 1926 yılında Uluslararası Hıristiyan Demokrat Partilerin Sekreteryası'nın (SIPDIC) kurulmasıyla gerçekleşmiştir. Fakat faşizm hükümetler arası tansiyonu arttırmış, diktatörlerin güç ve intikam saplantıları sonucunda Hıristiyan Demokrat partiler arasındaki fikir birlikleri bozulmuştur. Yaşanan fikir ayrılıkları, sonuçta, İkinci Dünya Savaşı'nın çıkmasına sebep olmuştur.

1925 ile 1939 yılları arasında yaşananlar ve tecrübeler doğrultusunda, Avrupa'da yeni kurulan ve yeniden kurulan Hıristiyan Demokrat partiler, 1946'da kurulan Nouvelles Equipes Internationales (NEI)'in çatısı altında bir araya gelmiştir. Yeniden inşa ve uzlaşya dayanan bir anlayışla yola çıkan bu partiler gelecekte birleşmiş bir kıta vizyonuna sahipti. Hıristiyan Demokratlar merkez ve doğu Avrupa ülkelerinde komünist rejimler altında yasaklanmıştır. Bu yasaklamalardan kaçan parti temsilcileri Merkez Avrupa Hıristiyan Demokratlar Birliği'ni (CDUCE) kurmuştur. Kurulan Birliğin ana amacı; komünizmle savaşmak ve Sovyet etkisi altında olan ülkelerin demokratikleştirilmesiydi. Latin Amerika'daki siyasi mülteciler uluslararası bir ağın yaratılmasına katkıda bulundu(<http://www.epp.eu/about-us/history/>).

1950'lerin ortalarına gelindiğindeyse NEI' ye olan ilgi azalmıştır. Kömür ve Çelik Birliği ve Avrupa Ekonomi Topluluğu'nun kurulmasıyla, Hıristiyan Demokratlar arasında bulunan ortaklık Ortak Meclis ve Avrupa Parlamentosu'nda temsil çerçevesine kaymıştır. Avrupa Birliği'nin Hıristiyan Demokratları (EUCD) adı altında kendilerini ve ana amaçlarını yenilemişlerdir. EUCD, Avrupalı Hıristiyan Demokratlar Parlamenter grubu ve ulusal partilerle yakın ilişkiler geliştirmiş, düzenli olarak Avrupa vizyonunu genişletmiştir. 1979 yılında Avrupa Parlamentosu seçimlerinin halk oylamasıyla yapılacağı kararı, bu partileri Avrupa geneline hakim bir partinin çatısı altında toplama ihtiyacını daha belirgin hale getirmiştir.

Avrupa Halk Partisi'nin (EPP) resmi kuruluşu 1976 yılında Lüksemburg'da Belçika, Almanya, Fransa, İrlanda, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda'dan partilerin katılımıyla gerçekleşmiştir. Bu platformun ana amacı Avrupa Topluluğu bağlamında, bütünleşmenin teşvikiyle federal ve demokratik kurumlara sahip bir siyasi birliğin oluşturulması olarak açıklanmıştır. Partinin kurulmasıyla birlikte, Avrupa Topluluğu üyesi olmayan ülkelerde EUCD, Hıristiyan Demokratlar ve Muhafazakârlar arasında resmi bağ kurulması için baskısını arttırmıştır. Fakat EPP'nin Avrupa bütünleşmesi konusunda federal model üzerindeki güçlü ısrarı daha geniş bir Pan-Avrupa organizasyonu olan Avrupa Demokratik Birliğinin (EDU) kurulmasına sebep olmuştur (<http://www.eppgroup.eu/group/en/ourhistory.asp>).

EPP'nin siyasi ağırlığı EUCD'ye doğru kaymış ve her iki oluşuma üye olanlar EUCD'deki çalışmalarına daha fazla ağırlık vermeye başlamıştır. İspanya ve Portekiz'in 1986'da Avrupa Topluluğu'na katılmasıyla bu iki oluşumu birleştirme meselesi su yüzüne çıkmıştır. Fakat; Moskova'daki ve diğer doğu Avrupa ülkelerinin başkentlerinde çıkan devrimci hareketler, "büyük" EPP'nin oluşması fikrine engel oluşturmuştur. Dahası, EUCD'nin daha gevşek yapısı, Doğu Avrupa ülkelerindeki siyasi konjonktüre daha iyi uyum sağlamıştır. Bu sayede, post-komünist ülkelerde demokratik ilerleme ve siyasi arenanın demokratikleşmesi açısından ilerleme kaydedilebilmiştir.

1989'da yaşanan siyasi gelişmeler, EPP'nin mevcut pozisyonunu gözden geçirmesi ihtiyacını doğurmuştur. Berlin Duvarı'nın yıkılması ve Doğu ile Batı arasında yaşanan ideolojik çatışmanın sona yaklaşması ile uluslararası sistemde önemli değişiklikler yaşanmıştır. Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin halkının Federal Cumhuriyet'le birleşme ve demokrasi isteği çok netti. Aynı zamanda, kamuoyu da yön değiştirdi ve bu değişim Maastricht Antlaşması'nda Avrupa'nın siyasi tanımına da yansımıştır.

Nisan 1991'de EPP'nin parti ve hükümet liderleri İngiliz ve İskandinav Muhafazakâr partilere kapısını açarken, Hıristiyan Demokrasi EPP kimliğinin en önemli noktası olarak kalmaya devam edecekti. EPP'nin çoğunluğu yakalayıp fikirlerini gerçeğe dönüştürebilmesi için benzer yaklaşımlara sahip kişileri bir araya

getirmesi gerekiyordu. 1990'ların ilk yıllarında İspanya ve İskandinav ülkeleri Wilfried Martens başkanlığında partiye dâhil edilmiştir.

Merkez ve Doğu Avrupa ülkelerinin Avrupa Birliği'ne katılmaları neticesinde EUCD üyeliği üzerine yapılan tartışmalar önemini yitirmeye başlamıştır. Neticede, 1999 yılında EPP ve EUCD birleşmiştir. O tarihten itibaren, EPP birçok Avrupa Muhafazakâr parti temsilcilerini bünyesine kabul ederken, EDU eski önemini yitirerek 2002 yılında EPP'ye dâhil edilmiştir. EPP'nin gelişimi, merkez ve Doğu Avrupa ülkelerinin merkez-sağ partilerinin dâhil edilmesinin büyük ölçüde başarılı olduğunu göstermektedir. Yeni üyeler EPP'ye yeni boyutlar kazandırmıştır. 2009 yılı itibariyle EPP 72 üye partiye, 39 AB üyesi ve AB üyesi olmayan ülkeye ev sahipliği yapmaktadır.

1994 seçimleri öncesinde Avrupalı Demokrat Partileri'nin EPP'ye katılımıyla grubun adı Avrupa Halk Partisi-Avrupalı Demokratlar (EPP-ED) olarak değişmiştir. 2009 seçimlerinin ardından ise, Çek Sivil Demokrat Parti ve Birleşik Krallık Muhafazakâr Parti'nin Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu'nu kurmasının ardından grup Avrupa Halk Partisi (EPP) adına geri dönmüştür (<http://www.eppgroup.eu/Group/en/chronology02.asp>).

3.4.2 Avrupa için Liberal ve Demokrat İttifakı Grubu

İlk Liberal grup toplantılarının geçmişi 1974 yılına kadar uzanır. Liberal grup üyeleri toplantısı haftada bir olmak suretiyle düzenli bir hal almıştır. O günlerde Büro, grup liderinden ve genel sekreterden oluşmaktaydı. 1978 Ağustos ayında Peter Kallenberger idari işlerden sorumlu sekreter olarak atanmış ve Eylül 2010 tarihine kadar bu görevde kalmıştır. 1980 sonbaharında, Manfred Vohrer (Almanya), Portheine'in selefi olarak Grup Genel Sekreterliği'ne atanmıştır. Fakat, 1983'te Vohrer tekrar aday olmama kararı almış ve Almanya Federal Meclisi'ndeki görevini de bırakmıştır. Yerine Bjorn Elmquist (Danimarka) seçilmiştir. Elmquist'in başkanlığında üye sayısı 35'ten 50'ye yükselmiştir. 1991 Mayıs'ında Daniel Tarschys (İsveç) yeni grup lideri olarak seçilmiştir. Doğu Avrupa meselelerinde uzman olmasıyla hem Parlamentonun hem de Merkez ve Doğu Avrupa ülkelerinin

güvenini kazanmıştır. Bu sayede, grubun üye sayısı bu ülkelerden parlamenterlerin de katılımıyla artmıştır.

Tarschys'in 12 Nisan 1994'te yapılan Avrupa Konseyi Genel Sekreteri olarak seçilmesinden sonra, Liberal grubun liderliğini Sir Russell-Johnston (Birleşik Krallık) üstlenmiştir. 1999 yılında Lord Russell-Johnston, 1999–2002 dönemi için AP Başkanı olarak seçilmiştir. 2002'de Liberal Demokratlar Grubunun başkanlığı için Kristina Ojuland (Estonya) desteklenmiştir. Fakat Ojuland ülkesinde Dışişleri Bakanlığı makamına getirilmiştir. Aynı yıl, yedinci başkan olarak Matyas Eorsi (Macaristan) geniş destek kazanmıştır. Eylül 2009'dan bu yana gruba Anne Brasseur (Lüksemburg) başkanlık yapmaktadır (<http://www.alde-pace.org/index.php>).

1980'lerin ortalarına kadar grubun resmi adı "Liberal Grup" olarak kalmıştır. Fakat, "liberal" kelimesinin her dilde farklı bir karşılığının bulunması, grup üyelerini grubun adına açıklayıcı eklemeler yapmaya itmiştir. Buradaki amaç, grubun siyasi ideallerinin evrensel ve kesin suretle tanınır hale getirmektir. Uzun tartışmaların sonucunda, "Liberal, Demokrat ve Reformcular Grubu" (LDR) ismi üzerinde uzlaşmıştır. 20 Haziran 2005'te "Avrupa'nın Liberal ve Demokratları İttifakı" (ALDE), LDR Grubunun yasal varisi olmuştur. Adından da anlaşılacağı üzere, grup üyeleri demokrat ve liberal değerlere olan bağlılıklarını ve üye ülkeler arasında daha sağlam işbirlikleri yaratarak insan hakları konusunda daha güçlü bir Avrupa oluşturmak için kararlılıklarını ifade etmişlerdir.

Eski İsveç Ulusal Konseyi üyesi Peter Sager, 1984 ila 1991 yılları arasında Liberal grupta yer almıştır. İsveç Doğu Enstitüsü'nün kurucusu ve yöneticisi olan Sager, en önemli siyasi amacını totalitarizmin her türüyle mücadele etmek olarak belirlemiştir. Sager'in çoğulcu demokrasi inancını ve korkusuz mücadelesini ilk tanıyan komünist yaklaşımları olan Sosyalist Grup üyeleri olmuştur. Fakat, Sager, fikirsiz ve komünistlerden nefret eden biri olarak damgalandı. Diğer yandan, Parlamento'da büyük saygı görmüştür. Sovyetler Birliği'nde Mihail Gorbaçov Genel Sekreterlik makamına yerleşince, açıklık politikası ve yeniden yapılanmanın işaretleri daha belirgin hale gelmiştir. Sager, güçlü bir optimist olarak Avrupa Konseyi kapılarının merkez ve doğu Avrupa ülkelerine açılmasının yılmaz savunucu

haline gelmiştir. Sager'e göre, merkez ve doğu Avrupa ülkeleri komünizmden kurtulmaya karar verdikten sonra, onları bir araya getirebilecek tek yapı Avrupa Konseyi idi.

Hans Koster'i takiben AP Başkanlığına Sosyalist gruptan değil de, muhafazakâr Avrupa Demokratlar Grubundan bir üyenin atanmasının ardından 1986 ilkbaharında Sosyalistler, Hıristiyan Demokratlar, muhafazakâr Avrupalı Demokratlar ve 1994 yılında LDR grubunun katılımıyla bir anlaşma yapılmıştır. Bu anlaşmaya göre, başkanlık makamı dört siyasi grup arasında dönüşümlü olarak yönetilmektedir. Bu anlaşma, bir rotasyon sistemiyle Başkanın daha büyük siyasi gruplar tarafından seçilmeye devam etmesini sağlamaktadır. En büyük siyasi gruplar (Sosyalistler ve Hıristiyan Demokratlar) altı yıllık aralıklarla ve daha küçük gruplar (LDR ve Avrupalı Demokratlar) 15 yıllık aralıklarla başkanlık koltuğuna sahip olabilecektir. Bu anlaşmanın bir neticesi olarak Liberal Başkan Lord Russell-Johnston (Birleşik Krallık) Parlamento'yu görev yaptığı süre içerisinde milenyuma taşımıştır. 2008'de başkanlık süresi en fazla iki yıl olarak belirlenmiş, dolayısıyla, küçük gruplar için rotasyon süresini dört yıla düşürmüştür. (<http://www.alde-pace.org/index.php?page=3>) .

Sürdürülebilir iyileşme programları sayesinde ekonomik ve mali kriz ile mücadele, bütçenin yeniden düşünülmesi, toplumla birlikte iklim değişikliğiyle mücadele, özgürlük ve temel haklar için mücadele ve dünyada tutarlı bir Avrupa stratejisinin teşviki Liberal Grubun siyasi politikasının ana temalarını oluşturmaktadır. ALDE Grubu finansal çöküşü değerlendirmek ve nedeni hakkında rapor vermek amacıyla Parlamento'da geçici bir komitenin kurulması için adım atmıştır. Ekonomik kriz sonrasında AB ülkelerinden para birimi Avro olan ülkeler arasında daha güçlü bir destek mekanizması oluşması üzerine krizin yükünün hafifletildiğini savunmaktadır. Bu sebeple, Euro bölgesinin genişletilmesinden yanadır.

Euro bölgesinin genişletilmesi yönünde çaba sarf etmeleri Avrupa Parlamentosu'nda Aşırı Sağ grupla Liberal Grubu karşı karşıya getirmektedir. Aşırı Sağ söylemin ana temalarından biri Euro'ya getirilen eleştiridir. Avrupa bölgesinde

serbest ticaret ve sosyal özgürlükler savunusu Aşırı Sağ grubun karşı çıktığı konulardandır. Öte yandan grubun mülteci ve göçmenler konusunda tutarsız yaklaşımları da mevcuttur. Yukarıda da açıklandığı üzere bu grupta da Avrupa'da esen Aşırı Sağ rüzgârından etkilenmiştir. Liberal ideoloji ile insan hakları savunusunu temel hareket noktası iddia eden grubun “yabancı” algısı ve düşüncesi tutarlı görünmemektedir.

Birlik içinde insanların özgürce hareket etmelerine bugün kadar gereken vurgunun yapılmadığına dikkat çeken Liberaller, vatandaşların nerede olurlarsa olsunlar haklarının korunacağına dair medeni kanun yapılması için gereken sürece başlanması konusunda girişimlerde bulunmaktadır. Ayrıca, Birlik içinde vatandaşların istedikleri yere hareket etmeleri için gerekli prosedürlerin oluşturulmasına da dikkat çekmektedirler.

3.4.3 Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu

ECR grubu, 2009 Haziran ayında kurulmuştur. Yeni grubun çekirdeğini 8 ülkeden 54 milletvekili oluşturur. Grup, Parlamento'daki en büyük beşinci gruptur. Grubun kurulması öncesinde, siyasi partiler, imzaladıkları Prag Deklarasyonu'nda, AB'nin federal yapılaşmasına ve daha da merkezileşmesine karşı Eurorealist politikalarını gözler önüne sermişlerdir. Bu Deklarasyona göre; ECR Grubu, realizm, açıklık, sorumluluk ve demokrasi temelinde AB için acil reform gereğinin bilincinde, ulusların egemenliğine saygılı, ekonomik iyileşme, büyüme ve rekabet odaklı ilkeleri benimsemektedir. Bireysel özgürlük, kişisel ve ulusal refah için nihai katalizör olarak serbest girişim, serbest ve adil ticaret ve rekabet, en alt seviyede devlet düzenlemesi, daha düşük vergi ve küçük devleti savunmaktadırlar. Enerji konusunda, sürdürülebilir ve temiz enerji kaynaklarının arzına dikkat çekilmiştir. Operasyonel açıdan, Avrupa'daki genç demokrasiler için destek oluşturabilecek NATO içinde yeniden canlandırılan transatlantik ağırlıklı güvenlik ilişkilerini desteklemektedirler(<http://ecrgroup.eu/index.php/ecr-policies>).

Genç bir grup olan Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu (ECR), Avrupa Parlamentosu içinde etkili, açık, esnek ve federalizm karşıtı bir gündemi

savunan bir siyasi gruptur. ECR, Başkanlar Konferansı gibi Avrupa Parlamentosu'nun tüm önemli komitelerinde temsil edilmektedir ve bunun yanı sıra, Parlamento'nun İç Pazar Komitesi Başkanlığı'nı elinde tutmaktadır. ECR'yi kuran sekiz kurucu parti, İngiltere, Çek Cumhuriyeti ve Letonya'da hükümeti oluşturan (iktidar olan) partilerdir. Ayrıca, ECR, Avrupa Komisyonu Başkanı Jose Barroso'nun yeniden seçilmesiyle önemini kanıtlamıştır. Kurucu partileri ve milletvekilleri Avrupa Parlamentosu'nda federalist olmayan merkez ya da merkez sağ bir grubun kurulmasının Avrupa demokrasisi için faydalı olduğunu belirtmektedir(<http://ecrgroup.eu/about-us/our-history/>).

Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular Grubu'nun federalizm karşıtı politikaları Aşırı Sağ grubun politikaları ile paralellik göstermektedir. Aşırı Sağ grubun merkezi bürokrasi eleştirisi ile örtüşmektedir. Bu anlamda gelenekselci yanıyla öne çıkan grup Aşırı Sağın politik tartışmalarına sert muhalefet edememektedir. Dahası çoğu zaman Aşırı Sağ yanlısı tavır takınmaktadırlar.

ECR Grubu internet sitesinde görüşlerini belirten açıklamada kendilerinin AB nin diğer gruplarından ayrılan yönünün Eurorealizm olduğunu vurgulamaktadır. AB'ye daha fazla entegrasyon ya da ayrılma yönünden ziyade ciddi bir reform önerisi sınımlanmaktadır. AB ile ilgili tartışmalarda çözümün pratik eylemler vasıtasıyla gerçekleştirilebileceğine inanmaktadırlar. Sağduyulu hareket etmenin AB politikaları için daha doğru olduğunu ileri süren grup daha esnek bir AB istemektedir. Üye devletlerin isteklerine saygı duyulması gerektiğini de özellikle belirtmektedirler. Avrupa Parlamentosu'nun 2014 seçimlerinde Parlamento'nun üçüncü büyük grubu haline gelmeleri ve üye partilerin çeşitli ülkelerdeki başarısı reform çağrısının Avrupa seçmeninde karşılık bulduğu yönünde göstergeler olduğunu vurgulamaktadırlar. AB'nin 1950'li yılların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde tasarlandığını ve günümüzün ihtiyaçlarını karşılayamayacak düzeyde olduğunu düşünmektedirler(<http://ecrgroup.eu/index.php/ecr-policies/ideas-for-reform/>).

Grubun yukarıda bahsedilen görüşleri AB'ye olan güvenin sarsıldığı yönündeki iddiaları desteklemektedir. Avrupa şüpheciliğinin popülerlik kazandığı son dönemde AB'nin kapsamlı bir reforma tabi tutulması fikri, birliğe olan inancın

AB vatandaşları tarafından azaldığı düşüncesini akla getirmektedir. Öte yandan aşırı sağ partilerin ve grupların da bazı noktalarda ECR ile örtüştüğü görünmektedir. Özellikle AB'nin esnetilmesi ve Euro eleştirisi aşırı sağ partilerin önemle vurguladıkları konulardandır. Aşırı sağ gruplar bu anlamda AB'de önceden "marjinal" görülen fikirleri normalleştirmiştir.

Verimli ve çağdaş kamu hizmetleri ile kırsal ve kentsel toplulukların ihtiyaçlarına duyarlılığa vurgu yapmaktadırlar. Aşırı bürokrasiye son verecek, AB kurumları ve fonların kullanımıyla ilgili daha fazla şeffaflık ve dürüstlük taahhüdünde bulunmaktadırlar.

3.5 Avrupa Parlamentosunda Aşırı Sağ Gruplar

Avrupa Parlamentosu'nda aşırı sağ gruplar son yıllarda geçmiş yıllara göre güç kazanmışlardır. Özellikle EFDD ve ENF Avrupa Parlamentosu seçimlerinde oylarını artırmışlardır. Bu grupların popülerlik kazanması AP politikalarını da etkilemektedir. Bu bölümde bu grupların Avrupa Birliği ve Avrupa toplumları için öne sürdükleri politikaları ve çözüm önerileri incelenmiştir.

3.5.1 Avrupa Özgürlük ve Demokrasi Grubu (EFDD)

2009 Avrupa Parlamentosu seçimlerinden sonra kurulan Avrupa Özgürlük ve Demokrasi Grubu, sağ kanatta yer alır ve Avrupa şüpheli anlayışa sahiptir. Grubu, genel olarak, bu parlamento döneminde Bağımsızlık/Demokrasi (Independence/Democracy) ve Avrupa Uluslar Birliği (Union for a Europe of Nations) gruplarının eski üyeleri oluşturmaktadır. Fakat grup, 9 siyasi partinin koalisyonundan meydana gelmiştir. Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi (UKIP) ve İtalyan Kuzey Birliği (Lega Nord) toplamda gruba ait 32 sandalyeden 21'ne sahip olarak, koalisyonu oluşturan en büyük iki partidir. 2014 seçimlerinde ise grup üye sayısını ciddi oranda artırarak 48'e yükseltmiştir. En fazla üye 24 kişiyle yine Birleşik Krallıktan gelirken bunu 17 üye ile İtalya takip etmiştir(<http://www.efddgroup.eu/about-us>).

EFDD resmi internet sitesinde yaptığı açıklamada grubun üyelerinin belli ilkelerde bulunduğunu ve bu ilkeleri savunduğunu vurgulamaktadır. Bu ilke ve değerleri şu şekilde sıralamaktadırlar:

Demokrasi, özgürlük:

Demokrasi ve Özgürlük ile ilgili ilkeleri kabul etmekte, açık, şeffaf, demokratik işbirliğine dayalı bir çalışma yürütmekle birlikte tek merkezli bir “Avrupalı kimliği” yetiştirilmesi için çaba sarf etmeyi amaçlamaktadır.

İnsanlık Onuru:

Demokrasi meşruiyetinin Avrupa ulusları ile birlikte yürütülebileceğini ve tek bir “Avrupalı kimliği” oluşturmak için ulus devletleri de dikkate almak gerektiği konusunda görüş bildirmektedirler. Öte yandan daha çok Avrupa bütünleşmesine (antlaşmalar ve politikalar) karşıdırlar. Grup, bir iktidarın meşruiyetinin, halklarının iradesine, özgür ve demokratik olarak yönetilmesine dayalı olduğuna inanmaktadır.

Avrupa tarihi, geleneği ve kültürü:

Avrupa Halkları ve Milletleri'nin sınırlarını koruma isteğini savunmakla birlikte, yabancı düşmanlığı, anti-semitizm ve her türlü ayrımcılığı reddettiğini vurgulamaktadırlar. Buna ek olarak grup, politik seçkinler, inanç ve demokrasi kavramlarına da katılmaktadır.

Oy özgürlüğü

Delegasyon ve üyelerinin özgür olarak oy kullanma haklarının olduğunu ve bunu demokrasi adına savunacaklarını da bildirmektedirler(<http://www.efddgroup.eu/about-us/our-charter>).

Parti programında EFDD, Avrupa Birliği'nde halkların farklılıklarını öne çıkararak, ulus devletlerarası işbirliği ve özgürlük çağrısında bulunmaktadır. Bu

grup, egemen Avrupa Devletleri arasında açık, şeffaf, demokratik ve hesap verme konusunda sorumlu bir işbirliğinden yanadır. Avrupa'nın bürokratikleşmesini ve tek, merkezi bir Avrupa süper devletinin inşasını reddetmektedir.

Tek Avrupa halkının var olmadığı gerçeğine dayanan grubun demokrasi anlayışı, üye ulus devletlerin parlamentoları düzeyindedir. Bu grup, Avrupa Birliği'nin merkezi politik yapısını ve mevcut demokrasi açığını daha da kötüleştirecek, Avrupa bütünleşmesini arttıracak anlaşmalara ve politikalara karşıdır. Fakat grup, özgür ve adil referandumlarla üye ülkelerin halklarının oyuna sunulan tüm yeni anlaşmaları veya mevcut anlaşmalar üzerinde yapılacak her türlü değişikliği destekler. Grup, tüm güçlerin (iktidarın) meşruiyetini halkların iradesinden ve halkların özgür ve demokratik yönetilme haklarından aldıklarına inanır. Avrupa milletleri ve halklarının, kendi sınırlarını koruma ve kendi tarihi, geleneksel, dini ve kültürel değerlerinin güçlendirilmesi hakkını savunur. Bu grup, parti programında, yabancı düşmanlığı ve anti-semitizm gibi her türlü ayrımcılığı reddettiğini ilan etmiştir

Aşırı sağcı ve sert bir söyleme sahip olan bu siyasi grup, parti içinde yükselen ihtilaflara da sahne olmaktadır. Örneğin, 4 Mart 2010 tarihinde, UKIP üyesi parlamenter Nikki Sinclair, EFDD'nin anti-semitist, şiddet yanlısı ve ortak Avrupa göç politikası üzerinde geliştirdiği aşırı sağcı görüşlerinin kendi görüşleriyle uzlaşamaz olduğuna karar verdiğini açıklamıştır. Ardından, AP'de EFDD'ye ayrılmış bölümde ve UKIP'li partilerle oturmayı reddetmiştir (http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/8550698.stm). Ayrıca, 23 Haziran 2010'da, UKIP üyesi parlamenter Mike Nattrass da “*Grubun geneli Avrupa Birliği'nde kalınmasını istiyor fakat ben her zaman AB'den ayrılmamız gerektiğine inandım*” diyerek EFDD grubundan ayrıldı. Nattrass, konuşmasında EFDD'nin esasen AB karşıtı olmadığına vurgu yapmış ve grup arkadaşlarını Avrupa-dostu olmakla itham etmiştir.

3.5.1.1 EFDD'nin Ekonomik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri

EFDD, AB'ye ekonomik anlamda ciddi eleştiriler yöneltmektedir. Bu eleştirilerin önemli kısmı ortak para birimi kullanımına yöneltilmiştir. EFDD'ye göre büyük ölçekte farklı ekonomiler, tek bir döviz birliği içinde bir arada tutulmamalıdır ve Euro Bölgesi'nin optimal bir para birimi bölgesi olmadığı açıktır. Örneğin Yunanistan ve Almanya ekonomilerini bir para birliği içinde tutmak, her iki ülke içinde haksız bir durum ortaya çıkarmaktadır. Euro'nun, AB merkezileşmesinin siyasi ideolojisi nedeniyle kabul edildiğini ve bunu öneren federalistler tarafından kutsal kabul edildiğini iddia etmektedirler. Bununla birlikte, ekonomik ve finansal açıdan bakıldığında, savunulamayacağını vurgulamakta ve finansal bir krizin mühendisliğini sağlamak için Euro'nun başından beri yanlış yapılandırılmış olduğunu özellikle söylemlerine yansıtılmaktadır.

AB'de yaşanan krizlerin de AB merkezi bürokrasisinin daha fazla güç talep etmek için araç olarak kullanıldığına dikkat çekmektedirler. Örneğin Yunanistan, İspanya, Portekiz gibi ülkelerde umutlarını kaybetmiş milyonlarca insan varken, merkezi bürokrasinin daha fazla güçlendiğini vurgulamaktadırlar. EFDD son yıllarda mali açıdan sıkıntılı ülkeler için hazırlanan "sözleşme düzenlemeleri" önerisinin karşısında konum almakta ve bu teklifin gelecekte sorunları daha da büyüteceğine inanmaktadır. Bu durumun demokrasinin doğduğu kıtada seçimlere de kötü yönde etki edeceğini düşünmektedirler. Bu teklifin geçici çözümler getirerek ülkelerin ekonomisini büyüttüğünü fakat demokrasileri de yıkıma götüreceğini iddia etmektedirler(<http://www.efddgroup.eu/about-us/the-euro>).

EFDD Euro bölgesinde yaşanan mali sıkıntıların yanlış para politikası sebebiyle meydana geldiğini savunmaktadır. Grup bu durumun çözülmesi için de çeşitli çözüm önerileri sunmaktadır. Ülkeler arasında tek bir para biriminin makroekonomik dengesizliklerini önlemek ve oluşabilecek muhtemel riskleri önlemek amacıyla bazı denge mekanizmaları kurmanın bir seçenek olduğunu savunmaktadırlar. Buna ek olarak parasal birliğin kurumsal yapısını değiştirecek reformu da desteklemektedirler. Önerdikleri reformlara zengin ve güçlü devletlerin karşı çıktıklarını da vurgulamaktadırlar.

İşsizlikten etkilenen ülkelere net mali katkılar sağlayabilecek ekonomik mekanizmalarının yaratılmasını ve bunun yatırım ve destek politikalarının finansmanın da kullanılmasının önemli değişiklikler getireceğine inanmaktadırlar. En güçlü ülkelerin en zayıf ülkelere yönelik şantaj ve zorbalığa dayanan finansal mekanizmalara karşı konum alan EFDD, Euro'nun sürdürülemezliğini sermaye gruplarının da dikkate almasını istemektedir.

Yeterli ve sıkı mali düzenlemeler yaparak, bankacılık sektöründe gelecekteki krizleri önleyebilmenin yolunun geçici devletleştirme ve maliyet etkin bir ekonomi politikası için bankaların da yeniden yapılandırılması gerektiği grubun bankacılık sistemi ilgili talebidir. Avrupa Birliğinde ulusal kurumların ve bütçelerin kalitesinin iyileştirilmesinin yukarı da açıklanan önlemlerle olabileceği görüşünde olan grup, vergi kaçırma gibi mali suçlarla savaşmak için Avrupa Parlamentosunu teşvik etme eğilimindedir(<http://www.efddgroup.eu/faqausterity/eng/planb.html>).

3.5.1.2 EFDD ve Doğrudan Demokrasi

EFDD Avrupa parlamentosunda alınan kararların sadece parlamenterlerin onayı ile yapılmasına açık olarak karşı çıkmaktadır. Avrupa komisyonu üyelerinin de doğrudan Avrupa halkları tarafından oylanmadığını ve bu sebeple alınan kararların Avrupa halklarının onayı olmadan alındığını iddia etmektedirler. EFDD bu durumun kendilerine göre bir demokrasi tanımı olmadığını da ayrıca eklemektedir.

EFDD grubu Brüksel'deki seçilmemişlerin elinde bulunan gücün merkezileşmesine karşı çıkarak Avrupa halklarını kendilerini yöneten yasalarda söz sahibi olmaya çağırmaktadır. Sadece ulusal düzeyde değil bölgesel ve yerel düzeyde de önemli kararların özgür ve adil bir referandumla meşrulaşabileceğini savunmaktadırlar. Bu bakımdan Avrupa Parlamentosunu herhangi bir AB yasasını başlatmaktan ziyade önemli konuşmaların yapıldığı yer olarak görmek istemektedirler.

Yukarıda belirtilenlere ek olarak grup, Avrupa Birliği vatandaşlarının yasal karar alma süreçlerine etki etmesini engelleyen bürokratik ve siyasi engelleri de

ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır AB’de katı bir bürokratik elitin varlığını ve AB’de mevcut politikaların bu grup tarafından belirlendiği düşüncesi EFDD’nin temel eleştirileri arasındadır. Bu nedenle AB’nin yönetim yapısının değiştirilmesi gerektiğini kaçınılmaz bir son olarak görmektedirler. Sürdürülebilir, etkin bir yönetimin daha şeffaf işbirliği modeli ile mümkün olduğunu öne sürmektedirler. Üye Devletlerin de AB’de farklı ülkelerden vatandaşların ya da ulusların ekonomik çıkarlarının cevaplanabilir bir çerçevede yönetim anlayışına destek vermesi gerektiğine inanmaktadırlar. Ülkeler arası işbirliğinin ulusal çıkarlar etrafında şekillenmesinin birlik içinde mümkün olduğunu ileri sürmekte ve bunun AB entegrasyonunu bozmayacak şekilde yapılabileceğini iddia etmektedirler. AB’nin de bu çerçevede, ülkelerin yalnız başına ele alamayacağı ulusötesi problemlerin merkezinde bir koordinasyon merkezi, olarak çalışması gerektiğini düşünmektedirler. Özellikle ekonomik kararların neoliberal politika güttüklerine inandıkları Brüksel teknokratlarının elinden alınması gerektiğini savunmaktadırlar(<http://www.efddgroup.eu/images/>).

Özellikle kamu harcamalarının kontrol edilmesinde yönetim yapısında yapılacak değişikliklerin faydalı olacağı kanısındadırlar. Kamu idaresinin verimli, şeffaf ve adaletli çalışabilmesi için birtakım yapısal reformların gerekliliği düşüncesindedirler ve bu yapılanmanın yine şeffaf bir tartışma yoluyla gerçekleştirilebileceği bir ortamın gerekliliğini vurgulamaktadırlar. Brüksel’de alınan kararların hükümetlerin kontrol yetkisini elinden aldığı yönde eleştiri getirmektedirler. Özellikle sosyal konularda karar alma yetkisinin uluslara devredilmesini savunmaktadırlar. Neoliberal politikaların, çok uluslu şirketler lehine uluslara zarar verdiğini vurgulamaktadırlar(<http://www.efddgroup.eu/about-us/direct-democracy>).

EFDD Grubu AB’nin yukarıda belirtilen konularla ilgili AP’de yapılan tartışmalarda çoğu zaman sert çıkışlar yapmaktadır. Aşağıda grup üyelerinin AP genel kurulunda yaptıkları konuşmalara örnekler verilmiştir.

AP’de 26 Ekim 2016 tarihinde yapılan “Afganistan ve Göç” başlıklı tartışmada EFDD Grubu adına söz alan Mike Hookem: “*Sayın Başkan, AB’nin*

göçmen kriziyle başa çıkamaması nedeniyle, üye devletlerin Avrupa'nın sınırları boyunca hâlâ göçe devam eden kitleleri yeniden yerleştirmesi ve entegre etmesi imkansızdır. Afganistan'ın politik, ekonomik ve toplumsal sorunlarla kuşatılmış bir ülke olduğunu kabul etsem de, çalışma çağındaki nüfusun kitlesel göçü bu sorunların hiçbirini çözmeyecektir. Aslında, tek yaptığı, ulusun daha ziyade Avrupa için başı yeniden inşa etme yetenekleri olan yoksullar haline getirmesidir. İşte bu yüzden doğrudan büyük ölçekli çatışmaların tehdidi altında olmayan tüm göçmenlerin ekonomik göçmen olarak ilan edilmesini ve onların da kendi ülkelerine geri dönmelerini rica ediyorum. Bu tedbir, özellikle göçmen kriziyle başa çıkmayı amaçlayan AB fonlarının alınmasında yer alan diğer birçok ulustan göçmenleri içermelidir.”(<http://www.europarl.europa.eu/sides/>).

5 Nisan 2017 oturumunda EFDD VE Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi üyesi Tim Aker ise şu konuşmayı yapmıştır:

“Sayın Başkan, eğer gerçekten iyi bir Avrupa kurmak istiyorsanız, bunu yapabilmenin yolu şuan izlediğimiz politikaları terk etmekten geçmektedir. “Popülist” dediğiniz kişiler aslında yurtseverlerdir. Biz insanların demokratik kurallarla yaşamasından yanayız ve ülkemizi çok seviyoruz. Nefret ettiğimiz şey halkın fikri önemsenmeden toplumları dönüştürecek derecede bir göçmenliğin dayatılmasıdır. Bu insanlar sokaklarının onaylanmadan değiştirilmesinden hoşlanmıyorlar. Artık büyüdüikleri yerlere benzemeyen yerlerde yaşamayı sevmiyorlar ve bundan AB'nin sorumlu olduğunu biliyorlar. Bizi istediğiniz şekilde adlandırabilirsiniz ancak bu sonucu değiştirmeyecektir(<http://www.europarl.europa.eu/sides/>).

Her iki parlamenterin de vurguladıkları konuların başında AP'nin göç politikaları ve ulus egemenliğinin ülkelerden alınıp bir üst otoriteye devredilmesi gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında aşırı sağın konsolidasyonunu sağlayan etmenlerin de karşı çıktıkları politikalardan sağlanmaktadır. Eylem planlarından ziyade karşı çıktıkları politikalarla anılmak hem oylarını artırmakta hem de gündem yaratabilmelerini sağlamaktadır.

3.6 Özgürlükler ve Uluslar Avrupası (ENF)

2014 AP seçimlerinden sonra Parlamentoda oluşan yeni kompozisyon aşırı sağı da yeni oluşumlar aramaya itmiştir. Uzun yıllardır aşırı sağ söylemin önde gelen isimlerinden olan Marine Le Pen ve Geert Wilders'ın önderliğinde kurulan Özgürlükler ve Uluslar Avrupası (ENF) grubu da AP'nin aşırı sağ tarafına eklenmiştir. ENF 16 Haziran 2015 tarihinde yaptığı açıklamada Avrupa halklarının özgürlüklerini savunma amacıyla grup kurduklarını belirtmiştir. Hollanda Ulusal özgürlük Partisi (PVV) ve Fransız Ulusal Cephesi grubun oluşmasında özellikle çaba göstermişlerdir(<https://www.wsj.com/>).

AP'de grup kurmak için en az 7 ülkeden 25 üye şartı bulunması yeni grupların işini zorlaştırmaktadır(<http://www.europarl.europa.eu/political-groups>). Parlamenterler 25 üyeyi bulmakta zorlanmasa da 7 farklı ülkeden olması zorunluluğu özellikle aşırı sağ grup kurmak için engel teşkil etmektedir. ENF'nin kuruluş aşamasında da üyelerin toplanması tartışması gündem yaratmıştır. ENF 6 ülkeden üye katılımını sağlamış fakat son aşamada İngiltere'den bir parlamenterin katılımı ile yedinci ülkeyi de gruba katarak yeter sayıya ulaşabilmiştir. İngiltere'den katılan üye daha önce EFDD üyesi olan Janice Atkinson'dur.

Grup ilke ve değerlerini belli başlıklarda toplayarak bir bildiri sunmuştur bu bildiri de belirtilen noktalar diğer aşırı sağ grup olan EFDD'nin bildirisi ile önemli ölçüde benzerlik taşımaktadır. Egemenliğin uluslara devredilmesi, kimlik ve özgürlük gibi konularda EFDD ile hemen hemen aynı talepleri dile getirmişlerdir. Grup temel aldığı ilke ve değerleri şu şekilde belirtmiştir:

Demokrasi: ENF Grubu siyasi projelerini demokratik ilkelere ve temel haklar tüzüğüne uygun hale getirecek ve dolayısıyla herhangi bir otoriter veya totaliter projeye geçmiş, şimdiki veya gelecekteki bağlantıları reddedeceklerdir.

Egemenlik: ENF Grubu'nun tarafları ve bireysel milletvekilleri, devletler ve vatandaşlarının egemenliğine ilişkin siyasi ittifaklarını temel alır, uluslararası işbirliğine dayanır. Ulusal egemenliğin uluslarüstü kuruluşlara veya Avrupa Kurumlarına aktarılmasına karşıdır.

Kimlik: ENF siyasi ittifaklarını, her bir nüfusun kendine özgü özelliklerine uygun olarak, vatandaşların ve Avrupa uluslarının kimliğinin korunmasına dayandırmaktadır. Göç kontrol ve düzenleme hakkı, ENF Grubu Üyeleri tarafından paylaşılan temel bir ilkedir.

Özgüllük: ENF Grubunun tarafları ve parlamento üyeleri birbirlerinin özgün ekonomik, sosyal, kültürel ve bölgesel modellerini savunma hakkını tanırlar. ENF Grubu, Üyelerinin siyasi projelerinin çeşitliliğini korumayı amaçlamaktadır.

Özgürlük: Taraflar ve bireysel milletvekilleri, bireysel özgürlükleri savunmaya ve günümüzde giderek daha fazla tehlikede olan dijital özgürlük de dâhil olmak üzere, ifade özgürlüğünün korunmasının önemini vurgulayan politika güder(<http://www.enfgroup-ep.eu/about/>).

ENF eşbaşkanı Marcel De Graaf ENF'nin resmi sitesinde yayınladığı bildiri de grubun misyonunu şu şekilde açıklamıştır:

“Biz ulusların egemen olduğu, özgür bir Avrupa istiyoruz. Ulusal bireysellik ve ulusal kimliğe saygılı bir Avrupa istiyoruz Avrupa'da kültürlerimiz, değerlerimiz ve özgürlüğümüz saldırı altında. Avrupa Birliği'nin ezici ve diktatörlük güçleri tarafından tehdit ediliyorlar. Kitlesele göç, açık sınırlar ve tek bir Avrupa para birimi ile tehdit ediliyorlar: bir beden herkese uymuyor. Ulus devletler kendi bütçelerini oluşturabilmeli, kendi yasalarını hazırlayabilmeli, kendi sınırları üzerinde kontrol sahibi olmalı, kendi dillerini ve kültürlerini koruyabilmeli ve kendi para birimlerine sahip olmalıdır. Bu nedenle farklı bir işbirliği istiyoruz. AB, egemen ulus devletler istemediği için farklılıklar ile ilgilenmemektedir. Fakat Avrupa başarısının temeli, devletler arasındaki rekabet, işbirliği, çatışmalar ve barıştan kaynaklanan farklılıklar olmuştur.” (<http://www.enfgroup-ep.eu/about/>).

Grubun oluşumunu anlatan basın toplantısında, Le Pen, grubunun “güçlü, tutarlı ve iddialı” olduğunu ve önceki durumlarından çok ötesine geçecek bir siyasi grev gücü olacağını ilan etmiştir (<https://euobserver.com/political/129129>). 8 farklı ülkeden üyesi bulunan grubun belli konularda kendi içerisinde görüş birliğine varabilmesi zor görünmektedir. Örneğin ‘İngiltere’den gruba dâhil ettikleri Janice

Atkinson'un yolsuzluk soruşturması grup içerisinde tartışma başlatmıştır. Öte yandan grubun istikrarı sadece iç dinamikleri değil dış etkenleri de göz önüne alınarak incelenebilecektir. ENF'nin farklılıklara dayalı yapısının grubun istikrarsızlığına temel oluşturacağı algısı yalnız başına yanıltıcıdır. Çünkü aşırı sağ hareket bugün Avrupa'da İslamofobi'den büyük oranda beslenmektedir. Ortak düşmanın Avrupa dışından, Müslümanlardan oluştuğu algısı, Avrupa genelinde farklılıkları bir araya getirebilecek ortak paydadır. Aşırı sağ dalganın parlamento uzantısı olan partilerin en azından yabancı düşmanlığı üzerinden politik tutarlılık sergileyebilecekleri düşünülmektedir. Farklı alanlardaki birçok politik konuda görüş birliğine varmaları, ülkeden ülkeye değişiklik gösteren coğrafi, kültürel, sosyolojik sebepler nedeniyle kolay olmamaktadır.

ENF'nin grubunun AP'de 7 AB ülkesinden 36 parlamenterini bulunmaktadır. Bu parlamenterlerden 19'u Fransız Ulusal Cephesi üyesidir ve FN en fazla üye bulunduran partidir. Diğer ülkeler ise Avusturya, İtalya, İngiltere, Belçika, Hollanda ve Polonya'dan katılmışlardır. (<https://www.opendemocracy.net/can-europe-make-it/cas-mudde/>).

ENF, Avrupa'daki en önde gelen popülist radikal sağ partilerin beşinden oluşan bir parlamento grubu yaratma çabasıdadır. Bu partiler; Fransız Ulusal Cephe, Hollandalı PVV, İtalya'dan Lega Nord, Avusturyalı FPO ve Flaman Vlaams Belang partileridir. Bu kompozisyonla ENF, EFDD'nin İngiltere'nin birlikten çıkmasıyla boşaltacağı politik etkiyi sahiplenme arzusundadır.

3.7 Avrupa Parlamentosu'nda Aşırı Sağ ve Brexit

İngiltere'nin birlikten ayrılma konusunda yaptığı referandumda UKIP ve EFDD şiddetli bir kampanya yürütmüştür. Referandum sürecinde yaptıkları propagandada öncelikle bu seçimin İngiltere'nin kaderini belirleyecek bir seçim olduğu vurgulanarak vatandaşlardan "Hayır" yönünde oy kullanmalarının önemi vurgulanmıştır. AB'den kurtulan İngiltere'nin de kendi kararlarını kendileri veren özgür insanların yaşadığı bir ülke olarak tanımlanabileceğini ısrarla savunmuşlardır. EFDD eş başkanı ve UKIP lideri Nigel Farage "İngiltere'yi yönetecek en iyi insanlar

İngilizlerin kendileridir. Ülkemi geri istiyorum.” diyerek AB’nin ülkeleri için engel teşkil ettiğini öne sürmüştür. (<http://www.bbc.com/news/uk-politics-36701855>).

AB’nin İngiltere’yi sömürdüğünü iddia eden aşırı sağ kanat, 2008’den bu yana İngiltere’nin AB’ye katkısının dört kat artmasının AB’nin İngiltere’yi sadece bir banka şubesi olarak görmesine kanıt oluşturduğunu ileri sürmektedir. David Cameron’un 2014 yılında AB bütçesini azalttığını açıklamıştır (<http://www.cityam.com/1414112975/camerons-new-euro-nightmare>).

Bu açıklamanın ardından sonraki süreçte AB’ye ayrılan bütçe yine de artmaya devam etmiştir. UKIP’in önderliğini yaptığı EFDD bu durumu eleştirilerinde sık sık dile getirmiştir. AB’ye üye iken kıta içerisinde gelen göçlere karşı olmadıklarını fakat AB’ye dışarıdan gelen göçün İngiltere’nin de sorunu olması yine eleştirdikleri başlıklardandır.

AB yanlısı grupların ya da kişilerin birlikten kişisel maddi çıkar sağlamaları sebebi ile AB’de kalma taraftarı olduklarını iddia eden aşırı sağ yanlıları, birlikte kalmayı savunmanın başka geçerli sebebi olamayacağını da eklemektedirler. AİHM kararlarının İngiltere’nin zararına işlediği ve adil kararlar olmadığı yönündeki söylem de grubun güç kazanmasına yol açmaktadır. AİHM kararlarından kurtulmanın da birlikten ayrılarak bağlayıcı olmasının önüne geçmekle mümkün kılınacağı vurgulanmaktadır. Tüm bunlara ek olarak aşırı sağ yanlıları AB’nin finanse ettiği birlik yanlılarının İngiltere’nin küçülmesine yol açtıklarını ve ülkelerinin küreselleşmesini engellediklerini belirtmişlerdir. İngiltere’nin küresel güç haline gelmesinin birlikten çıkmakla mümkün hale geleceği inancındadırlar (<http://www.efddgroup.eu/images/initiatives>).

Brexit, Avrupa’da politik yelpazenin sağ ucunda önemli gelişmeleri tetiklemiştir. EFDD grubunun hemen hemen yarısı İngiliz parlamenterlerden oluşmaktadır. 2019 yılından sonra İngiltere’nin birlikten ayrılacağı göz önüne alındığında aşırı sağın AP’de ciddi anlamda güç kaybedeceği görülmektedir. İngiltere’nin ayrılmadığı mevcut durumda Avrupa Halk Partisini merkeze koyarak yapılan ayırımda “EPP’nin sağı” diye adlandırılan aşırı sağ partiler parlamentodaki tüm koltukların %19’unu işgal etmektedir. Brexit sonrasında EFDD’nin ortadan

kalkması Uluslar ve Özgürlükler Avrupası grubuna güç katacaktır. Aşırı sağ Avrupa parlamentosunda güç kaybedecek olmasına karşın ENF'nin daha sert tutumuyla politik alanı hareketlendireceği öngörülmektedir.

EFDD ve ENF'nin 2019 Avrupa seçimlerinden sonra diğer ülkelerden milletvekillerini çekmeyi kolaylaştıracağı ve gruplarını güçlendireceğine kesin gözüyle bakılmaktadır. İngiltere'nin birlikten ayrılmasıyla EPP'nin daha da güçlenerek Avrupa Parlamentosu'nun en sağında konumlanacağı düşünülmektedir. Böylece tarihsel, sosyolojik ve politik anlamda Brexit, bir ilki gerçekleştirip aşırı sağın ulusötesi işbirliğine doğru evrilmesine neden olacaktır. Bilindiği üzere uluslararasılık (enternasyonalizm) sol terminoloji ile iç içe geçmiş bir kavramdır. Aşırı sağın en azından Avrupa toplumları için uluslararası ideolojik işbirliğine dönüşmesi alışılmadık bir tablo ortaya koyacaktır.

Son tahlilde Brexit, Avrupa parlamentosunda ve ulusötesi politikasında pek çok dengeyi değiştirecektir. Brexit sonrası merkez solun ekonomik eleştirilerini artıracak biçimde elini güçlendirip daha da sola itecektir. Bu durum siyasal spektrumun açılmasına sebep olarak merkezde bulunan Avrupa Halk partisi ile mutabakat oluşturmayı engelleyecektir. Sağ ve sol gruplar arasında denge sağlayan bu grubun işini zorlaştıracak ve sağ-sol arasında köprü kurma misyonunu zayıflatacaktır. Son olarak EFDD ve ECR'den daha otoriter ve aşırı sağ politika güden Le Pen önderliğindeki ENF'nin konsolide olmasını sağlayacaktır. Parlamento içerisinde bu gibi kaymalar gruplar arası işbirliğini de zorlaştıracaktır(<http://eprints.lse.ac.uk/70431/>).

3.8 Aşırı Sağ ve Avrupa Şüpheliği

Avrupa şüpheliği (Euroskeptizm) son yıllarda özellikle aşırı sağla birlikte anılan bir kavram olarak popülerlik kazanmıştır. Kavramsal tartışmaya girmeden önce genel olarak tanımlamaya ilişkin literatüre göz atıldığında şu şekilde bir çıkarım yapılabilmektedir; Euroskeptizm, Avrupa Birliği'nden ayrılmayı savunan Avrupa politik doktrindir. Avrupalı bir bakış açısını benimseyen siyasi partiler genel olarak popülist olma eğilimindedir ve AB bürokratik yapısının sökülmesine ya da

düzenlenmesine ek olarak daha sıkı göç kontrollerini desteklemektedirler(<https://www.britannica.com/topic/Euroskepticism>).

Avrupa şüpheciliğinin ideolojik olarak incelenmesi durumunda “Sert Avrupa Şüphecilik” ve “Yumuşak Avrupa Şüphecilik” olarak iki farklı söylem karşımıza çıkmaktadır. Taggart ve Szczerbiak’ın kullandığı bu ayrımında AP’de aşırı sağ politika izleyen partilerin eylem ve söylemlerine yönelik bir ayrım yaptıkları görülmektedir. Sert Avrupa şüphecilik AB ve Avrupa’ya karşı ilkeli bir duruşun olduğu, üyelikten ve AB’den geri çekilmesi yönünde görüş bildiren yaklaşımdır. Yumuşak Avrupa şüphecilik ise üyelikten geri çekilme ve entegrasyona karşı çıkmaktan ziyade şartlı bir kabul gösteren yaklaşımdır(<https://www.sussex.ac.uk/>).

Avrupa Birliği’nin güvenlik, ekonomi ve sosyal politikayı yönetecek tek bir örgütün oluşturulmasına yönelik olarak ortaya çıkmasından günümüze geçen sürede bu birliğe yönelik eleştirilerin ve şüpheli yaklaşımın varlığı da dikkate değer biçimde etkisini sürdürmüştür. Aşırı sağ akım Avrupa şüpheciliğinin gündeme gelmesinde önemli etkide bulunmaktadır. “Avrupa güvenliği” aşırı sağ için eleştiri konusudur. Çünkü aşırı sağ ideoloji yukarıda da bahsedildiği üzere merkezi politikalarla tüm kıtayı ilgilendiren şekilde politikalar üretilmesine karşıdır. Birliğin ortaya çıkışında etkili olduğu düşünülen “Avrupa Güvenliği” Avrupa şüphecileri tarafından asıl eleştiri noktası olarak tartışılmıştır. Ülkelerin ulusal iradesini ve egemenliğini başka devletlere ya da kuruluşlara devredeceği yönündeki düşünce bu fikri beslemiş ve Avrupa Birliği bizzat güvensizlik oluşturmuştur. Avrupa Birliği’ni Avrupalı milletlerin kimliğine, kültürüne ve sosyolojik yapısına bir tehdit olarak algılamışlardır.

7 Şubat 1992’de imzalanan Maastricht Anlaşması Avrupa ve Dünya siyaseti için dönüm noktası olmasının yanında Avrupalı milletlerin kendileri için daha büyük anlamı ve karşılığı bulunmaktadır(<https://europa.eu/european-union/sites>). Anlaşma sonrası birliğe karşı yöneltilen eleştiriler Avrupa şüpheciliğinin farklı bir noktaya taşınarak düşünsel bir oluşum içine girmesine neden olmuştur. AB’ye karşı direnişin somut örnekleri de bu döneme rastlamaktadır. Avrupa merkezli bakış açısına sahip partilerin yine bu anlaşmayla önem kazandıkları görülmektedir.

Genel olarak, aşırı sağ grupların önderliğini yaptığı Avrupa Şüpheciler AB'den çekilmemeyi belli şartlar sunarak kabul edeceklerini bildirmişlerdir. Birliğin siyasi, ideolojik ve coğrafi anlamda üye ülkelerin sınırlarını tanınması ve saygı göstermesi isteği bu şartlardan biridir. İngiltere'de UKIP'ın yıllara göre oyunu artırarak taraftar toplayabilmesi de Avrupa şüpheci yaklaşımın sonuçlarındandır. Parti'nin yıllara göre seçim sonuçları incelendiğinde bariz bir yükseliş söz konusudur(<http://www.bbc.com/news/uk-politics>). Parti sıkı bir Avrupalılık politikası sonucu muhafazakâr partiden de oy alabilmeyi başarmıştır.

3.9 Aşırı Sağın Avrupa Parlamentosu Politikalarına Etkisi

AP'de siyasi gruba dahil olmak ve grubu elinde tutmak siyasi etkide bulunabilmenin en kolay yoludur. ENF'de grup olarak kalması halinde AB fonundan faydalanacak, raportörleri atayacak ve parlamentoda karar alma sürecinde bulunacak, bilgi alabilecektir. Aşırı sağ partilerin AB'de kendi görüşleri doğrultusunda karar almaları kolay olmasa da en azından karşı oldukları konularda karar alınmasını zorlaştırabilmekte ve muhalefet edebilmektedirler. ENF'nin EFDD ile birleşerek aşırı sağ bir koalisyon kurması politik anlamda AP'de ciddi etkiler doğuracaktır. Fakat aşırı sağ kanadın kendi çerisindeki görüş farklılıkları bu koalisyonun gerçekleşme olasılığını düşürmektedir.

Koalisyon kuramasalar da aşırı sağ partiler AP politikalarına karşı blok halinde karşı çıkarak birbirlerini örtülü olarak desteklemektedirler. AP'deki diğer grupların aşırı sağı ilgilendiren konularda görüş birliğine varamamaları aşırı sağ grupları istemeden de olsa bir araya getirebilmektedir. Örneğin Avrupa'ya yönelik dış göç konusunda aşırı sağ grupların sert söylemi diğer kanattaki grupların oy kaybetme endişesi ile hareket ederek "göç" konusunda bu partilerin de aşırı sağ kadar olmasa da sert söylemlerde bulunmaya itmektedir. Aşırı sağ politik alanında kalarak, karşı taraf için bir cephe değişikliği olmasa da mevzi değiştirmeye zorlamaktadır. Öter yandan aşırı sağın AP'de kalması bu grupların marjinal fikir ve faaliyetlerini kontrol altında tutmanın bir yolu olarak görünmektedir. AP'de yer almak sonuç olarak demokratik sürecin bir parçasıdır ve aşırı sağ parlamentoda

bulunduğu takdirde en azından demokratik çözüm önerileri dışına çıkmakta zorlanacaktır(<https://eu.boell.org/>).

ENF'nin ekonomik eleştirileri ve önerileri EFDD'ye benzer biçimde şekillenmiştir. Avrupa Komisyonu'nun mali planına karşı çıkmaktadır. Bu planın Avrupa vatandaşlarına ek vergi yükü getireceği kanısındadırlar. AP'nin aldığı kararlarda ekonomik dengesizlikleri göz ardı ettiğini savunmaktadırlar. AB'nin aşırı harcamalar yaparak ülke ekonomilerini zarara uğrattığı düşüncesindedirler. AB'nin hazırladığı bütçelerle üye ülkelerin ekonomilerini dikkate almadığı, özgürlüklerini ellerinden aldıkları iddiasında olan grup AB'nin ulusal devletlerin ötesinde vergi toplama hakkının olmadığını da vurgulamaktadır. Özellikle askeri güvenlik harcamalarının gözden geçirilmesi gerektiğini belirtmektedirler(<http://www.enfgroup-ep.eu/press/>).

SONUÇ

Günümüz Avrupa'sında aşırı sağ partilerin güçlenmelerinin ve bazı ülkelerde, ülke politikalarının belirlenmesinde belirleyici rol üstlenmelerinin ana nedeni, II. Dünya savaşı sonrası ideolojinin düşünsel temellerinde yaşanan değişimle doğrudan ilgilidir. Irk temelli olarak ortaya çıkan aşırı sağ, I. ve II. Dünya Savaşları'nın ana nedenlerindedir. 1786'dan 1945 yılına kadar ırk temeli olarak gelişen ve ulus devletlerin dayanak noktalarından bir haline gelen bu ideolojiye karşı, 1945 sonrası büyük bir tepki doğmuştur. “Yeni sağ” olarak adlandırılan muhafazakâr partilerin yükselişi ile birlikte bir dönüşüm geçiren ideoloji, siyaset sahnesine sosyal anlamda liberalizmin yıktığı düzeni yeniden tesis etmek iddiası ile geri dönmüştür. Popülist yaklaşımların ve küreselleşmenin de etkisiyle sisteme entegre olan aşırı sağ, liberalizmin ekonomik boyutunu benimsemiştir. Liberal sosyal hayat ise toplumsal değerleri ve kültürü yozlaştırdığı gerekçesi ile reddedilmiştir. Liberalizmle olan birlikteliği dışında aşırı sağ yabancı düşmanlığı, çokkültürlülük karşıtlığı, göçmenlik, küreselleşme, Avrupa Birliği karşıtlıkları, İslamofobi ve Anti-semitizm gibi düşünceleri de ideolojik temelleri içine eklemiştir. Popülist söylem çerçevesinde şekillenen bu düşünceler, 1980 sonrası yaşanan ekonomik krizler ve Avrupa Birliği bütünleşme süreçleri sırasında aşırı sağın oy oranını arttırmak için kullandığı birer silah haline gelmiştir. Matematiksel bir ifade ile bu durum çok değişkenli bir denklemi işaret etmektedir. Çokkültürlülük, göçmenler, küreselleşme, Avrupa Birliği, İslamofobi, Anti-semitizm ve yabancı düşmanlığı gibi değişkenlerden birinde yaşanan artış, doğrudan aşırı sağın yükselmesine neden olmaktadır.

Küreselleşme ve aşırı sağ arasındaki ilişki ekonomik, siyasal ve kültürel temeller üzerine şekillenmektedir. Ekonomik anlamda küreselleşme, devletin küçülmesi, uluslararası sermayenin serbest dolaşımı ve uluslararası şirketlerin etkinliğinin artması yönünde bir etki yaratmıştır. Özel sektörün gelişmesi, sermayenin daha yüksek faiz oranlarına sahip ülkelere aktarımı ve ucuz işçi maliyetleri nedeniyle şirketlerin üretim merkezlerinin az gelişmiş ülkelere taşınması, Avrupa'da ekonomik krizlerin ve işsizlik sorununun yaşanmasına neden olmuştur. İşsizlik ve statü kayıplarının yaşanması, bu olguyla karşı karşıya kalan insanları bir suçlu bulmaya yöneltmiştir. İşlerinin kaybetmelerinin ve yaşam koşullarında görülen

kötüleşmenin sorumlusu olarak, aşırı sağ partilerce göçmenler hedef olarak gösterilmektedir.

Siyasal küreselleşme ise özellikle Avrupa Birliği'nin derinleşme anlamında bütünleşmesiyle yaşanan bir sorun olmuştur. Ulus devlete ait bazı yetkilerin ve insan hakları gibi bazı evrensel hakların ulusüstü yapılara ve Avrupa Birliği kurumlarına devri, Avrupalılarca ulus devletin egemenlik alanına müdahale olarak algılanmıştır. Avrupalılar, ülkelerinde yaşanan bazı sorunlar hakkında belirleyici olamamaları nedeniyle, aşırı sağ söylemlerde yer alan ulusüstü siyasal yapılara karşıtlığı benimser hale gelmişlerdir.

Aşırı sağ ideolojinin en belirgin özelliklerinden biri, gelişimi kendisine karşıt olan ideolojileri kullanarak gerçekleştirmedeki başarısıdır. Farklı inanç sistemleri ve kültürel yapılara olan karşıtlıklarla başlayan bu süreç 1970 sonrasında Komünist ideoloji üzerine yoğunlaşmıştır. İki kutuplu sistemde liberalizmle birliktelik kuran “yeni sağın” Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere’de görünür bir hal alması ve karşıtı Komünizmin Doğu Avrupa’da etkili olması, Avrupa coğrafyası üzerindeki çatışmanın bir göstergesi olmuştur.

Aşırı sağ partiler Avrupa parlamentosunda da varlıklarını son yıllardaki seçimlerde artırmaktadırlar. Genel olarak bu partiler için ortak faaliyet tanımları yapılamasa da söylemleri ve faaliyetleri benzer konular üzerinde şekillenmektedir. Kendilerine yakın kitlelerin dikkatini ve ilgisini popülist yaklaşımlarla kazanmaları, karşıt ideolojiler üzerinden güvenlik endişesi yaratmaları, ekonomik kriz dönemlerinde ekonomik kaygıları kullanmaları bu partilerin ortak özelliklerindedir. Fakat bu partilerin ırkçı söylemlerine kaynak oluşturan olgular ve öne sürdükleri iddialar genelde kanıtlanabilir nitelikte değildir. Soyut, tartışmaya açık tartışmalar üzerinden gündem yaratmaktadırlar. Önümüzdeki yıllarda da bu partilerin benzer yollarla oylarını artıracakları öngörülmektedir.

KAYNAKLAR

- AKTAN**, Gündüz (2015). “Avrupa’da Irkçılığın Kökenleri” **ASHAM**,http://www.eraren.org/bilgibankasi/tr/index5_1_1.htm , (Erişim Tarihi: 25.11.2015)
- ALTINBAŞ**, Deniz (2007). **Avrupa'da İslam Etkisi: Fransa Örneği**, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- ANBARLI BOZATAY**, Şeniz (2011). **Sosyoloji**, 1.Baskı, Ankara: Beta Yayınları.
- ANDEWEG**, Rudy (1995). The Reshaping of National Party Systems, **West European Politics**, Cilt 18, Sayı 3, s.64.
- ATASOY**, Fahri (2005). **Küreselleşme ve Milliyetçilik**, 1.Baskı, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- ATIKKAN**, Zeynep (2014). **Avrupa Benim**, 1.Baskı, İstanbul: Metris Yayınları.
- BETZ**, Hans George ve Stefan Immerfall (1998). “**The New Politics Of The Right**”, New York, St. Martin Press.
- BORA**, Tanıl (1994). Türkiye Sağının İdeolojik Bunalımı, **Birikim Dergisi**, Sayı 64, ss11-23.
- BOZKURT**, Enver; Mahmut Özcan; Arif Köktaş. (2004). **Avrupa Birliği Hukuku**, 1.Baskı, Ankara: Asil Yayınları.
- BRZİNSKİ**, Johanna (1995). Political Group Cohesion in the European Parliament, **The State of the European Union**, Cilt 3, s.149.
- CANATAN**, Kadir (1990). **Göçmenlerin Kimlik Arayışı**, 1.Baskı, İstanbul: Endülüs Yayınları.
- DEMİR**, Nesrin (2005). **Avrupa Parlamentosu**, 1.Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- DIETER**, Kari, (2005). “Decline of the Nation State? How the European Union Creates National Identifications”, **The University of North Carolina Press Social Forces**, Cilt: 84, Sayı: 2.
- DOĞAN**, İsmail. (2004). **Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar**, 6.Baskı, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- DOYTCHEVA**, Milena (2009). **Çokkültürlülük**, (çev. Tuba Akıncılar Onmuş), 2.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- EATWELL**, Rager (2005). “**Charisma and the Revival Of the European**”, **Parliamentary Affairs**, ss.407-425.
- ERDENİR**, Burak. (2005). **Avrupa Kimliği: Pan-Milliyetçilikten Post-Milliyetçiliğe**, 1.Baskı, Ankara: Ümit Yayıncılık.
- EROĞUL**, Cem (2000). **Anatüzeğe Giriş**, 13.Baskı, Ankara: İmaj Yayıncılık.

FENNEMA, Meindert (2005). “**Populist Parties of the Right, Movement Of Exclusion: Radical Right Populism in the Western World**”, New York, Nova Science, ss. 1-34.

GİDDENS, Anthony (2008). **Sosyoloji**,3.Baskı,(çev. Cemal Güzel), İstanbul:Kırmızı Yayınları.

GÜMRÜKÇÜ, Harun(2007). Avrupa Parlamentosu Seçimleri ve Beklentiler, Avrupa Türklerini Dışlayan Bir Seçim, Acaba Neden ve Çıkış Yolu? **Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi**, Sayı 9, ss.21-34.

GÜRSES, Emin, (2007).**Uluslararası Sistemin Kısacasında Etnik Terör**,1.Baskı,İstanbul:Profil Yayıncılık.

HABERMAS, Jürgen (2002) “**Öteki**” olmak, “**Öteki**”yle Yaşamak: **Siyaset Kuramı Yazıları**,(çev. İlknur Aka), 2. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

HANÇER, Özlem (2005). **Avrupa’da Aşırı Sağın Yükselişi Ve Nedenleri Üzerine Bir İnceleme: Fransa Ve Almanya Örnekleri**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

İNANÇ, Zeynep ve Selvet Çetin (2011). “Avrupa’nın Kendine Dönen Silahı: Dışlayıcılık Ve Ayrımcılık”**Stratejik Düşünce Enstitüsü Dergisi**, ss. 1-35.

KALLİS, Aristotle (2015). “Avrupa’da Radikal Sağın Yükselişi”, **SETA Dergisi**, Sayı.119, ss.10.

KARLUK, Rıdvan (2003).**Avrupa Birliği ve Türkiye**,9.Baskı,İstanbul: Beta Yayınevi.

KENTEL, Ferhat; Ayhan Kaya, (2008).**Belçika Türkleri: Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Köprü mü? Engel mi?**, 1. Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

KILIÇBAY, Mehmet Ali (2001). **Doğu’nun Devleti Batının Cumhuriyeti**, 2.Baskı, Ankara: İmge Kitapevi.

KİHTİR, Arzu. (2003). “Temel Haklar ve Irkçılıkla Mücadele Konusunda AB Politikasının Gelişimi”, **İletişim Fakültesi Dergisi**, Sayı: 17.

KORAY, Meltem (2005).Avrupa Toplum Modeli: **Sosyal Bütünleşme Mümkün mü?**, 1.Baskı,İstanbul: İmge Yayınları.

KORKMAZ, Abdullah; Bekir Kocadaş, (2006). **Toplumsal Sapma**, 1.Baskı,İstanbul: Doğu Kütüphanesi Yayınları.

KUTLAY, Mustafa ve Fatma Yılmaz Elmas (2015). “Avrupa’yı Bekleyen Tehlike: Aşırı Sağın Yükselişi”, <http://www.usak.org.tr/yazar.php?id=410> , (Erişim Tarihi: 26.07.2017).

LANG, Christina Schori (2007). “NationalismEnsuresPeace; Foreign and Security Policy Of The German PopulistRadical Right AfterUnifacition”, **TheRadicalInContemporary Europe**, AldershotAshgate, ss. 102-148.

MANDACI, Nazif , “Avrupa’daki Sağ Partiler ve Balkanlı Kuzenleri: Çanlar Türkiye İçin Çalıyor”, **Uluslararası İlişkiler**, Cilt 9, Sayı 33 (Bahar 2012), s. 41-71.

MCELROY, Gail (2006). Committee Representation in the European Parliament, **European Union Politics**, Cilt 7, Sayı 1, ss.5-6.

MINKENBERG, Michael (2000). “The Renewal Of The Radical Right: Between Modernity and Antimodernity”, **Government And Opposition**, Cilt. 35, Sayı. 2, ss. 170-188.

MORA, Necla (2011). **Kültürler Arası İletişim Bağlamında İnsana Dair Duygular ve Ritüeller**, Ankara: Nobel Yayıncılık.

MUDDE, Cas (1996). “The War Of World Defining the Extreme Right Party Family”, **West European Politics**, Cilt. 19 Sayı. 2.

MUDDE, Cas (2000). “**The Ideology Of The Extreme Right**”, Manchester University Press.

NOEL, Emile (1977). **Avrupa Topluluğunun Organları Nasıl Çalışır**, 2.Baskı, Ankara: Ayyıldız Matbaası.

ÖNER, Selcen (2014). Avrupa’da Yükselen Aşırı Sağ, Yeni “Öteki”ler Ve Türkiye’nin AB Üyeliği, **Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi**, Cilt 13, ss 163-184.

ÖZDEMİR, Süleyman. (2004). **Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti**, İstanbul, İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

ÖZKALP, Enver (2005). **Sosyolojiye Giriş**, 27.Baskı, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

ÖZKIRIMLI, Umut (2008). **Milliyetçilik Kuramları Eleştirel Bir Bakış**, 3.Baskı, Ankara: Doğu- Batı Yayınları.

RAUNIO, Tapio (1999). Always One Step Behind? National Legislatures and the European Union”, **Government and Opposition**, Londra.

RUZZA, Carlo (2000). “Anti-racism and EU Institutions”, **Journal of European Integration**, Sayı. 22, ss 2.

ŞEN, Zelal (2004) .**Türkiye’nin Avrupa Birliği Adaylığı ve Katılım Öncesi Stratejisi Çerçevesinde Bölgesel Politika Alanında Uyum Durumunun Değerlendirilmesi**, Uzmanlık Tezi, Ankara: Ekonomik ve Mali Konular Dairesi Başkanlığı.

TAŞ, Mehmet (1999). **Avrupa’da Irkçılık**, 1.Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.

TATOĞLU Emin (2006). **Avrupa Birliğinin Tarihsel Gelişimi (1951-1995)**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.

TEKİNALP, Şermin (2005). “**Küreselleşen Dünyanın Bunalımı: Çokkültürlülük**”, Journal of İstanbul Kültür University.

TÜRKDOĞAN, Berna Uysal. (2006). **Batı Haçlı Seferlerinden Avrupa Birliğine**, 1. Baskı, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

UNAT, Nermin Abadan. (2002). **Bitmeyen Göç: Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa**, 3. Baskı, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

UZUNÇAYIR, Cihan (2014). “Göçmen Karşıtlığından İslamafobiye Avrupa Aşırı Sağı”, **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt. 2, Sayı. 2, ss. 131-147.

ÜNVER NOİ, Aylin (2007). Avrupa'da Yükselen Milliyetçilik, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

VARDAR, Deniz (2004). **Aşırı Sağdan Popülist Radikal Sağa**, 1. Basım, İstanbul: Bağlam Yayınları.

VATANDAŞ, Celalettin (2002). **Çokkültürlülük**, 1. Baskı, İstanbul: Değişim Yayınları.

VOLKAN, Vamık (1998). “**EneymiesAndAllies**”, *Political Psychology*, ss. 128-134.

VURAL, Hasan Saim (2005). **Avrupa'da Radikal Sağın Yükselişi**, 1. Baskı İstanbul: İletişim Yayıncılık.

WESTLAKE, Martin. (1994). **A Modern Guide to the European Parliament**, Butterworths, London.

YANIK, Celalettin, (2011). “Birlikte Yaşam Yolları: Liberalizm ve Çokkültürcülük”, **Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt:1, Sayı:2, Temmuz.

YANIK, Celalettin. (2013). **Dünya'da ve Türkiye'de Çokkültürlülük**, 1. Baskı, Ankara, Sentez Yayıncılık.

YILMAZ, Fatma (2008). **Avrupa'da Irkçılık Ve Yabancı Düşmanlığı**, 1. Baskı, UŞAK Yayınları, Ankara.

http://www.europarl.europa.eu/parliament/archive/elections2009/en/seats_by_group_en.html. Erişim Tarihi 25.03.2018.

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/Library/PressReleases/87-31_05_2011_Cyprus_en.asp(23.07.2017).

http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/8550698.stm(Erişim Tarihi: 30.03.2018)

<http://www.alde-pace.org/index.php?page=3>(Erişim Tarihi: 30.03.2018)

<http://www.alde-pace.org/index.php?page=6&id=100>,(Erişim Tarihi: 30.03.2018)

<http://www.avrupakonsevi.org.tr/bulten/june10.html>(23.08.2017).

<http://www.eppgroup.eu/Group/en/chronology02.asp>(Erişim Tarihi: 30.03.2018)

http://www.eppgroup.eu/group/en/howwework_3.asp (Erişim Tarihi: 30.03.2018)

<http://www.eppgroup.eu/group/en/ourhistory.asp>(Erişim Tarihi: 30.03.2018)

<http://www.europa.eu>. Erişim Tarihi 25.03.2018.

<http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/election-results-2014.html> (Erişim Tarihi: 30.03.2018)

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=EN&reference=TOC>, Erişim Tarihi 25.03.2018.

Revitalising Old Europe", The Economist, March 13, 2003 <<http://www.economist.com>>(20.08.2017)

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=en&reference=RULE-198> , Erişim Tarihi(25.08.2017)

<http://www.spiegel.de/politik/deutschland/grafiken-so-gefaehrdet-sind-parteien-und-demokratie-a-1045060.html>, Erişim Tarihi(25.08.2017).

<http://www.bilgesam.org/incele/741/-fransa-2012-cumhurbaskanligi-secimleri--2--tura-dogru/#.WsTgmdSLSt8>, Erişim Tarihi(27.08.2017).

<https://sd.se/partisekreterarbrev-september-2014/>, Erişim Tarihi(27.08.2017).

<http://www.dunyabulteni.net/?aType=haber&ArticleID=129522> Erişim Tarihi(29.08.2017)

http://www.eppgroup.eu/group/en/howwework_3.asp, Erişim Tarihi/29.08.2017.)

<http://www.euronion.com/events.php> , Erişim Tarihi(02.09.2017)

<https://www.euractiv.com/section/elections/opinion/european-elections-1999-2004-a-shift-in-europe-s-political-cultures/>, Erişim Tarihi(02.09.2017)

<http://tr.euronews.com/2016/09/23/avusturya-asiri-sagin-yukselisi>, Erişim Tarihi(05.09.2017)

<http://www.dw.com/tr/isve%C3%A7te-a%C5%9F%C4%B1r%C4%B1sa%C4%9Fc%C4%B1lar%C4%B1n-y%C3%BCkseli%C5%9Fi/a-6020892> , Erişim Tarihi(05.09.2017)

<http://www.efddgroup.eu/about-us/our-charter>, Erişim Tarihi(02.05.2018)

<http://www.efddgroup.eu/about-us/the-euro>, Erişim Tarihi(02.05.2018)

<http://www.efddgroup.eu/faqausterity/eng/planb.html>, Erişim Tarihi(01.05.2018)

<http://www.efddgroup.eu/about-us/direct-democracy>, Erişim Tarihi(03.05.2018)

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+CRE+20161026+ITEM-012+DOC+XML+V0//EN&language=EN>, Erişim Tarihi(03.05.2018)

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+CRE+20170405+ITEM-013+DOC+XML+V0//EN&language=EN>, Erişim Tarihi(03.05.2018)

<https://www.wsj.com/articles/marine-le-pen-and-geert-wilders-to-announce-far-right-bloc-1434440594>, Erişim Tarihi(03.05.2018)

<http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/faq/4/forming-political-groups>, Erişim Tarihi(05.05.2018)

<http://www.enfgroup-ep.eu/about/>, Erişim Tarihi(05.05.2018)

<https://euobserver.com/political/129129>, Erişim Tarihi (06.05.2018)

<https://www.opendemocracy.net/can-europe-make-it/cas-mudde/why-new-farright-political-group-in-european-parliament-is-destined-to->, Erişim Tarihi (06.05.2018)

<http://www.bbc.com/news/uk-politics-36701855>, Erişim Tarihi(06.05.2018)

<http://www.cityam.com/1414112975/camerons-new-euro-nightmare>, Erişim Tarihi(02.05.2018)

http://www.efddgroup.eu/images/initiatives/referendum_leaflet.pdf, Erişim Tarihi (02.05.2018)

<http://eprints.lse.ac.uk/70431/>, Erişim Tarihi(04.05.2018)

<https://www.britannica.com/topic/Euroskepticism>, Erişim Tarihi (04.05.2018)

<https://www.sussex.ac.uk/webteam/gateway/file.php?name=sei-working-paper-no-51.pdf&site=266>, Erişim Tarihi(01.05.2018)

https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/docs/body/treaty_on_european_union_en.pdf, Erişim Tarihi(06.05.2018)

<http://www.bbc.com/news/uk-politics-21614073>, Erişim Tarihi(05.05.2018)

<https://eu.boell.org/en/2016/01/14/enf-new-right-wing-force-european-parliament-and-how-deal-it>, Erişim Tarihi(04.05.2018)

<http://www.enfgroup-ep.eu/press> , Erişim Tarihi (04.05.2018)

El Cezire Toulouse Saldırıları Yayınlanmayacak. http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2012/03/120327_sarkozy_toulouse_videos. Shtml, Erişim Tarihi(23.08.2017)

EuropeanCommission, Special Eurobarometer 393,Discrimination in the EU in 2012.http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_393_en.pdf, Erişim Tarihi(01.09.2017)

İKV, Derinleşme (Deepening), <<http://www.ikv.org.tr/sozluk2.php?ID=1058>, (27.08.2017)

Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanlığı Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Avrupa Birliğinin Tarihçesi, <<http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=105>, Erişim Tarihi(29.08.2017)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133020>, Erişim Tarihi(20.05.2018).

<https://www.ourdocuments.gov/doc.php?flash=false&doc=62>, Erişim Tarihi (20.05.2018)

<https://www.theguardian.com/politics/2008/apr/16/immigrationpolicy.immigration> , Erişim Tarihi(20.05.2018).

<http://www.dw.com/tr/avrupadaki-ba%C4%9F%C4%B1ms%C4%B1zl%C4%B1k-hareketleri/a-40780329> ,Erişim Tarihi(01.06.2018).

<https://unu.edu/events/archive/seminar/causes-and-consequences-of-the-european-stagnation.html> , Erişim Tarihi(01.06.2018).

<http://tr.euronews.com/2016/05/23/avrupa-da-asiri-sag-neden-yukseliyor> , Erişim Tarihi(02.06.2018).

<http://www.eurolibnet.eu/3/72/&for=show&tid=7917> , Erişim Tarihi(02.06.2018).

<http://www.epp.eu/about-us/history/> , Erişim Tarihi(02.06.2018).

<http://ecrgroup.eu/index.php/ecr-policies/ideas-for-reform/> Erişim Tarihi(02.06.2018).

 <p>KONYA</p>	<p>T.C.</p> <p>NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ</p> <p>Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	 <p>SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ</p>
--	--	--

Öz Geçmiş

1991 yılında Beyşehir’de doğan Süleyman Göçkün 1998-2005 yılları arasında ilk öğrenimini Ali Akkanat İlköğretim Okulunda tamamlamış, ortaöğretimi ise 2005-2009 yılları arasında Ali Akkanat Anadolu Lisesinde tamamlamıştır. Ortaöğretimi tamamlamasının ardından 2010 yılında Muğla Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde eğitimine başlarken 2011 yılında ikinci üniversite eğitimi kapsamında Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünde eğitime başlamıştır. 2014 yılında Muğla Üniversitesi’nden 2015 yılında ise Anadolu Üniversitesi’nden mezun olduktan sonra yine 2015 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde Yüksek Lisans eğitimine başlamıştır ve halen bu üniversitede eğitimini sürdürmektedir.